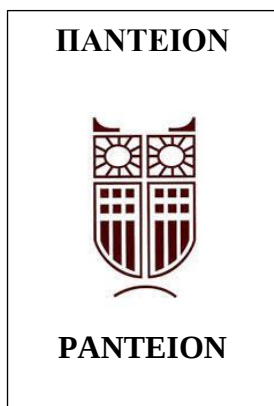

**ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

Διπλωματική Εργασία:

**« Η αξιολόγηση της λειτουργίας του δημόσιου τομέα με βάση τα κριτήρια του
περιβαλλοντικού, κοινωνικού και διακυβερνητικού πλαισίου»**

Μέλη Τριμελούς Επιτροπής

Επιβλέπουσα: Χριστοφόρου Ασημίνα

Ντεγιαννάκης Σταύρος

Σιουρούνης Γρηγόριος

Ονοματεπώνυμο: Σταυρούλα Γ. Παπαποντικού

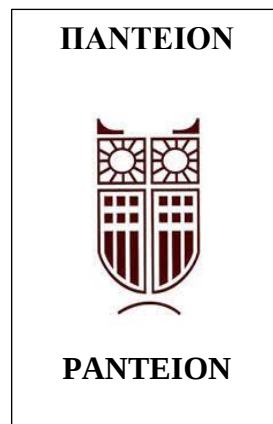
Αριθμός μητρώου: 0822M019

ΠΕΙΡΑΙΑΣ 2024

Copyright ©, 2024

Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας αυτής είναι προαπαιτούμενο για τη λήψη του μεταπτυχιακού μου διπλώματος. Ο αποκλεισμός της εν θέματι εργασίας, ολικής, μερικής ή περιληπτικής από αντιγραφή, αποθήκευση σε κάποιο σύστημα διάσωσης και η οποιαδήποτε διανομή της, για εμπορικό σκοπό, είναι αυτονόητος. Δίνεται η άδεια και μόνο, για σκοπό, μη κερδοσκοπικό, σε όλους όσους σχετίζονται με έρευνα ή την εκπαίδευσή τους, για την ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή, υπό τον όρο της αναγραφής της πηγής προέλευσης και της διατήρησης το παρόντος μηνύματος. Οποιοδήποτε ερώτημα σχετικά με τη χρήση της διπλωματικής εργασίας με σκοπό το κέρδος πρέπει να υποβληθεί προς τον συγγραφέα. Η έγκριση της παρούσας διπλωματικής εργασίας από το Πάντειον Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών δεν συνεπάγεται την αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα.

**DEPARTMENT OF ECONOMIC AND REGIONAL DEVELOPMENT
MASTER'S PROGRAM (M.Sc.) IN APPLIED ECONOMICS AND
MANAGEMENT**

Dissertation:

“Assessment of the function of public sector based on ESG Criteria”

Stavroula G. Papapontikou

A.M.: 0822M019

Members of the committee

Supervisor: Christoforou Asimina

Degiannakis Stavros

Siourounis Grigorios

Piraeus, 2024

Αφιερωμένο στο στήριγμά μου, την οικογένειά μου...

Ευχαριστίες

Εκφράζω τις θερμές μου ευχαριστίες στην επιβλέπουσα καθηγήτριά μου Δρ. Χριστοφόρου Ασημίνα, για την αγαστή μας συνεργασία αλλά κυρίως για την αέναη καθοδήγησή της με τα εύστοχα σχόλιά της μέχρι και την ολοκλήρωσή της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

Ευχαριστώ και όλους ανεξαιρέτως τους διδάσκοντες του ΠΜΣ Εφαρμοσμένων Οικονομικών και Διοίκησης του Παντείου Πανεπιστημίου για το όμορφο ταξίδι γνώσης που μου προσέφεραν σε αυτό τον κύκλο σπουδών μου, που αποτέλεσαν οδηγό για την επιστημονική μου ανάπτυξη, ως επαγγελματία και ως ερευνήτριας.

Επιπροσθέτως ευχαριστώ και όλους τους δημοσίους λειτουργούς που αφιέρωσαν χρόνο για την απάντηση του ερωτηματολογίου της συγκεκριμένης εργασίας.

Σταυρούλα Γ. Παπαποντικού

Περίληψη

Σκοπός και αντικείμενο της παρούσας διπλωματικής εργασίας, είναι η αξιολόγηση της λειτουργίας του δημόσιου τομέα με βάση τα κριτήρια του οικονομικού, κοινωνικού και διακυβερνητικού πλαισίου και μπορεί να βοηθήσει στην προώθηση της βιωσιμότητας, της κοινωνικής ευθύνης και της καλής διακυβέρνησης, τα βήματα που έχουν γίνει καθώς και στο πώς αυτά αξιολογούνται.

Στο πρώτο κεφάλαιο, επιλέχθηκε να επεξηγηθεί η έννοια και η ανάγκη υιοθέτησης των κριτηρίων E.S.G., η στοχοθεσία με γνώμονα την επίτευξη μίας τελικά βιώσιμης κοινωνίας με εξειδίκευση στον δημόσιο τομέα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, έχει επιλεγεί να περιγραφεί ο κάθε πυλώνας ξεχωριστά - περιβάλλον, κοινωνία, διακυβέρνηση - χρησιμοποιώντας το εννοιολογικό πλαίσιο διεθνών οργανισμών, σύγχρονο νομοθετικό πλαίσιο αλλά και σχετικές υπηρεσίες που έχουν ενσωματώσει τα κριτήρια και τα βήματα που έχουν γίνει ώστε να καταστούν βιώσιμες. Σκοπός της εργασίας δεν είναι να γίνει μία απλή παράθεση πληροφοριών ή περιγραφή των εννοιών, αλλά να αξιολογηθούν τα βήματα που έχουν γίνει έως σήμερα στον δημόσιο τομέα.

Στο τρίτο κεφάλαιο εξετάζεται και αξιολογείται το Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας βάσει των κριτηρίων E.S.G, όπου παρουσιάζεται το νομοθετικό πλαίσιο και το όραμα του φορέα, η επάρκεια αίματος σε σχέση με την εθελοντική αιμοδοσία, οι δράσεις του φορέα, αλλά και οι τομές ανά πυλώνα κριτηρίων με συγκεκριμένα παραδείγματα.

Τέλος, το τέταρτο κεφάλαιο, αφιερώνεται στην εμπειρική έρευνα μέσω διαμοιρασμού ερωτηματολογίων σε δημοσίους υπαλλήλους, στην στατιστική ανάλυση μέσω SPSS του δείγματος αλλά και στα συμπεράσματα που εξάγονται, ενώ στο τελευταίο τμήμα της εργασίας παρουσιάζονται τα τελικά συμπεράσματα της παρούσας έρευνας.

Λέξεις Κλειδιά: ESG, UN, Δημόσιο συμφέρον, περιβάλλον, βιωσιμότητα, κοινωνία, διακυβέρνηση

Abstract

The purpose and object of the present diplomatic work is to evaluate the operation of the public sector based on the criteria of the economic, social and intergovernmental framework, it can help to promote sustainability, social responsibility and good governance, the steps that have been taken, how these are evaluated.

In the first chapter, it was chosen to explain the concept and the need to use the E.S.G. criteria, the goal of achieving a finally sustainable society with specialization in the public sector.

In the second chapter, it has been chosen to describe each shelter separately - environment, society, government - using the conceptual framework of international organizations, modern legislative framework and relevant services that have incorporated the criteria and steps taken to make them sustainable. The purpose of the work is not to make a simple presentation of information or description of concepts, but to evaluate the steps that have been taken so far in the public sector.

In the third chapter, the National Blood Donation Center is examined and evaluated based on the E.S.G criteria, where the legislative framework and the vision of the organization, the availability of blood in relation to voluntary blood donation, the actions of the organization, but also the sections per pillar of the criteria with specific examples.

Finally, the fourth chapter is devoted to the empirical research through the sharing of questionnaires with public employees, to the statistical analysis through SPSS of the sample, but also to the conclusions drawn, while the final part of the paper presents the final conclusions of the present research.

Keywords: ESG, UN, Public interest, environment, sustainability, society, governance

Περιεχόμενα

<u>Περίληψη.....</u>	<u>6</u>
<u>Abstract.....</u>	<u>7</u>
<u>Πίνακας περιεχομένων.....</u>	<u>8</u>
<u>Ακρωνύμια - Συντομογραφίες στα Ελληνικά - Αγγλικά</u>	<u>10</u>
<u>Πίνακες και Σχεδιαγράμματα.....</u>	<u>13</u>
<u>Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή</u>	<u>15</u>
<u>Κεφάλαιο 2 Βιβλιογραφική επισκόπηση.....</u>	<u>17</u>
<u>2.1 Ορισμός ESG.....</u>	<u>17</u>
<u>2.2 Οι τρεις πυλώνες των κριτηρίων Environment-Social-Governance.....</u>	<u>17</u>
<u>2.2.1 Περιβάλλον.....</u>	<u>18</u>
<u>2.2.1.1 Αειφόρος ή βιώσιμη ανάπτυξη.....</u>	<u>22</u>
<u>2.2.1.2. Ενέργεια.....</u>	<u>26</u>
<u>2.2.2. Κοινωνία</u>	<u>27</u>
<u>2.2.3 Διακυβέρνηση.....</u>	<u>30</u>
<u>2.3 Αξιολόγηση και Οφέλη του δημοσίου τομέα από την υιοθέτηση των κριτηρίων ESG.....</u>	<u>31</u>
<u>Κεφάλαιο 3: Μεθοδολογία-έρευνα.....</u>	<u>44</u>
<u>3.1. Ερευνητικά ερωτήματα.....</u>	<u>44</u>
<u>3.2 Μέθοδος ανάλυσης.....</u>	<u>44</u>
<u>3.3. Δείγμα, συμμετέχοντες και ανάλυση δημογραφικών στοιχείων.....</u>	<u>46</u>
<u>3.4. Μελέτη περίπτωσης Εθνικού Κέντρου Αιμοδοσίας (Ε.ΚΕ.Α.) – Σχέση μεταξύ λειτουργίας ΕΚΕΑ με τους πυλώνες ESG.....</u>	<u>48</u>
<u>3.4.1 E.S.G και Ε.ΚΕ.Α.</u>	<u>50</u>
<u>3.4.1.1. Περιβαλλοντική Διάσταση.....</u>	<u>51</u>
<u>3.4.1.2 Κοινωνική Διάσταση.....</u>	<u>53</u>
<u>3.4.1.3. Διακυβερνητική Διάσταση.....</u>	<u>61</u>
<u>Κεφάλαιο 4: Ευρήματα.....</u>	<u>65</u>
<u>4.1. Αποτελέσματα συνολικού δείγματος.....</u>	<u>65</u>
<u>4.2. Ερωτηματολόγιο του Ε.ΚΕ.Α.....</u>	<u>76</u>
<u>Κεφάλαιο 5:Συμπεράσματα -Συζήτηση</u>	<u>83</u>
<u>Πηγές και Βιβλιογραφία.....</u>	<u>90</u>

<u>Παράρτημα Α' : Ερωτηματολόγιο.....</u>	<u>100</u>
<u>Παράρτημα Β': Άδεια από το Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας.....</u>	<u>110</u>

Ακρωνύμια – Συντομογραφίες στην ελληνική γλώσσα

ΑΚ	Αστικός Κώδικας
ΑμεΑ	Άτομα με Αναπηρία
ΑΠΕ	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
ΑΠΘ	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Αρθ.	Άρθρο
Β.Δ.	Βασιλικό Διάταγμα
ΔΕΗ	Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού
ΔΕΚΑ ΑΕ	Δημόσια Επιχείρηση Κινητών Αξιών
ΔΣ	Διοικητικό Συμβούλιο
Δ.Σ Marpol	Διεθνής Σύμβαση Marpol
ΕΑΔ	Εθνική Αρχή Διαφάνειας
ΕΑΥΜ	Επικίνδυνα Απόβλητα Υγειονομικής Μονάδας
ΕΔΕΤ ΑΕ	Εθνικό Δίκτυο Έρευνας Τεχνολογίας Α.Ε.
ΕΔΥΤΕ Α.Ε	Ελληνικό Δίκτυο Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΚ	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ε.ΚΕ.Α	Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας
Ε.Κ.Δ.Δ.Α	Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης
ΕΜΑ	Εθνικό Μητρώο Αιμοδοτών
ΕΠΕ	Εκτιμήσεις Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων
ΕΣΑ	Εθνικό Σύστημα Ακεραιότητας
ΕΣΕΚ	Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα
Εισ. Νак	Εισαγωγικός Νόμος Αστικού Κώδικα
ΕΣΟΕΛ	Εθνικό Συντονιστικό Όργανο Ελέγχου και Λογοδοσίας
ΕΣΣΚΔ	Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Καταπολέμησης της Διαφθοράς
ΕΥΔΑΠ	Εταιρεία Υδρεύσεως και Αποχετεύσεως Πρωτεύουσας
ΗΔΔ	Ηλεκτρονική Δημόσια Διοίκηση
ΙΝΕΠ	Ινστιτούτο Επαγγελματικής Επιμόρφωσης του ΕΚΔΔΑ
ΚΑ	Κέντρο Αίματος
ΚΑΑ	Κεντρική Αρχή Αγορών
κτλ.	και τα λοιπά
ΚτΠ	Κοινωνία της Πληροφορίας

ΛΟΑΤΚΙ+	Λεσβία, Ομοφυλόφιλος, Αμφιφυλόφιλος, Τρανς, Κούιρ, Ίντερσεξ
λ.χ.	λόγου χάριν
ΜΕΑ	Μικτά Επικίνδυνα Απόβλητα
ΜΜΕ	Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης
ν.	Νόμος
Ν	Δείγμα στη στατιστική ανάλυση
Ν.Δ.	Νομοθετικό Διάταγμα
ΝΠΔΔ	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΝΠΙΔ	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
ΝΥΑ	Νοσοκομειακή Υπηρεσία Αιμοδοσίας
ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
ΟΑΣΕ	Οργανισμός γιo την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη
ΟΤΕ	Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος
ΠΔ	Προεδρικό Διάταγμα
ΠΝΠ	Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου
ΠΟΥ	Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας
Π.χ	Παραδείγματος χάριν
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών
ΥΠΕΧΩΔΕ	Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας & Δημοσίων Έργων Ελλάδας
ΥΠ.ΕΣ	Υπουργείο Εσωτερικών
Φ.Ε.Κ.	Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως
ΧΑ	Χρηματιστήριο Αθηνών

Ακρωνύμια – Συνοτομογραφίες, στην αγγλική γλώσσα

ADR	Πιστοποιητικό οχήματος μεταφοράς επικίνδυνων εμπορευμάτων
ART	Αντιρετροϊκή θεραπεία
Covid-19	Ασθένεια
DESI	Δείκτης ψηφιακής οικονομίας και κοινωνίας
DPO	Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων
ESG	Environment, Social, Governance
E- Score	Επίδοση διάστασης περιβάλλοντος των κριτηρίων E.S.G

FDA	Υπηρεσία Τροφίμων και Φαρμάκων των ΗΠΑ
GDPR	Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων
GPP	Πράσινη δημόσια προμήθεια
G-Score	Επίδοση διάστασης διακυβέρνησης των κριτηρίων E.S.G
HIV	Ιός ανθρώπινης ανοσοανεπάρκειας
HTLV -1	Ανθρώπινος λεμφοτροπικός ιός T-κυττάρων τύπου 1
HTLV -2	Ανθρώπινος λεμφοτροπικός ιός T-κυττάρων τύπου 2
IUCN	Διεθνής Ένωση για τη Διατήρηση της Φύσης
MSCI	Χρηματοοικονομική εταιρεία της Αμερικής
PEP	Προφύλαξη μετά την έκθεση για τον ιό HIV
PrEP	Φάρμακο προφύλαξης πριν από την έκθεση για τον ιό HIV
SARS-CoV-2	Κορονοϊός
SASB	Συμβούλιο Λογιστικών Προτύπων Βιωσιμότητας
SoHO	Ουσίες ανθρώπινης προέλευσης
SPSS	Λογισμικό για την ανάλυση στατιστικών δεδομένων
SMS	Μήνυμα κειμένου μέσω σήματος κινητής τηλεφωνίας
S-Score	Επίδοση διάστασης κοινωνίας των κριτηρίων E.S.G
TCFD	Ομάδα για τη δημοσιοποίηση χρηματοοικονομικών πληροφοριών σχετικά με το κλίμα
UNECE	Οικονομική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών
UN	Σύστημα σχετικό με την κλάση, για μεταφορά επικίνδυνων φορτίων
UNEP	Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών
UNDP	Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για την Ανάπτυξη
WCED	Παγκόσμια Επιτροπή για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη

Σχήματα

- Σχήμα 1: Έμβλημα Παντείου Πανεπιστημίου <https://www.panteion.gr/>,
Σελ.1+3

Κεφάλαιο 2:

- Σχήμα 2: Απεικόνιση τριών πυλώνων ESG Σελ.17
- Σχήμα 3: Γραφική απεικόνιση - Σχεδίαση των 17 βιώσιμων στόχων
Πηγή: <https://gscs.gov.gr/sdgs/> Σελ.18
- Σχήμα 4: Γραφική απεικόνιση στόχων βιώσιμης ανάπτυξης Σελ.25
- Σχήμα 5: Διαστάσεις συμβεβλημένες με την αειφορική ανάπτυξη Σελ.25
- Σχήμα 6: Βασικά κριτήρια Social (S) των ESG Σελ.28
- Σχήμα 7: Περιληπτική απεικόνιση των πυλώνων των ESG κριτηρίων Σελ.38
- Σχήμα 8: Οι 17 βιώσιμοι στόχοι χωρισμένοι στους 3 πυλώνες των ESG
κριτηρίων Σελ. 38-39

(Thomas, C., Roberts, H., Jakob Mökander, Tsamados, A., Taddeo, M., & Floridi, L. (2024). The case for a broader approach to AI assurance: addressing “hidden” harms in the development of artificial intelligence. AI & Society)

Κεφάλαιο 3:

- Σχήμα 9: Οργανόγραμμα Ε. ΚΕ. Α, ΑΔΑ: ΨΩΔ5ΟΡΕ3-Ψ99 Σελ. 49
- Σχήμα 10: Οφέλη από το Εθνικό Μητρώο Αιμοδοτών (Ε.Μ.Α.) Σελ. 54
- Σχήμα 11: Συλλογή Αίματος 2020-2024, Σελ.57

Πηγή:<https://www.insider.gr/ygeia/315455/aimodosia-ti-deihnei-i-ekthesi-toy-ekea-gia-2023-nisi-aimodotiko-paradeigma>

- Σχήμα 12: Σύσταση αίματος. Σελ. 60

Κεφάλαιο 4

- Σχήμα 13: Έγκυρο δείγμα στατιστικής ανάλυσης. Σελ. 65
- Σχήμα 14: Διαγραμματική και ποσοστιαία απεικόνιση ηλικιών. Σελ. 65
- Σχήμα 15: Διαγραμματική και ποσοστιαία απεικόνιση φύλου. Σελ. 66
- Σχήμα 16: Διαγραμματική και ποσοστιαία απεικόνιση σπουδών. Σελ. 67
- Σχήμα 17: Διαγραμματική και ποσοστιαία απεικόνιση επαγγελματικής κατάστασης. Σελ 67-68
- Σχήμα 18: Διαγραμματική απεικόνιση σχετικά με το αν γνωρίζουν για ESG. Σελ.68

- Σχήμα 19: Σχέση επαγγελματικής κατάστασης και βαθμού αξιολόγησης φορέων ανά κριτήριο (Περιβάλλον, Κοινωνία, Διακυβέρνηση) Σελ. 69
- Σχήμα 20: Έλεγχος κανονικότητας. Σελ. 69-70
- Σχήμα 21: Έλεγχος υποθέσεων και p-value. Σελ. 70
- Σχήμα 22: Βελτιώσεις για το περιβάλλον βάσει δειγματοληπτικού ελέγχου. Σελ.71
- Σχήμα 23: Βελτιώσεις για την κοινωνία βάσει δειγματοληπτικού ελέγχου. Σελ.73
- Σχήμα 24: Βελτιώσεις για την διακυβέρνηση βάσει δειγματοληπτικού ελέγχου. Σελ.74
- Σχήμα 25: Βελτιώσεις ως προς τους παράγοντες τριπτύχου περιβάλλον, κοινωνία και διακυβέρνηση. Σελ.76
- Σχήμα 26: Αν έχουν παρθεί μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας. Σελ.77
- Σχήμα 27: Ύπαρξη συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης. Σελ.77
- Σχήμα 28: Συμπερίληψη και αποδοχή διαφορετικότητας. Σελ. 78
- Σχήμα 29: Προσπάθειες για την κάλυψη των ασθενών σε αίμα και προϊόντα του αίματος τόσο με ποιοτικά όσο και με ποσοτικά κριτήρια. Σελ. 78
- Σχήμα 30: Καλύτερη εξυπηρέτηση των εθελοντών αιμοδοτών - ποιότητα των υπηρεσιών και τι ρόλο παίζουν στο σχεδιασμό του Ε.ΚΕ.Α. Σελ.79
- Σχήμα 31 Σύγχρονα κινήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων & αν επηρεάζουν. Σελ.80
- Σχήμα 32: Διάθεση κεφαλαίου στον ετήσιο προϋπολογισμό για ESG Σελ.81
- Σχήμα 33: Ποσοτική και ποιοτική αξιολόγηση στάσης του φορέα ως προς τους τρεις τομείς: Περιβάλλον, Κοινωνία, Διακυβέρνηση. Σελ.81
- Σχήμα 34: Χώροι εργασίας και τήρηση υγιεινής και ασφάλειας. Σελ.82
- Σχήμα 35: Προτάσεις για συγκεκριμένα βελτιωτικά μέτρα από τους δημοσίους λειτουργούς για τον δημόσιο τομέα βάσει ερωτηματολογίου Σελ.84-85
- Σχήμα 36: Βελτιώσεις που προτείνουν στο σχετικό ερωτηματολόγιο οι ίδιοι οι εργαζόμενοι του Ε.ΚΕ.Α για τον φορέα τους. Σελ.86
- Σχήμα 37: Προτάσεις ερευνήτριας για το Ε.ΚΕ.Α. Σελ.88

Κεφάλαιο 1

Εισαγωγή

Η παρούσα εργασία έχει σκοπό να αξιολογήσει την συμπεριφορά των δημοσίων φορέων ως προς τα κριτήρια ESG, τα οποία περιλαμβάνονται στους πυλώνες: κοινωνία, περιβάλλον και διακυβέρνηση. Κύρια στόχευση της εν λόγω έρευνας είναι να μελετηθούν τα βήματα που έχουν γίνει στη σχέση δημοσίου και κριτηρίων μέσω σύγχρονων βιβλιογραφικών αναφορών, εξειδικευμένων ερωτηματολογίων απευθυνόμενων σε δημοσίους λειτουργούς, μελετών περίπτωσης και νομοθετικού πλαισίου.

Η κοινωνική, περιβαλλοντική και η εταιρική διακυβέρνηση έχει αναδειχθεί ως κρίσιμος τομέας ανησυχίας τις τελευταίες δεκαετίες, αντανakλώντας μια σημαντική αλλαγή στις κοινωνικές προσδοκίες, σχετικά με τον ρόλο των οργανισμών στον σύγχρονο κόσμο. Στο ιστορικό αυτό πλαίσιο, οι ανησυχίες για τις πρακτικές διακυβέρνησης χρονολογούνται από τις πρώτες ημέρες του σύγχρονου καπιταλισμού, όταν οι μέτοχοι προσπάθησαν να διασφαλίσουν ότι η διαχείριση των συμμετοχών τους, γίνεται με ηθική και υπευθυνότητα.

Ωστόσο, μόνο τις τελευταίες δεκαετίες η εταιρική διακυβέρνηση έχει εξελιχθεί, ώστε να περιλαμβάνει όχι μόνο οικονομικές πτυχές, αλλά και κοινωνικά και περιβαλλοντικά ζητήματα, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί η γενική έννοια του ESG (Nascimento et al, 2024). Η αυξανόμενη συνειδητοποίηση των επιπτώσεων των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στο περιβάλλον και την κοινωνία οδήγησε στην άνοδο του κινήματος της εταιρικής ευθύνης (CSR) στις δεκαετίες του 1960 και 1970. Οι εταιρείες άρχισαν να δέχονται πιέσεις, να υιοθετήσουν πιο βιώσιμες και ηθικές πρακτικές, καθώς η κοινωνία απαιτούσε μεγαλύτερη διαφάνεια και λογοδοσία. Αυτή η κίνηση σταδιακά επεκτάθηκε για να συμπεριλάβει περιβαλλοντικούς προβληματισμούς, οδηγώντας στην ανάπτυξη προτύπων περιβαλλοντικής αναφοράς και πρωτοβουλιών μείωσης των εκπομπών άνθρακα. Έτσι, στις αρχές του 21^{ου} αιώνα, με την αύξηση της ευαισθητοποίησης για την κλιματική αλλαγή, τη σπανιότητα των φυσικών πόρων και τις αυξανόμενες κοινωνικές ανισότητες, η εστίαση σε θέματα έχει αποκτήσει ακόμη μεγαλύτερη σημασία. Οι επενδυτές, οι καταναλωτές και οι ρυθμιστικές αρχές άρχισαν να απαιτούν από τις εταιρείες όχι μόνο να μεγιστοποιούν τα κέρδη, αλλά και να συνεισφέρουν θετικά στην κοινωνία και το περιβάλλον. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα

οι πρακτικές ESG να είναι απαραίτητες για τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των επιχειρήσεων και τον μετριασμό των οικονομικών κινδύνων και των κινδύνων για τη φήμη.

Γίνεται μνεία ότι το αρκτικόλεξο «ESG», είναι οι μετρήσεις που απεικονίζουν την απόδοση σε θεματικές ενότητες σχετιζόμενες με το περιβάλλον, την κοινωνία και την διακυβέρνηση. Έχει καταστεί πλέον σαφές, ότι κορυφαίες εταιρείες επιδίδονται σε μετρήσεις κριτηρίων για να ανακαλύψουν αδυναμίες, να διορθώσουν και να πετύχουν στόχους μετρήσιμους που θα τους οδηγήσουν στην μεγιστοποίηση και ανάπτυξη της εταιρείας τους, αλλά και στη μελλοντική ευημερία τους.

Ωστόσο, η ενσωμάτωση των κριτηρίων ESG που έχει παρατηρηθεί τόσο σε Υπηρεσίες του Δημοσίου, όσο και σε εποπτευόμενους φορείς του, αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα κατά την υλοποίηση των στόχων που άπτονται της βιωσιμότητας, της κοινωνίας και της διακυβέρνησης. Έτσι, σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η αξιολόγηση της λειτουργίας των δημοσίων φορέων και το πώς τα κριτήρια ESG, προστιθέμενα μέσα από στόχους, ηθικές πρακτικές και δράσεις, μπορούν να συμβάλλουν και να επιδράσουν με θετικό πρόσημο, στην ικανότητα της Δημόσιας Διοίκησης να εκπληρώσει την αποστολή της και να παρέχει καλύτερες και ασφαλέστερες υπηρεσίες στον πολίτη.

Ακολούθως, στην επόμενη ενότητα, θα γίνει μια ανασκόπηση της βιβλιογραφίας που ασχολείται με τα E.S.G., την στοχοθεσία με γνώμονα την επίτευξη μίας τελικά βιώσιμης κοινωνίας με εξειδίκευση στον δημόσιο τομέα, αναλυτική περιγραφή κάθε πυλώνα αλλά και τομών που έχουν γίνει στον καθένα από αυτούς στο δημόσιο, τα τελευταία χρόνια, με σύγχρονες μελέτες και περιπτώσεις, λαμβάνοντας και την σχετική άδεια από το Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας. Έπειτα, αναλύεται ενδελεχώς η μεθοδολογία και η παρουσίαση των ερωτηματολογίων αλλά και το πως καθίστανται χρήσιμα τα συμπεράσματα τους στην παρούσα έρευνα.

Κεφάλαιο 2

Βιβλιογραφική επισκόπηση

2.1 Ορισμός ESG

Ο όρος ESG άπτεται μιας ομάδας προτύπων και κανόνων που χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση της βιωσιμότητας μιας επιχείρησης, για τις επιπτώσεις της στο περιβάλλον και την κοινωνία και την ηθική της εταιρικής διακυβέρνησης (Eccles& Serafeim, 2013). Καθίσταται σαφές ότι τα ανωτέρω κριτήρια δημιουργούν ένα πλαίσιο αξιολόγησης των επιχειρήσεων που μπορεί να συμβάλει θετικά στην οικονομική τους ανάπτυξη.

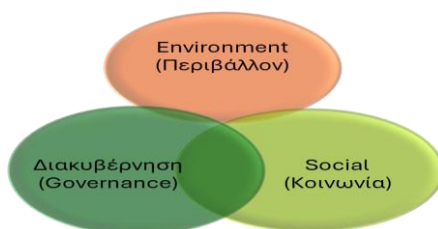
Μεταξύ άλλων, τα κριτήρια ESG εφαρμόζονται και στον δημόσιο τομέα, καθώς η μέτρηση της απόδοσης διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη δημόσια διαχείριση και τη δημόσια πολιτική, καθώς συνιστά τμήμα της διαδικασίας διαχείρισης απόδοσης. Έτσι, προκειμένου οι δημόσιοι οργανισμοί να λειτουργούν καλύτερα, είναι κρίσιμης σημασίας να αξιολογείται και να αναλύεται η απόδοση τους. (Domanovic, 2021)

Η περιβαλλοντική, κοινωνική και εταιρική διακυβέρνηση συνιστά μια προσέγγιση διαχείρισης επιχειρήσεων που εστιάζει σε τρεις κύριους τομείς (Nascimento et al, 2024): κοινωνικό, περιβαλλοντικό και διακυβέρνηση. Καθένας από αυτούς τους πυλώνες περιγράφει διαφορετικές πτυχές της ευθύνης και της απόδοσης των εταιρειών σε σχέση όχι μόνο με οικονομικά, αλλά και κοινωνικά και περιβαλλοντικά ζητήματα.

2.2 Οι τρεις πυλώνες των κριτηρίων Environment-Social-Governance.

Όπως παρατηρούμε στο κάτωθι σχήμα οι τρεις πυλώνες αφορούν στο περιβάλλον, στην κοινωνία και στη διακυβέρνηση.

Σχήμα 2: Απεικόνιση τριών πυλώνων ESG.

Η αυξανόμενη τεχνολογική πρόοδος καθιστά αδήριτη την ανάγκη, για τη θέσπιση ενός σετ στρατηγικών και δράσεων που θα συμβάλλουν στην καλύτερη προσαρμογή και υιοθέτηση αυτής της εξέλιξης από την κοινωνία. Έτσι, προωθούνται οικονομικά βιώσιμοι, κοινωνικά δίκαιοι, ορθότεροι οικολογικά και περισσότεροι τρόποι δράσης, γεγονός το οποίο είναι κρίσιμο για μια πιο βιώσιμη κοινωνία από το οποίο καταδεικνύεται η αλληλένδετη και συμπληρωματική σχέση μεταξύ των τριών πυλώνων (Dovers & Hsandmer, 1992, Mensah, 2019)

Στο σημείο αυτό θα παρατεθεί ο κάτωθι πίνακας, ο οποίος εμπεριέχει τους στόχους που έχουν τεθεί από την γενική γραμματεία Συντονισμού της Προεδρίας της Κυβέρνησης και αφορούν και στους τρεις πυλώνες ESG, η οποία έχει συντάξει ήδη δύο αξιολογήσεις κατά τα έτη 2018 και 2022 (Γενική Γραμματεία Συντονισμού).

Σχήμα 3: Γραφική απεικόνιση - Σχεδίαση των 17 βιώσιμων στόχων

Πηγή: <https://gsco.gov.gr/sdgs/>

2.2.1. Περιβάλλον

Εκ των τριών πυλώνων που προαναφέρθηκαν στα κριτήρια ESG, το περιβάλλον αναφέρεται στις σχετικές συνέπειες και στις πρακτικές διαχείρισης κινδύνου, όπου μέσα από τα παραγόμενα αποτελέσματα και τις μετρήσεις των ESG, δίνεται η δυνατότητα να αξιολογηθεί και να εξελιχθεί η λελογισμένη χρήση μέσω της τεχνολογίας των φυσικών πόρων και των πρώτων υλών.

Σύμφωνα με τους Nascimento et al, (2024) η περιβαλλοντική διακυβέρνηση εστιάζει στις πρακτικές των εταιρειών σε σχέση με την περιβαλλοντική βιωσιμότητα

και την υπεύθυνη διαχείριση των φυσικών πόρων. Αυτή περιλαμβάνει μέτρα, όπως είναι η θεσμοθέτηση και η εφαρμογή πολιτικών προγραμμάτων, με γνώμονα την προστασία οικοσυστημάτων και την ενίσχυση της βιοποικιλότητας, η προώθηση και η υιοθέτηση συνηθειών, όπως είναι η ανακύκλωση και η βιώσιμη διαχείριση αποβλήτων, η μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των λειτουργιών της εταιρείας, όπως είναι η μείωση των εκπομπών άνθρακα, η διατήρηση του νερού και της βιοποικιλότητας, η αποτελεσματική διαχείριση των απορριμμάτων, η αειφόρος χρήση των φυσικών πόρων, η υιοθέτηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και η συμμόρφωση με τους περιβαλλοντικούς μηχανισμούς.

Έτσι, καθίσταται σαφές ότι για τον περιορισμό της επίπτωσης της χρήσης των πόρων, μέσω της εφαρμογής στην ιεράρχηση της διαχείρισης των αποβλήτων, σημαντικό ρόλο θα παίζει η πρόληψη, η προεργασία που απαιτείται για την επαναχρησιμοποίηση, η ανακύκλωση και η τελική διάθεση. (Karaiskos 2019).

Αναφορικά με τα Περιβαλλοντικά Κριτήρια, η Ε.Ε. παρέχει σχετικές οδηγίες, έχοντας υιοθετήσει σημαντικές νομοθετικές πρωτοβουλίες για την προώθηση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και της ασφάλειας των πολιτών.

Η Οδηγία 2014/95/ΕΕ, η οποία ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με τον ν. 4403/2016, (ΦΕΚ Α'125/07.07.2016), θέτει την υποχρέωση προς τις μεγάλες επιχειρήσεις και τους δημόσιους φορείς να δημοσιοποιούν τις πληροφορίες τους, σχετικά και με την μη χρηματοοικονομική τους πληροφόρηση, όπως την ενημέρωση για τις πολιτικές που ακολουθούν, τα αποτελέσματα και τους κινδύνους που αφορούν σε περιβαλλοντικά θέματα, ως πολυμορφία. Επιπροσθέτως, η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, αποτελεί έναν από τους πιο φιλόδοξους σχεδιασμούς στοχεύοντας στην εκπλήρωση της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050. (Fetting, 2020). Η εν λόγω Συμφωνία ενσωματώνει σχετικές πολιτικές και δράσεις που ενισχύουν την πράσινη οικονομία, επιταχύνοντας την απανθρακοποίηση και ταυτόχρονα αυξάνει τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. (Bebbington, 2023)

Σημειωτέο, ότι οι βραχυπρόθεσμες λύσεις, δεν πρόκειται να φέρουν το επιθυμητό αποτέλεσμα της λύσης των προβλημάτων, ούτε να αναδείξουν έναν αειφόρο τρόπο ζωής. Επιπροσθέτως, κρίνεται σκόπιμο να αντισταθούμε στο πολυσχιδές πρόβλημα της κλιματικής αλλαγής. Βάσει μακροπρόθεσμων ερευνών έως και την δεκαετία του 2050, διαφαίνεται κατά συνέπεια, ζωτικής σημασίας, η συγκρότηση ομάδων αποτελούμενη αυστηρά από ειδικούς επιστήμονες, αντίστοιχων με το ανωτέρω έργο ειδικοτήτων, που παράλληλα με τις οικονομοτεχνικές μελέτες που θα

συνταχθούν, θα γνωμοδοτήσουν, προτείνοντας μέτρα που θα ληφθούν και θα εφαρμοστούν, ως απόρροια της επίλυσης της κλιματικής αλλαγής. (Χολέβας, 2005)

Σε ενωσιακό επίπεδο, για το περιβάλλον στη συνθήκη του Μάαστριχτ 1992 περιλήφθηκε Τίτλος XVI “Περιβάλλον” στα άρθ. 130P , 130Σ, 130Τ με σχετικές διατάξεις:

- ✓ Επιδιώκεται στην πολιτική της κοινότητας, η διάσωση και αναβάθμιση της περιρρέουσας ατμόσφαιρας, της υγείας, της ορθής χρήσης των φυσικών πόρων, προωθώντας μέτρα ενισχυμένης προστασίας για την αντιμετώπιση των ανωτέρω επιπτώσεων.

- ✓ Επιδιώκεται το ανώτερο επίπεδο προφύλαξης, έχοντας υπόψη, την πολυμορφία των συνθηκών. Εδράζεται στις αρχές της προληπτικής δράσης και της αποκατάστασης των καταστροφών με βάση το «Ο ρυπαίνων πληρώνει»

- ✓ Η εκπόνηση πολιτικής περιβάλλοντος, λαμβάνει υπ’ όψιν τα διαθέσιμα δεδομένα, τα πλεονεκτήματα και τις επιβαρύνσεις από οποιαδήποτε δράση, τις συνθήκες περιβάλλοντος και την ισόρροπη ανάπτυξη εν συνόλω.

- ✓ Τα κράτη - μέλη πρέπει να συνεργάζονται σε θέματα περιβάλλοντος με τους διεθνείς οργανισμούς και τις τρίτες χώρες.

Ωστόσο, σε εθνικό επίπεδο, τεκμαίρεται θεσμικά, η προστασία για τον περιβάλλον, στο άρθ. 24 του Συντάγματος 1975/1986/2001/2008/2019. Μεταξύ των βασικότερων διατάξεων αυτού, επιβάλλεται, η προστασία των δασικών εκτάσεων. Επίσης, η χωροταξική διαμόρφωση της χώρας, το πολεοδομικό σχέδιο, η διάνοιξη δρόμων και η εισαγωγή νέων τμημάτων, ως επέκταση των δήμων και κοινοτήτων, που θα ενταχθούν στο σχέδιο και υπάγονται σε σχετικές ρυθμίσεις υπό τον έλεγχο του κράτους. Προτεραιότητα αποτελεί και η προστασία, σε μνημεία, τόσο σε παραδοσιακές περιοχές, όσο και σε μεμονωμένα οικοδομήματα που έχουν χαρακτηριστεί διατηρητέα από το κράτος.

Κατά την Γιαννακούρου (2018), η αντοχή και η ανθεκτικότητα του Άρθ. 24, στον χρόνο από την πρώτη του θεσμική διατύπωση έως και σήμερα, αλλά και ιδιαίτερα κατά το διάστημα της κρίσης, αποτελούν δύο από τα μείζονα συστατικά που προσδιορίζουν την εφαρμογή των διατάξεων του συντάγματος, για την προστασία του περιβάλλοντος. Η σχετική νομοθεσία παρά τις νέες προτεραιότητες που τέθηκαν τότε, δεν αδιαφόρησε και επανήλθε με τη διατύπωση νέου πλαισίου, την αξίωση της προφύλαξης του περιβάλλοντος, όπου εντάχθηκαν μεταξύ κριτηρίων πραγμάτωσης σχετική προμελέτη και έργα. Επομένως, το νομοθετικό πλαίσιο, μέσα από την

χρησιμοποίηση και την κατάρτιση πάγιων πρακτικών, άμβλυνε τις αντιπαραθέσεις, μεταξύ της προφύλαξης του περιβάλλοντος και άλλων σκοπών που εμπεριέχονται στο δημόσιο συμφέρον.

Επιπροσθέτως, τεκμαίρεται θεσμικά και η προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος. Στη βάση της στηρίζεται η Διεθνής Σύμβαση (Δ.Σ.) Marpol 1973/78 με τα I-VI παραρτήματα, που ρυθμίζει διεθνώς τη σχετική θεματική ενότητα. Ωστόσο, επικουρικά βασίζεται στη Δ.Σ. της Γενεύης 1958 για το δίκαιο θάλασσας και βάσει άλλων συμβάσεων όπως: Βόννης 1969, Όσλο (1972), Ελσίνκι (1974), Παρίσι (1974), Βαρκελώνης (1976) αλλά και διανθίζεται νομικά και με διάφορα εθνικά νομοθετήματα (Γιαννακούρου, 2018).

Η περιβαλλοντική διακυβέρνηση καθορίζεται από πολλών επιπέδων αλληλεπιδράσεις, εγχώρια, σε επίπεδο αγοράς και κοινωνίας, αλλά ο μείζων σκοπός της είναι να καταστεί βιώσιμη (IUCN). Στον ίδιο άξονα της περιβαλλοντικής δικαιοσύνης και διακυβέρνησης, κινείται και το Πρόγραμμα του Ο.Η.Ε για την Ανάπτυξη (UNDP) που συνιστά την επαυξημένη πηγή χρηματοδότησης για την βιωσιμότητα. Ακρογωνιαίος λίθος της δράσης της, συναρτάται στην διασφάλιση, ότι οι περιβαλλοντικοί στόχοι ευθυγραμμίζονται πλήρως με τους Στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης, τους οποίους και θα περιγράψουμε σε σχέση με το Παγκόσμιο Πλαίσιο Βιοποικιλότητας.

Ως ορόσημο, πρέπει να σημειωθεί η υιοθέτηση της Agenda 2030 του Ο.Η.Ε για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη που εγκρίθηκε ομόφωνα από τους παγκόσμιους ηγέτες το έτος 2015. Σε αυτήν συμπεριλαμβάνονται δεκαεπτά στόχοι με εκατόν εξήντα εννέα υποστόχους και καλούνται όλες οι χώρες αναπτυγμένες ή μη να θέσουν τις προτεραιότητες, να συντονίσουν και να ενεργήσουν για την υλοποίησή τους. Έτσι, το UNDP στοχεύει να θέσει σε λειτουργία το δικαίωμα σε ένα βιώσιμο περιβάλλον, σε περισσότερες από πενήντα αναπτυσσόμενες χώρες. Ωστόσο, το περιβαλλοντικό Σύνταγμα, δύναται να κληθεί να αντιμετωπίσει σε επόμενο στάδιο, ακραιφνώς σημαντικές προκλήσεις, από την όξυνση της κλιματικής κρίσης ή αλλαγής. Ως απάντηση σε αυτό, ο νομοθέτης αναλαμβάνει να αντιτάξει ανάλογη συνταγματική προστασία, η οποία θα περιλάβει τόσο το καθήκον προστασίας από την κλιματική κρίση, όσο και το καθήκον βιωσιμότητας.

Τέλος, πρέπει να αναφερθεί ότι η προσβολή του περιβαλλοντικού αγαθού, εμπεριέχει αδικοπρακτική ευθύνη και ο υπεύθυνος πρέπει να προβεί σε περαιτέρω ενέργειες αποκατάστασης της περιβαλλοντικής ζημιάς. Επομένως θα

σταχυολογήσουμε μια σειρά άρθρων Νόμων του κράτους που άπτονται του νομοθετικού πλαισίου του περιβάλλοντος.

Καταρχάς, στο άρθρο 914 Α.Κ. αναφέρονται οι προϋποθέσεις της αδικοπρακτικής ευθύνης. Επίσης, σημαντικό είναι το άρθρο 57 του Α.Κ., όπου γίνεται μνεία στην προσβολή προσωπικότητας και σε αυτήν εντάσσονται και οι οχλήσεις από την εκπομπή ρύπων. Εν συνεχεία, στο άρθρο 1003 του Α.Κ. παρατηρούμε τη νομική προστασία της κυριότητας από εκπομπές, ενώ μέσω των άρθρων 105, 106 του ΕισΝακ, παρέχεται η δυνατότητα για άσκηση αγωγής αποζημίωσης ενώπιον τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, όταν η παραβίαση γίνεται από διοικητική όργανα.

Ακόμη, στο άρθρο 29 του Ν. 1650/1986 υπάρχει η εξής διάταξη: *«Οποιοσδήποτε προκαλεί ρύπανση του περιβάλλοντος ευθύνεται σε αποζημίωση, εκτός αν αποδείξει ότι η ζημιά οφείλεται σε ανώτερη βία ή ότι προήλθε από υπαίτια ενέργεια τρίτου που ενήργησε δολίως»*. Τέλος, στο Π.Δ. 148/2009 και ειδικότερα στο άρθρο 2 αναφέρεται στη θέσπιση περιβαλλοντικής ευθύνης βάσει της αρχής ο ρυπαίνων πληρώνει.

2.2.1.1 Αειφόρος ή βιώσιμη ανάπτυξη

Κατά την εξέλιξη της βιομηχανικής ανάπτυξης, ορισμένα τμήματα του εδάφους, των λιμνών και των ποταμών ανάλογα με τις προϋποθέσεις που απαιτούνταν, χρησιμοποιήθηκαν για την ανάπτυξη εμπορικής δραστηριότητας, όσων δραστηριοποιήθηκαν σε παραγόμενα προϊόντα συγκεκριμένης παραγωγής, σύμφωνα με τη ζήτηση που υπήρχε για καταναλώσεις. Άλλοι κλάδοι χρησιμοποίησαν χώρους που μπορούσαν να έχουν εύκολη πρόσβαση σε πρώτες και βοηθητικές ύλες. Οι εγκαταστάσεις αυτές αναπτύχθηκαν σε προσιτές περιοχές πρόσβασης εργατικού δυναμικού της υπαίθρου και των αστικών κέντρων και απευθύνθηκαν σε τοπικές αγορές, με τα μέσα μεταφοράς, σε όλη την επικράτεια (Ζολώτας, 1939).

Οι φυσικοί πόροι όμως δεν είναι ανεξάντλητοι και πάντα ανανεώσιμοι και η αλόγιστη χρησιμοποίησή τους από τον άνθρωπο, μπορεί να αποβεί καταστροφική και μη βιώσιμη για το περιβάλλον, αν δεν δρομολογηθεί παράλληλα με τη μεγέθυνση, η ορθή χρήση τους με μία βιώσιμη πολιτική. Η οικονομική ανάπτυξη συνδυάστηκε με μία ευρεία κατανάλωση πόρων, δημιουργώντας το αποτέλεσμα του κορεσμού, της διατάραξης της οικολογικής ισορροπίας και της περιβαλλοντικής υποβάθμισης. Αυτή η υποβάθμιση παράλληλα με την ενσωμάτωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από την

Ευρωπαϊκή Σύμβαση που υπογράφηκε το 1950 στη Ρώμη (Conseil de l'Europe, 2020) απασχόλησε τη διεθνή κοινότητα κατά την δεκαετία του 1960-1970.

Το «λυκαυγές» για τον καθορισμό της βιώσιμης ανάπτυξης (sustainable development) ή αειφορικής ανάπτυξης προσδιορίζεται τον Ιούνιο του 1972 με τη Διάσκεψη της Στοκχόλμης, εντός των ορίων της θεματικής περιβαλλοντικού προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών (UNEP), όπου υποβλήθηκαν προτάσεις που αποτέλεσαν το σημείο εκκίνησης για την πολιτική προστασίας του περιβάλλοντος. Το αποτέλεσμα της Διάσκεψης ήταν, η επικύρωση της υπευθυνότητας και η δέσμευση του κάθε κράτους ξεχωριστά, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η δραστηριότητά τους δεν θα δημιουργεί βλάβη στο περιβάλλον άλλων χωρών, έξω από τα καθορισμένα γεωγραφικά τους όρια. (Αρχή 21 της δήλωσης).

Μετά από τρία έτη, το 1975 στο Ελσίνκι, επανήλθαν με νομικούς κανόνες και διοικητικές πράξεις στην ίδια θεματική ενότητα, συμπεριλαμβάνοντας επιπλέον διαδικασίες για τη διεξαγωγή Εκτιμήσεων Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΕΠΕ). Αυτές οι εκτιμήσεις και η σημασία που τους αποδόθηκε, αποτέλεσαν συμπληρωματικό έργο της ήδη συγκροτημένης Οικονομικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών (UNECE), το οποίο της ανατέθηκε για την επιτήρηση και τη μελέτη των δεικτών. (Academy of European Law)

Το περιεχόμενο της αειφόρου ή βιώσιμης ανάπτυξης, αναδείχθηκε στην Παγκόσμια Επιτροπή για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (WCED) με την Έκθεση Brundtland του 1987, αναγραφόμενη ως «Το κοινό μας μέλλον». Η εν θέματι έννοια ορίζεται ως η ανάπτυξη που μπορεί να καλύψει τις βασικές ανάγκες της ανθρωπότητας σήμερα, χωρίς να επηρεάζεται η ικανότητα των επερχόμενων γενεών να επιβιώσουν. (Βαβούρας, 2016)

Η επιτακτική ανάγκη δημιουργήθηκε για τη διοργάνωση νέων κύκλων συζητήσεων και της επεξεργασίας των αποτελεσμάτων από τα Ηνωμένα Έθνη, όταν διαπιστώθηκε ότι, η έννοια της υγιούς οικονομίας μιας χώρας και η ανάπτυξή της, απαιτείται να συμπεριλαμβάνει ως κριτήρια και ποιοτικά στοιχεία σχετιζόμενα με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις που έχει η ανθρώπινη δραστηριότητα, εξετάζοντας παράλληλα και άλλα θέματα που απασχολούν την κοινωνία και να μην αναλώνονται μόνο σε ατέρμονες συζητήσεις ποσοτικών οικονομικών μεγεθύνσεων. Οι κυβερνητικές πολιτικές κατέληξαν ότι, θα πρέπει να διαμορφώνονται από το σχεδιασμό τους με τη χάραξη οδηγιών, προχωρώντας στη λήψη αποφάσεων με βάση τις εκτιμήσεις των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ενημερώνοντας ταυτόχρονα και τους πολίτες.

Είκοσι χρόνια αργότερα από το Ελσίνκι το 1995, γίνεται πράξη η ίδρυση Οργανισμού, αποτελούμενη από 57 κράτη, με κέντρο τη Βιέννη και σκοπό την Ασφάλεια και τη Συνεργασία όλων στην Ευρώπη. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται από τον Οργανισμό είναι όλες ομόφωνες, αλλά δεν είναι νομικά δεσμευτικές. Στους σκοπούς αυτού, μεταξύ άλλων, εμπεριέχονται ζητήματα: Πολιτικο-στρατιωτικής διάστασης, όπου δίνεται προτεραιότητα στην πρόληψη, στη διαχείριση των αντιπαραθέσεων και στην κυβερνοασφάλεια.

Επιπρόσθετα, ζητήματα που άπτονται της οικονομικής και περιβαλλοντικής διάστασης, σχετιζόμενα με την προστασία του περιβάλλοντος, την κλιματική κρίση, τη διαφθορά και το ξέπλυμα μαύρου χρήματος καθώς και θέματα που υπάγονται στην ανθρώπινη διάσταση, επί παραδείγματι η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η καταπολέμηση των διακρίσεων και τέλος σε ζητήματα που αφορούν την προώθηση Κράτους Δικαίου και της ανεκτικότητας. (ΟΑΣΕ)

Πρέπει να τονιστεί ότι θεμελιώδης επίσης ιστορικά είναι η διάσκεψη που πραγματοποιήθηκε στη Βραζιλία, από την 3η έως την 14η Ιουνίου του έτους 1992. Στην εν λόγω διάσκεψη, επικυρώθηκε η αρχή της προφύλαξης, όπου υποδεικνύεται στα κράτη, ότι για να προστατευτεί το περιβάλλον, απαιτείται να μελετηθούν και να εφαρμοστούν προληπτικά μέτρα σύμφωνα με τις δυνατότητές τους. Έτσι, όταν απειλείται από μία καταστροφή το περιβάλλον πρέπει να λαμβάνονται οικονομικά αποδοτικά μέτρα, με στόχο την πρόληψη της υποβάθμισής του, ακόμη και αν δεν έχει τελεσφορήσει η γνωμοδότηση των επιστημόνων. (Academy of European Law.)

Οι Santos & Serpa (2020) αναφέρουν ότι η βιωσιμότητα είναι αποτέλεσμα τριών παραγόντων, ήτοι της κοινωνικής, της οικονομικής και της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας. Η περιβαλλοντική ισορροπία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ανάπτυξη στην οικονομία και την ευδαιμονία του ανθρώπου και ως εκ τούτου, απαραίτητη προϋπόθεση της αειφόρου ή βιώσιμης ανάπτυξης, αλλά και της οικονομικής ανάπτυξης, είναι οι κυβερνητικές πολιτικές να προβάλλουν προγράμματα ευαισθητοποίησης του κοινού για το σεβασμό στο περιβάλλον, προωθώντας παράλληλα με την υποστήριξη της τεχνολογίας και την εξέλιξή της, τη σχεδίαση, τον προγραμματισμό και την υλοποίηση προγραμμάτων της επαναχρησιμοποίησης και της ορθής διαχείρισης των πόρων, ώστε να καταστούν μεταβιβάσιμοι στις επόμενες γενιές επιδεικνύοντας την υπευθυνότητά μας.

Τις τελευταίες δεκαετίες, έχει αναδειχθεί σε μείζον θέμα συζητήσεων ανά την υφήλιο, το δίπτυχο «ανάπτυξη – περιβάλλον», όπου θεωρήθηκε επιβεβλημένη η

ανάγκη αναπροσαρμογής της αναπτυξιακής διαδικασίας και της πολιτικής παράλληλα με την περιβαλλοντική προφύλαξη. Η πολιτική βιώσιμης ανάπτυξης υπό αυτή την οπτική προϋποθέτει τρεις επιμέρους στόχους που αποτυπώνονται παρακάτω:

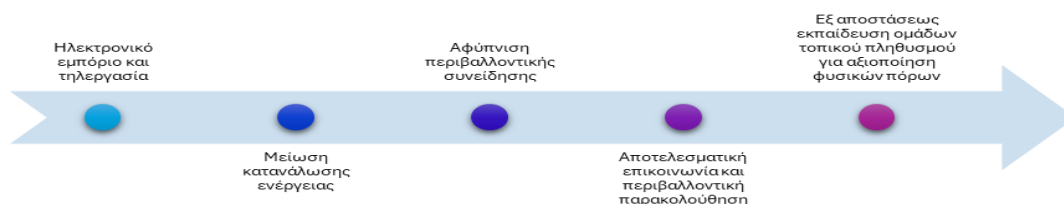
Σχήμα 4: Γραφική απεικόνιση στόχων βιώσιμης ανάπτυξης

Η έννοια της βιωσιμότητας συνιστά την ικανότητα για αντοχή και διατήρηση ή εναλλακτικά την δυνατότητα οργανικής συμβίωσης, ενός τρόπου ζωής με εξωγενείς παραμέτρους, όπως η κοινωνία ή ότι εμπεριέχεται σε αυτήν. Η διαφορά της από τη βιώσιμη ανάπτυξη, είναι η στρατηγική που αποσκοπεί στην ανάπτυξη και συγκεκριμένα θέτει στόχους σε πρακτικά ζητήματα, όπου επιδιώκεται η άμβλυνση εκπομπών άνθρακα, της ανάπτυξης σχετικά με την οικονομία και της διατήρησης της περιρρέουσας ατμόσφαιρας, ώστε να καθίστανται μεταβιβάσιμοι οι πόροι. Η οικονομική ανάπτυξη δύναται να θεωρηθεί βιώσιμη μόνο αν καθίσταται ισορροπημένη και εξελίσσεται, συμπεριλαμβανομένης και της προστασίας του πλανήτη. Αν λοιπόν μια χώρα έχει κακές οικονομικές επιδόσεις, είναι δύσκολο να διαθέτει καλές επιδόσεις στη βιώσιμη ανάπτυξη. (Ο.Ε.Κ.2021)

Η χρήση των πληροφοριακών συστημάτων, οι διαδικτυακές υπηρεσίες και γενικότερα η νέα τεχνολογία με τις εφαρμογές της, συμβάλλουν στη βιωσιμότητα, καλύπτοντας ένα μεγάλο μέρος των κοινωνικών αναγκών. Στο κάτωθι σχήμα παρατηρούμε διάφορες διαστάσεις που συμβάλλουν προς αυτή την κατεύθυνση:

Σχήμα 5: Διαστάσεις συμβεβλημένες με την αειφορική ανάπτυξη

2.2.1.2. Ενέργεια

Η έξυπνη αξιοποίηση των σύγχρονων μέσων της τεχνολογίας, της πληροφορικής και των επικοινωνιών συμπεριλαμβανομένων των διαδικτυακών υπηρεσιών, μπορεί να αποτελέσει σημαντικό εργαλείο για την μείωση της ενέργειας και των απαιτούμενων εργασιών, όπως η ανταλλαγή αρχείων, δεδομένων, γνωμοδοτήσεων κλπ. μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και να επιφέρει τεράστια μείωση της χρήσης χαρτιού. Το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, οι τηλεδιασκέψεις, η τηλεργασία, η τηλεεκπαίδευση, η δημιουργία ειδικής πλατφόρμας για διάφορες χρήσεις, όπου οι πολίτες μπορούν να κάνουν τις αιτήσεις τους μέσω διαδικτύου στο πλαίσιο της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (e-government), έχουν στόχο τη μείωση του χρόνου, του προσωπικού, τη δυνατότητα απομακρυσμένης παροχής υπηρεσίας και τη μείωση των μετακινήσεων.

Ωστόσο, χαρακτηριστικό αειφορικής ανάπτυξης συνιστά η αποσύνδεση της ρύπανσης από τη σύγχρονη ανάπτυξη. Βάσει στοιχείων του UN το 2002, κατά το 2000 η επιλογή τηλεδιασκέψεων με υπηρεσίες δικτύων απέτρεψε 540.000 τόνων διοξειδίου άνθρακα που θα προκαλούσαν οι μετακινήσεις ατόμων που συμμετείχαν σε αυτές. Η αξιοποίηση του διαδικτύου και των δικτυακών υποδομών αμβλύνουν προβλήματα από την ταχύτατη γεωγραφική διεύρυνση μεγαλουπόλεων και επιτρέπει να αποφεύγονται οι αλλεπάλληλες μετακινήσεις των πολιτών με την αντίστοιχη μείωση της ενέργειας και της ρύπανσης. (Αραμπατζής, 2008)

Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΟΣΑ, την περίοδο του κορωνοϊού, όλες οι χώρες παρουσίασαν αυξημένα ποσοστά τηλεργασίας, αν και η αύξηση διαφέρει ανά χώρα και οικονομία. Πιο συγκεκριμένα, το 47% εργαζομένων στη Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο απασχολήθηκαν με τηλεργασία κατά το πρώτο κύμα lockdown (Μάρτιος-Μάιος 2020), ενώ παράλληλα περίπου το ίδιο ποσοστό είχε και η Αυστραλία μέχρι τον Δεκέμβριο του 2020. (Ο.Ε.Κ.Δ., 2021).

Στο ελληνικό θεσμικό πλαίσιο σχετικά με την ενέργεια, προηγήθηκε ο ν. 2244/1994, όπου υπήρξε θεμελιώδης παράγοντας προσέλκυσης αρκετών επενδυτών για την ανάπτυξη έργων Α.Π.Ε. στην Ελλάδα. (Μασουράκης, Πρίντσιπας, 2019). Ακολούθησε ο Ν. 2773/1999, για την απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας που θέσπισε καθορισμό μέγιστων τιμών από το Υπουργείο Ανάπτυξης, ενώ βασική τομή αποτέλεσε η σύσταση της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας, η οποία είναι αρμόδια για τη χορήγηση αδειών, για τη δημιουργία αιολικών πάρκων. (Χολέβας, 2005).

2.2.2. Κοινωνία

Τα ζητήματα κοινωνικού χαρακτήρα αποτελούν τον δεύτερο πυλώνα των κριτηρίων E.S.G και περιλαμβάνει τη δέσμευση των εταιρειών στην κοινωνική ευθύνη και τον αντίκτυπό της στις κοινότητες, στις οποίες δραστηριοποιούνται και στην κοινωνία γενικότερα. Ο εν λόγω πυλώνας περιλαμβάνει πολιτικές και πρακτικές που σχετίζονται με τη διαφορετικότητα και την ένταξη, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δίκαιη και ασφαλή εργασία, την υγεία και ασφάλεια στο χώρο εργασίας, την ευημερία των εργαζομένων, τις κοινοτικές επενδύσεις και την εταιρική κοινωνική ευθύνη (Nascimento et al,2024).

Επίσης, ο κοινωνικός παράγοντας λειτουργεί συντονισμένα με τους περιβαλλοντικούς παράγοντες και τους παράγοντες διακυβέρνησης σε τομείς που σχετίζονται με την υγεία, την ποικιλομορφία, την ισότητα, την ενσωμάτωση και την ευημερία (ESG και Βιωσιμότητα-Κοινωνία, 2024).

Έχει καταστεί ευρέως γνωστό ότι ο σκοπός του δημόσιου τομέα είναι η εξυπηρέτηση του κοινού καλού, προάγοντας την κοινωνική συνοχή και την ενίσχυση της διαφάνειας. Οι δράσεις και οι πολιτικές των δημοσίων φορέων στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών και στην εξασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους.(Fox, 2002). Επιπροσθέτως, οι εργασιακές πρακτικές που ακολουθούνται από τους δημόσιους οργανισμούς και γενικά τους φορείς, οι έλεγχοι που γίνονται για την παραγωγή ασφαλών προϊόντων και των παραγόμενων αποτελεσμάτων τους, μέσα από διαφανείς διαδικασίες, αλλά και από αναφορές των πεπραγμένων τους, έχουν θετικό πρόσημο στην κοινωνία.

Ως προς την αξιολόγησή τους, στην κατάρτιση των κριτηρίων E.S.G., ο πυλώνας της κοινωνίας αφορά:

- ❖ Εργασιακό περιβάλλον: Ζητήματα υγιεινής και ασφάλειας, προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, επίτευξης και ισορροπίας μεταξύ εργασιακής απασχόλησης και ελεύθερου χρόνου, τυχόν εργασιακά ατυχήματα καθώς και ζητήματα βίας, σεξουαλικής παρενόχλησης, ρατσισμού στον χώρο της εργασίας.

- ❖ Αμοιβές και παροχές

- ❖ Κατάρτιση και επαγγελματική εξέλιξη: Διατήρηση επιπέδου δεξιοτήτων εργαζομένων, π.χ. ενδυνάμωση και εξειδίκευση γνώσεων, ενθάρρυνση εργαζομένων σε εκπαιδευτικά προγράμματα.

- ❖ Ίσες ευκαιρίες: Σχεδιασμός και εφαρμογή δεοντολογικού κώδικα συμπεριφοράς, παροχή εξειδικευμένης εκπαίδευσης, καταστολή ενεργειών που

προκαλούν διακρίσεις στο εργασιακό περιβάλλον, είτε λόγω π.χ. νεποτισμού, είτε λόγω μη συμπερίληψης

❖ **Θέματα απασχόλησης:** Αποτελεσματική διαχείριση ανθρώπινου κεφαλαίου, δυνατότητα μετόχων ή διοίκησης ενός φορέα να παίζει ενεργητικό ρόλο στη διαμόρφωση αποφάσεων, απασχόλησης νέων επιστημόνων κτλ.

Τα βασικότερα συνοψίζονται στο παρακάτω σχήμα:

Σχήμα 6: Βασικά κριτήρια Social (S) των ESG.

Η κοινωνική συνιστώσα, εμπερικλείει τους τρόπους αλληλεπίδρασης των εταιρειών με τους εργαζομένους ή των οργανισμών αντίστοιχα. Τα υπό λύση θέματα που εξετάζονται είναι αυτά που χρονολογούνται στο ιστορικό μίας εταιρείας ή ενός φορέα και έχουν σχέση με την πολιτική που ασκείται μέσα και έξω από αυτήν. Στα εσωτερικά του φορέα, εμπεριέχονται θέματα σχετιζόμενα με: Την «πολυχρωμία», τη συμπερίληψη, την ισότητα, την ένταξη και τις σχέσεις της διοίκησης με τους υφισταμένους της. Τα εξωτερικά του ζητήματα, στοχεύουν στην αμφίδρομη σχέση μίας εταιρείας ή ενός φορέα με τις τοπικές κοινότητες ή τα υπουργεία με τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες και την σχέση τους με τους πολίτες αντίστοιχα.

Στην Ελλάδα, ο Ν. 4443/2016 ενσωμάτωσε την Οδηγία 2000/43/EK, για ίση μεταχείριση στην εργασία και προστασία από τις διακρίσεις, καθορίζοντας τις βασικές αρχές και τις διαδικασίες. Η Ευρωπαϊκή Οδηγία 2019/1937 ενσωματώθηκε στο ν. 4990/2022, σχετικά με την ύπαρξη της προστασίας των ατόμων που προβαίνουν σε καταγγελίες (whistleblowers) εντός των διοικήσεων ή των εταιρειών, συνεισφέροντας με αυτό τον τρόπο στον εντοπισμό ή στην αποτροπή παραβιάσεων που βλάπτουν το δημόσιο συμφέρον. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν οι διαγωνισμοί που προκηρύσσονται σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις ή η παράνομη νομιμοποίηση εσόδων. Ο φόβος για δολιοφθορά ή αντίποινα αποτρέπει τους (whistleblowers) και η προστασία των καταγγελλόντων κρίθηκε επιβεβλημένη για τη διαφύλαξη του δημοσίου συμφέροντος και των διαφανών διαδικασιών. Επιπροσθέτως, ο Ν.

4808/2021 εισάγει μέτρα για την αναβάθμιση των συνθηκών εργασίας και την προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων.

Ο Ν. 4765/2021 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν. 5116/2024 σχετικά με τον εκσυγχρονισμό των προσλήψεων στο δημόσιο τομέα και την πλήρωση των κενών θέσεων εργασίας, δίνει τη δυνατότητα στους πολίτες να συμμετέχουν έχοντας ίσες ευκαιρίες δίχως μεροληπτικά κριτήρια επιλογής, με πανελλήνιο γραπτό διαγωνισμό συμπεριλαμβανομένης δομημένης συνέντευξης, προκειμένου τα τυπικά προσόντα να μην είναι τα μοναδικά κριτήρια επιλογής. Η ενίσχυση των δεξιοτήτων των εργαζομένων και η συνεχής ανάπτυξη τους μέσω των υποχρεωτικών ή μη, προγραμμάτων εκπαίδευσης που διοργανώνει το ΙΝΕΠ του ΕΚΔΔΑ, για υπαλλήλους, διευθύνσεις και τμήματα φορέων, εξασφαλίζει τη δια βίου εκπαίδευση τους, την εξοικειώσή τους με όλες τις νέες τεχνολογίες, σε τομείς ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κοινωνικής πολιτικής, βιώσιμης ανάπτυξης, Δημόσιας Διοίκησης και Διακυβέρνησης, Οικονομίας, Πληροφορικής και ψηφιακών υπηρεσιών κ.α (ΕΚΔΔΑ).

Ένα παράδειγμα αποτυχίας από το ελληνικό δημόσιο αποδεικνύεται από το ατύχημα της σύγκρουσης των τρένων στα Τέμπη, κοστίζοντας πολλές ανθρώπινες ζωές, μέσα από την έλλειψη αξιολόγησης και την ανεπάρκεια τελέσεως καθηκόντων του ανθρώπινου δυναμικού, την έλλειψη διαφάνειας στη διαδικασία στελέχωσης της υπηρεσίας (Αυλώνας, 2023)

Χαρακτηριστικό παράδειγμα δε, ανισότητας των φύλων στη χώρα μας αποτελεί η υποεκπροσώπηση των γυναικών στο Κοινοβούλιο. Εξήντα εννέα μόλις γυναίκες εκλεγμένες από όλες τις κοινοβουλευτικές ομάδες στα τριακόσια κοινοβουλευτικά έδρανα του ελληνικού κοινοβουλίου κατά την Κ' Περίοδο, της κοινοβουλευτικής περιόδου.

Επιπροσθέτως με το Ν. 4829/2021, ρυθμίζονται οι δραστηριότητες (Lobbying). Αναγνωρίζεται πλέον διεθνώς ως νόμιμη η πρακτική της διαπραγμάτευσης, με την πολιτική ζωή της χώρας, υποστηρίζοντας συγκεκριμένες ομάδες πολιτών για την επίλυση προβλημάτων και τη διεκδίκηση των συμφερόντων τους. Με την πρακτική αυτή επιδιώκεται η αποτελεσματική ενημέρωση και η δυνατότητα παρουσίασης των προτάσεων στους αρμόδιους που λαμβάνουν αποφάσεις, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην υιοθέτηση και εφαρμογή κατάλληλων πολιτικών. Η ρύθμιση των δραστηριοτήτων τους έχει σκοπό στην ενίσχυση της νομιμότητας και της ακεραιότητας ακολουθώντας θεσμοθετημένους κανόνες. Για το σκοπό αυτό, έχει συσταθεί το μητρώο Διαφάνειας στο οποίο εγγράφονται οι εκπρόσωποι συμφερόντων.

Στην ποσοτική μέτρηση του πυλώνα στην κοινωνία, εμπεριέχονται οι κίνδυνοι με αξιολογικά κριτήρια, όπως σε ποιο βαθμό μία επιχείρηση ή ένας φορέας παρακολουθεί τις παραβιάσεις των εργασιακών ή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και το αν υπάρχει απλήρωτη υπερεργασία προς τους εργαζομένους της.

Μολαταύτα, οι κοινωνικοί κίνδυνοι και οι επερχόμενες οικονομικές συνέπειες ενδέχεται να διαφέρουν ανά Οργανισμό και ανά κλάδο. Επί παραδείγματι, στη ΔΕΗ ενδεχομένως να δίνεται περισσότερη βαρύτητα, στα πρότυπα ασφαλείας στους χώρους εργασίας, όπως στους λιγνιτωρύχους της Πτολεμαΐδας ή στους εναερίτες για την επισκευή του δικτύου από ό,τι σε φορέα του υπουργείου ψηφιακής διακυβέρνησης, ενώ η προστασία δεδομένων (GDPR) των πολιτών μπορεί να αποτελεί μεγαλύτερο πρόβλημα για τον δεύτερο φορέα αντί του πρώτου.

Προσεγγίζοντας την αξιολόγηση στο δημόσιο, στις σχέσεις μεταξύ των εργαζομένων και παράλληλα τη σχέση τους με τους πολίτες, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι έχει εκδοθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ο Ευρωπαϊκός Κώδικας Ορθής Διοικητικής Συμπεριφοράς. Ο κώδικας αυτός ενημερώνει τους πολίτες για τη διοικητική πρακτική και τον τρόπο που μπορούν να κάνουν χρήση των δικαιωμάτων τους, ενώ παράλληλα αποτελεί ένα σύμβουλο για τους δημοσίους υπαλλήλους σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής διοίκησης. (Ευρωπαϊκή Ένωση, 2015)

2.2.3. Διακυβέρνηση

Η υιοθέτηση των κριτηρίων E.S.G. στον δημόσιο τομέα είναι σημαντική για δύο βασικούς λόγους: Τη συμμόρφωση με τις πρόσφατες οδηγίες της ΕΕ και την ενίσχυση της κατάταξης των φορέων στις βαθμολογήσεις βάσει επιδόσεων E.S.G. Είναι το όραμα και η έμπνευση που καθορίζεται από την αποστολή του κάθε οργανισμού, οι καλές πρακτικές της δημόσιας διοίκησης της χώρας, που ενεργούν με ποιοτικές και αξιόπιστες υπηρεσίες, προς τους πολίτες της χώρας, η σκοπιμότητα των δημοσίων έργων που συντελείται καθώς και η χρηστή διοίκηση που αποτυπώνεται στη νομοθεσία και στην ορθή διαχείριση των δημοσίων οικονομικών πόρων. Επιπροσθέτως, σχετική με τη διακυβέρνηση, είναι η καταπολέμηση, της δωροδοκίας των δημοσίων υπαλλήλων και της διαφθοράς στους φορείς ή της χρήσης προνομιακής πληροφόρησης από τους υπαλλήλους με νομοθετικές ρυθμίσεις.

Η επίτευξη του σκοπού της ύπαρξης του φορέα, η προώθηση της διαφάνειας και η παρακολούθηση της στοχοθεσίας του, για την αποτελεσματικότητα και την

αποδοτικότητα, μέσω της οργάνωσης, της διοίκησης και της διαχείρισης, με την ενίσχυση μηχανισμών ελέγχου και εποπτείας. (Besenyei, 2024). Το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα της εφαρμογής των κριτηρίων της διακυβέρνησης στο δημόσιο, είναι να επιτευχθούν καλύτερες συνθήκες βιωσιμότητας και κοινωνικής ευημερίας, αυξάνοντας παράλληλα την εμπιστοσύνη των πολιτών προς τις υπηρεσίες και ενισχύοντας παράλληλα την υπεύθυνη διαχείριση των δημοσίων πόρων. (de Souza Barbosa, 2023).

Οι δημόσιοι φορείς είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν τις διατάξεις της νομοθεσίας, βελτιώνοντας την απόδοσή τους, με κριτήριο, την αποδοτικότητα, την αποτελεσματικότητα, την οικονομικότητα και τη διαφάνεια της λειτουργίας τους, προβάλλοντας παράλληλα απόλυτη εχεμύθεια ως προς τα στοιχεία των πολιτών.

Σύμφωνα με τον (Androniceanu, 2021) τα κριτήρια διακυβέρνησης στο δημόσιο σχετίζονται, με τη διαφάνεια, τη λογοδοσία και την ηθική διαχείριση των οργανισμών. Η ηθική, η ακεραιότητα και η προσαρμογή αξιολογούνται μέσω της συμμόρφωσης με τη νομοθεσία, καθώς και την ύπαρξη ηθικών προτύπων και κωδίκων δεοντολογίας. Η διαδικασία της διαμόρφωσης των κριτηρίων ESG στο δημόσιο θα πρέπει να περνάει μέσα από μία συζήτηση ανταλλαγής απόψεων όλων των εμπλεκόμενων στελεχών ενός φορέα κι έτσι να δημιουργείται και το περιεχόμενο του κειμένου που θα αφορά την υλοποίησή του.

Όμως, παρατηρείται έλλειψη πληροφοριών αναφορικά με το ESG ranking πολλών δημόσιων φορέων και επομένως απαιτείται να τηρηθεί η υποχρέωση του ελληνικού δημοσίου, όπως ακριβώς ισχύει και για τον ιδιωτικό τομέα, να κοινοποιεί εκθέσεις ESG κάθε χρόνο. (Soras, 2023)

2.3 Αξιολόγηση και Οφέλη του δημοσίου τομέα από την υιοθέτηση των κριτηρίων ESG

Αξιολογώντας το δημόσιο τομέα, την τελευταία δεκαετία θα παρατηρήσουμε ότι έχουν σημειωθεί σημαντικά βήματα για τον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης. Η κυβερνητική πολιτική, κατανοώντας το σύγχρονο διεθνοποιημένο οικονομικό και το κοινωνικό περιβάλλον, δημοσίευσε τη Βίβλο Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2014 – 2020 (Υπουργείο Ψηφιακής διακυβέρνησης), με σκοπό την αντικατάσταση του παλαιού γραφειοκρατικού μοντέλου διοίκησης με την Ηλεκτρονική Δημόσια Διοίκηση (ΗΔΔ) έχοντας ως βασικό εργαλείο της, τη χρήση της ΤΠΕ. Ο σκοπός της ΗΔΔ ήταν να καταστεί αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη με την αναμόρφωση των

υφιστάμενων διαδικασιών και την ποιοτική βελτίωση των υπηρεσιών. Η αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών διευκόλυνε την ταχύτερη διεκπεραίωση των υποθέσεων των πολιτών, προάγοντας την ενεργή συμμετοχή τους, το δικαίωμα της πρόσβασής τους στην πληροφορία, την ηλεκτρονικά συναλλακτική τους δυνατότητα με το δημόσιο με τρόπο ευέλικτο, χωρίς να καθιστά αναγκαία τη φυσική παρουσία του πολίτη. Η εξοικονόμηση χρόνου και πόρων για τις συναλλαγές τους με το Δημόσιο αναβάθμισε την ποιότητα ζωής τους.

Από την ηλεκτρονική διακυβέρνηση περάσαμε στην ψηφιακή διακυβέρνηση με τη νέα στρατηγική για τον ψηφιακό μετασχηματισμό 2020-2025, υπό την αιγίδα του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Το αντίστοιχο ΦΕΚ 2894/Β΄/5.07.2021 έχει πενταετή ορίζοντα διάρκειας και ετήσια επικαιροποίηση ορίζοντας ως δεσμευτική την υποχρέωση όλων των φορέων του δημοσίου με την εφαρμογή της στρατηγικής. Η στρατηγική αρχίζοντας από την καταγραφή των απαραίτητων παρεμβάσεων, εμπεριέχει το πλάνο υλοποίησής τους αλλά και τον προγραμματισμό τους.

Σήμερα συμπεριλαμβάνονται 475 οριζόντια έργα στις τεχνολογικές υποδομές της χώρας, στην εκπαίδευση του πληθυσμού και των υπαλλήλων σε ψηφιακές δεξιότητες και σε τρόπους αξιοποίησης της ψηφιακής τεχνολογίας γενικότερα στο δημόσιο. Αυτή τη στιγμή 295 έργα βρίσκονται σε εξέλιξη. Η αποδοχή των πολιτών και η επισκεψιμότητα καθημερινά της πύλης gov.gr, αποδεικνύει τα οφέλη της ψηφιακής διακυβέρνησης. Η υλοποίηση της επιταχύνθηκε με το ν. 4727/2020 Ψηφιακή Διακυβέρνηση με την ενσωμάτωση των Οδηγιών της ΕΕ 2016/2102, 2018/1972. Ο συγκεκριμένος νόμος μεταξύ άλλων απλούστευσε τις διαδικασίες της Δ.Δ. θεσμοθετώντας την ηλεκτρονική διακίνηση των δημοσίων εγγράφων εντός και εκτός του φορέα, τις ηλεκτρονικές πληρωμές, το ηλεκτρονικό πρωτόκολλο και την ηλεκτρονική αρχειοθέτηση και έθεσε τους κανόνες για την παροχή αυθεντικοποίησης των πολιτών μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της ΔΔ.

Ακόμη, ενσωμάτωσε την οδηγία του ΕΕ 2019/1024, για τα ανοικτά δεδομένα, την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τη διαδικασία ανάρτησης στο Διαδίκτυο, για την ενίσχυση της διαφάνειας, την αυτεπάγγελτη αναζήτηση δικαιολογητικών.

Βασικό νομοθέτημα συνιστά ο Νόμος 4706/2020 ενσωμάτωσε την Οδηγία της (ΕΕ) 2017/828 και του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/1131, για την εταιρική διακυβέρνηση εισάγοντας εκτενείς διατάξεις για την αναβάθμιση διακυβέρνησης, λογοδοσίας και διαφάνειας.

Όλα αυτά αποτελούν σημαντική εξέλιξη στη λειτουργία του δημοσίου τομέα που αλλάζει την κουλτούρα του και συμβάλλει επεκτείνοντας τις δραστηριότητές του, με την εφαρμογή των σημαντικότερων αρχών της «Καλής Διακυβέρνησης», με την ανάμειξη των πολιτών, τη συνοχή πολιτικών και προγραμμάτων, την παραγωγικότητα, την απόδοση του έργου μέσω επιτυχών αποτελεσμάτων, τις διαφανείς πράξεις και την αναφορά στα πεπραγμένα (άρθρο 19 του Ν. 4622/2019).

Η Ελλάδα επιτάχυνε τις προσπάθειές της την εποχή του COVID-19, όπου έγιναν βασικά βήματα στο δημόσιο τομέα σε όλους τους τομείς αρμοδιότητάς του. Επί παραδείγματι το Υπουργείο Παιδείας θέσπισε το 2020 προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης με τη χρήση τηλεοπτικών προγραμμάτων για τους μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Παρείχε σε μεγαλύτερους μαθητές και φοιτητές σύγχρονη και ασύγχρονη εκπαίδευση σε διαδικτυακές πλατφόρμες με την παροχή εκπαιδευτικού υλικού και ασκήσεων προς επίλυση. Η μείωση των μετακινήσεων επετεύχθη μέσω της τηλεργασίας για τους υπαλλήλους και για τους πολίτες. Εγκαινιάστηκε η υπηρεσία επικοινωνίας, μέσω βιντεοκλήσης όπου μπορούσαν να αλληλοεπιδρούν με τους υπαλλήλους των οργανισμών, τα κέντρα εξυπηρέτησης πολιτών κ.α. Καινοτομία αποτέλεσε και η εισαγωγή υπηρεσίας μηνυμάτων SMS για την κατ' εξαίρεση μετακίνηση των πολιτών. Επιπροσθέτως αναπτύχθηκε η ηλεκτρονική πλατφόρμα εμβολιασμού, δίνοντας προτεραιότητα στο υγειονομικό προσωπικό της χώρας, σε ηλικιωμένους, ανοσοκατασταλμένους και πάσχοντες συγκεκριμένων νοσημάτων να εμβολιαστούν. Η πλατφόρμα αυτή περιείχε τα ποσοτικά στοιχεία της κεντρικής αποθήκης, τα διαθέσιμα με ραντεβού και τα υπόλοιπα των αδιάθετων εμβολίων καθώς και τα κέντρα εμβολιασμού. Οι πολίτες ενημερωνόντουσαν σχετικά με τον αριθμό των συνολικών εμβολιασμών ανά ημέρα της πρώτης και δεύτερης δόσης των εμβολίων.

Αναφορικά με την πλήρη ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών για τις επιχειρήσεις, μεγάλη πρόοδο κατέγραψε η Ελλάδα με τη βελτίωση του 17,5 % το έτος 2023, κατά την ετήσια έκθεση της ΕΕ για την Ψηφιακή Δεκαετία (Δείκτης Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας – DESI). Η ολοκλήρωση του στόχου αυτού εκτιμάται να επιτευχθεί κατά το έτος 2027, όταν σε άλλες χώρες της ΕΕ έχει ήδη εφαρμοστεί. (Business News) Οι επενδύσεις σε βιώσιμες τεχνολογίες και πρακτικές στη διακυβέρνηση, συμβάλλουν στη μείωση των λειτουργικών εξόδων μακροπρόθεσμα και ενισχύουν την αξιοπιστία του ελληνικού δημοσίου. (Risitano, 2022). Παράλληλα απαιτείται η μέριμνα της πράσινης δημόσιας προμήθειας εξασφαλίζοντας αντίκτυπο τόσο στο περιβάλλον όσο και στην κοινωνία. (Crovella, 2023).

Ο κατακερματισμός των πέντε ελεγκτικών οργάνων και ενός φορέα συντονισμού και οι επικαλύψεις αρμοδιοτήτων οδήγησαν στη σύσταση ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής με το άρθρο 19§3 του ν. 4622/2019, με την επωνυμία Εθνική Αρχή Διαφάνειας, (Ε.Α.Δ.) που υπόκεινται μόνο σε δικαστικό κοινοβουλευτικό έλεγχο και καταθέτει το πρώτο τρίμηνο κάθε έτους Έκθεση Πεπραγμένων. Σκοπός της νέας υπηρεσίας αποτελεί, η ανάπτυξη και ενίσχυση των ελέγχων με μηδενική ανοχή στη διαφθορά, για την πρόληψη και την αποτροπή φαινομένων απάτης στη δράση των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων. (Εθνική Αρχή Διαφάνειας). Το Εθνικό Συντονιστικό Όργανο Ελέγχου και Λογοδοσίας (ΕΣΟΕΛ) λειτουργεί ως συλλογικό όργανο εδρεύει στην Ε.Α.Δ. και εκπροσωπείται από τον Διοικητή της. Αποτελείται από τους επικεφαλής δεκατεσσάρων φορέων και υπηρεσιών επιθεώρησης - ελέγχου και καταπολέμησης της διαφθοράς που δεν εντάσσονται στην ΕΑΔ και υποστηρίζουν όλοι μαζί το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο κατά της Διαφθοράς (ΕΣΣΚΔ) το οποίο εκπονείται από την Ε.Α.Δ. σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθ. 83, παρ. 2, εδάφιο γ του ν. 4622/2019. (ΕΣΟΕΛ)

Ακολούθησαν σημαντικές θεσμικές παρεμβάσεις με το ν.4795/2021, που συμπεριλαμβάνει το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου για τη Δημόσια Διοίκηση και τον Σύμβουλο Ακεραιότητας. Εννοιολογικά, ο εσωτερικός έλεγχος του δημόσιου φορέα ή της ιδιωτικής επιχείρησης, συνιστά μοχλό επίτευξης των αντικειμενικών στόχων του ιδιωτικού ή δημόσιου οργανισμού, υιοθετώντας μία συντονισμένη προσέγγιση στην αξιολόγηση, την αύξηση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας αλλά και στη διαχείριση των κινδύνων που εντοπίζονται στην διακυβέρνησή του. Κατά το Πλαίσιο Εσωτερικού Ελέγχου της επιτροπής COSO κάθε φορέας επιδιώκει την επίτευξη των κάτωθι επιχειρησιακών στόχων:

1. Τον έλεγχο των συστημάτων διακυβέρνησης, οργάνωσης και λειτουργίας, παράλληλα με την καλυτέρευση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας, μέσω συμβουλευτικών υπηρεσιών, κατά τη διάρκεια του ετήσιου προγράμματος εργασίας.
2. Τη διασφάλιση ορθής και ποιοτικής πληροφόρησης που παράγει ο φορέας.
3. Την κανονιστική συμμόρφωση με το ισχύων θεσμικό πλαίσιο και την ορθή διαχείριση των πόρων.

Οι προϋποθέσεις για να επιτευχθούν οι ανωτέρω στόχοι, απαιτούν την καταγραφή και τον έλεγχο των διαδικασιών, την πληροφόρηση, την επικοινωνία και τις διαδικασίες επιτήρησης για τη σύνταξη της Ετήσιας Έκθεσης Εσωτερικού Ελέγχου, όπως προβλέπεται από τις διατάξεις του ν.4795/2021, στο πρώτο τρίμηνο κάθε έτους,

με την παροχή γνώμης που αξιολογείται ως θετική, αρνητική ή ακόμη και με τη διατύπωση επιφύλαξης, αναφορικά με την συνολική επάρκεια των διαδικασιών και των λειτουργιών του φορέα συμπεριλαμβάνοντας, τον εντοπισμό της ύπαρξης κινδύνου ή κακοδιοίκησης, μέσα από μεμονωμένες διαδικασίες αλλά και στο συνολικό επίπεδο διαδικασιών. Η αξιολόγηση και η διαχείριση του κινδύνου επιφέρει διορθωτικές ενέργειες που προτείνονται από τον εσωτερικό έλεγχο αναπτύσσοντας παράλληλα δικλίδες ασφαλείας και μηχανισμούς ελέγχου, ως αντίμετρα για την αντιμετώπιση των κινδύνων. Ως προς την επικοινωνία, ο φορέας θα πρέπει να επενδύσει στην ποιοτική, επαρκή και έγκαιρη αμφίδρομη επικοινωνία με όλους τους εμπλεκόμενους που συνδιαλέγεται, στο εσωτερικό και εξωτερικό του περιβάλλον. Τέλος, η επιτροπή εσωτερικού ελέγχου οφείλει να επιτηρεί με ενδεδειγμένες αξιολογήσεις τον φορέα, ώστε να εντοπίζει τυχόν παθολογίες και ανεπάρκειες. Αξίζει να αναφερθεί ότι η διακυβέρνηση του φορέα εμπερικλείει όλα τα τμήματα και τις διαδικασίες που έχουν επιλεγεί να εφαρμοστούν από τη διοίκηση.

Στον δημόσιο τομέα, η απόδοση μπορεί να έχει διαφορετικές διαστάσεις, όπως εκροές, αποτελεσματικότητα, αποτελέσματα υπηρεσιών, ανταπόκριση και δημοκρατικά αποτελέσματα (Domanovic, 2021). Η απόδοση των δημοσίων οργανισμών μπορεί να εξεταστεί από διαφορετικές οπτικές γωνίες, απόδοση ως παραγωγή, απόδοση ως ικανότητα /ικανότητα, απόδοση ως καλά αποτελέσματα και απόδοση ως βιώσιμα αποτελέσματα. Η μέτρηση της απόδοσης περιλαμβάνει διάφορες δραστηριότητες όπως ο καθορισμός του αντικειμένου της μέτρησης, ο καθορισμός δεικτών απόδοσης, η συλλογή δεδομένων και η αναφορά διαδραματίζει βασικό ρόλο στη μεταρρύθμιση του δημοσίου τομέα αλλά υπερβαίνει την ίδια τη μεταρρύθμιση. Διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη δημόσια διαχείριση και τη δημόσια πολιτική και αποτελεί τμήμα της διαδικασίας διαχείρισης απόδοσης. Η μέτρηση της απόδοσης των δημοσίων οργανισμών έχει ορισμένες ιδιαιτερότητες: τα μέτρα διαδικασίας μπορούν επίσης να είναι μέτρα εκροών επειδή παρέχουν άυλα προϊόντα, δηλ. υπηρεσίες. Το αποτέλεσμα αξιολογεί την επίδραση ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας στους καθορισμένους στόχους της παραγωγικής διαδικασίας η οποία μπορεί να είναι μακροπρόθεσμη ή βραχυπρόθεσμη. Τα μέτρα αποδοτικότητας εκτιμούν το επίπεδο παραγωγής για ένα δεδομένο επίπεδο εισροών, ενώ τα μέτρα αποτελεσματικότητας αξιολογούν το επίπεδο του αποτελέσματος για ένα δεδομένο επίπεδο εισροών. (Domanovic, 2021)

Σύμφωνα με το αρθ. 23 του ν. 4795/2021, (ΕΑΔ) σε κάθε Υπουργείο, συναρτάται αυτοτελές γραφείο Συμβούλου Ακεραιότητας, το οποίο υπάγεται στον Υπουργό. Οι αρμοδιότητές του κινούνται σε τρεις άξονες και χαρακτηρίζονται ως υποστηρικτικές, παρέχοντας ένα προσιτό σημείο επαφής στο δημόσιο λειτουργό που αντιμετωπίζει προβλήματα στην εργασία του. Στις ενημερωτικές αρμοδιότητες μεταξύ άλλων υπάγεται και ο σχεδιασμός των δράσεων σχετικά με την εκπαίδευση του προσωπικού και την ανάπτυξη των ικανοτήτων των υπαλλήλων του φορέα. Ως προς τις συμβουλευτικές του αρμοδιότητες συνεργάζεται με τη διοίκηση του φορέα και τον Εσωτερικό Έλεγχο για ζητήματα διοικητικής υποστήριξης των υπαλλήλων και για την ανάπτυξη προτύπων ακεραιότητας εντός του φορέα. Παράλληλα, προτείνει βελτιωτικά μέτρα για την πρόληψη και τον εντοπισμό περιστατικών παραβιάσεων ακεραιότητας. Συντάσσει ετήσια έκθεση και την υποβάλλει στον επικεφαλής του φορέα και στην ΕΑΔ. Συμμετέχει στο σχεδιασμό εύχρηστων εργαλείων για τους δημοσίους υπαλλήλους, καταγράφοντας δικαιώματα και υποχρεώσεις προς τους πολίτες με Κώδικες Ηθικής και Δεοντολογίας, Πρωτόκολλα Αντιμετώπισης Περιστατικών Απάτης και Διαφθοράς κ.α.

Το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς (ΕΣΣΚΔ) (άρθρο 1 του Ν. 4915/2022) εμπεριέχει ένα σύνολο από δράσεις, παρεμβάσεις και έργα που σκοπό έχουν την παρεμπόδιση και επίλυση των φαινομένων της διαφθοράς και της απάτης, ενισχύοντας τη διαφάνεια, την ακεραιότητα με την έκθεση των πεπραγμένων και την τακτική ενημέρωση και κινητοποίηση των πολιτών σε ζητήματα διαφθοράς. Το ΕΣΣΚΔ καταρτίζεται από την ΕΑΔ. Για την περίοδο 2022-2025 εκδόθηκε με πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου η έγκριση του ΕΣΣΚΔ που αποτελείται από μία ολοκληρωμένη αντιμετώπιση της διαφθοράς και στηρίζεται πάνω στους βασικούς επιχειρησιακούς πυλώνες: Την πρόληψη, την καταπολέμηση και την ενημέρωση – ευαισθητοποίηση. Απαρτίζεται από τρεις στόχους, εννέα ειδικούς στόχους και εκατόν είκοσι ένα δράσεις. Οι στόχοι του σχετίζονται με την ενδυνάμωση της κοινωνίας και την εκτίμησή της απέναντι στους δημοκρατικούς θεσμούς της χώρας, τη διαρκή καλυτέρευση των επιδόσεων της Ελλάδας καθώς και τη συνεισφορά της στην αναβάθμιση του επενδυτικού κλίματος.

Με το Ν. 4940/2022 εισάγεται νέο σύστημα στοχοθεσίας, αξιολόγησης και ανταμοιβής των υπηρετούντων, όπου αποτελεί σκοπό του την αναβάθμιση της λειτουργίας των υπηρεσιών, την ανάπτυξη και ενδυνάμωση του ανθρώπινου δυναμικού και την εισαγωγή της έννοιας της αυτοαξιολόγησης. Επιπροσθέτως καθορίζονται

απαραίτητες δεξιότητες του προσωπικού για την άσκηση των καθηκόντων τους και την αξιολόγησή τους, μέσω στόχων, για την ανάπτυξη και την βελτίωσή τους με σκοπό την επιβράβευση της απόδοσής τους.

Αν συνδέουμε όλα τα βήματα που έχουν γίνει από τις εκάστοτε κυβερνήσεις, που έκριναν σκόπιμη την ένταξη των ΤΠΕ, στη διακυβέρνηση, θα παρατηρήσουμε ότι η ανάγκη αλλαγής του παραγωγικού μοντέλου στη χώρα οδηγεί στο μετασχηματισμό των ελληνικών φορέων προς το καλύτερο. Στις αρχές της δεκαετίας του 1990, η ηλεκτρονική διακυβέρνηση κρίθηκε ως θεμέλιος λίθος για την αύξηση στην αποτελεσματική και αποδοτική ΔΔ. Αποτελεσματικότητα στον δημόσιο τομέα υπάρχει όταν οι δημόσιες υπηρεσίες καθίστανται ανεξάρτητες και δρουν ανεξάρτητα από ίδια συμφέροντα και πολιτικές πιέσεις, ενώ παράλληλα προάγεται η ποιότητα των δημοσίων υπηρεσιών. Η αποδοτικότητα από την άλλη πλευρά, είναι ανάλογη με τις επιπτώσεις δημοσίων δαπανών στους κοινωνικοοικονομικούς δείκτες. (Λ. Ανθόπουλος 2022)

Η επόμενη κρίσιμη μετάβαση σε μία πιο «ευφυή» διακυβέρνηση, επήλθε με την χρήση της ανοικτής κυβέρνησης, με πυλώνες ανάπτυξης την λογοδοσία και την διαφάνεια των υπηρεσιών δημοσίου τομέα. Σημαντικό ρόλο στην μετάβαση από την ηλεκτρονική προς την έξυπνη διακυβέρνηση, διαδραματίζουν τα ανοικτά δεδομένα.

Η συνολική διαδικασία ανάπτυξης ανοικτών δεδομένων, περιλαμβάνει προτάσεις όπως:

- ❖ Δημόσιες και συνάμα ιδιωτικές επενδύσεις για την δημιουργία και χρήση ανοικτών δεδομένων
- ❖ Αυτοματοποίηση στα σύνολα δεδομένων καθώς και η διαρκής ενημέρωση και συντήρησή τους
- ❖ Συνεργασία όλων των οργανισμών σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης
- ❖ Διακυβέρνηση της συνολικής διαδικασίας. (Ανθόπουλος 2022)

Παράδειγμα χρήσης ανοικτών δεδομένων, ως προς την σχέση της κυβέρνησης προς τον πολίτη είναι το μοντέλο «Κυβέρνηση ως πλατφόρμα».

❖ Ενημέρωση και Ώθηση: Η κυβέρνηση ανακτά δεδομένα ώστε να παρέχει πληροφορίες στους πολίτες για να τους ενημερώσει π.χ. για σχετικούς κινδύνους υγείας ή προσωπικές τους αποφάσεις.

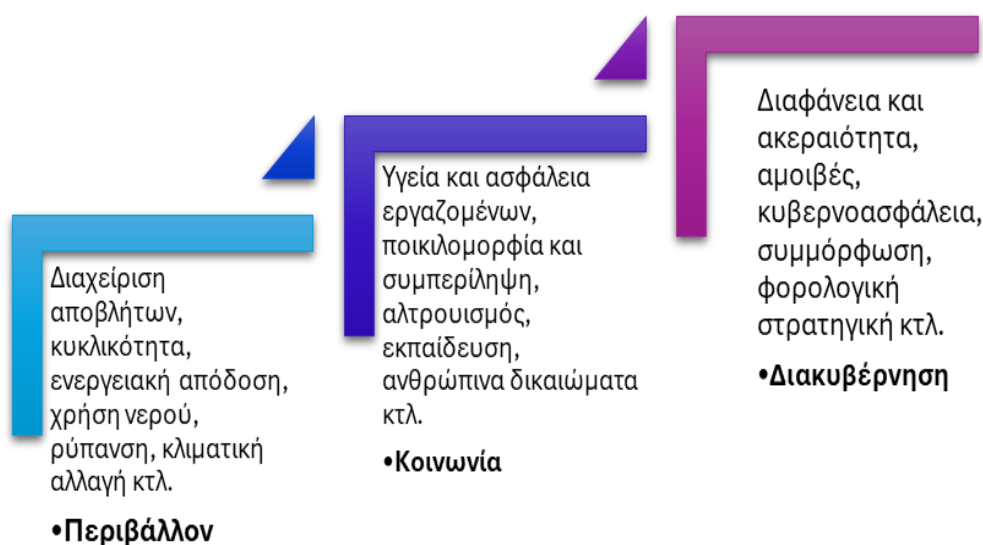
❖ Εκτέλεση υπηρεσίας: Άνοιγμα υπαρχόντων δημοσίων πόρων για κοινωνική χρήση. Επί παραδείγματι, οι επιχειρήσεις μπορούν να συμμετέχουν σε διαγωνισμούς του δημοσίου και να προγραμματίζουν την παραγωγή ή τις αγορές τους πετυχαίνοντας

καλύτερες τιμές όταν μέσα από τα ανοικτά δεδομένα γνωρίζουν τις αναγκαίες ποσότητες που απαιτούνται να προμηθευτούν κατ' έτος, οι υπηρεσίες του Δημοσίου.

❖ Παρακολούθηση υπηρεσίας: Ανάκτηση πρόσβασης πολιτών σε ανοικτά δεδομένα για την αξιολόγηση επιδόσεων κυβέρνησης.

Τέλος, το διαδίκτυο ως μέσο αλληλεπίδρασης και επικοινωνίας των ανθρώπων, συνιστά τη δίοδο μείωσης του ρήγματος των πολιτών με τις πολιτικές ελίτ, δίνοντάς τους τη δυνατότητα, να συνδεθούν, να προτείνουν και να επηρεάσουν ακόμη και αποφάσεις, σε μία εποχή όπου φθίνει η συμμετοχή των πολιτών στα κοινά. Η διαδικασία της συναπόφασης και της συννομοθεσίας ακολουθήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, περιλαμβάνοντας τέσσερα βήματα: Ανοικτή διαβούλευση, συλλογή εισροών, σχέδιο πρότασης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο καθώς και την πρώτη ανάγνωση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. (Ανθόπουλος 2022)

Σχήμα 7: Περιληπτική απεικόνιση των πυλώνων των ESG κριτηρίων

Κάνοντας μία συνδυαστική ανάλυση του σχήματος 2, όπου εξετάζονται οι 17 στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης, βάσει της τριαρχίας των πυλώνων των ESG, κωδικοποιούνται στο κάτωθι σχήμα:

Σχήμα 8: Στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης βάσει κριτηρίων ESG

Source: Thomas, C., Roberts, H., Jakob Mökander, Tsamados, A., Taddeo, M., & Floridi, L. (2024). The case for a broader approach to AI assurance: addressing “hidden” harms in the development of artificial intelligence. *AI & Society*

Αν και τα κριτήρια ESG αφορούν στην αξιολόγηση των επιχειρήσεων, θα παρατηρήσουμε ότι συνοδεύονται από μία στρατηγική βιωσιμότητας και για το δημόσιο. Τα κριτήρια είναι διαφορετικά για κάθε επιχείρηση στον ιδιωτικό τομέα ανάλογα με το είδος της δραστηριότητάς της και τη χρηματοδότηση που απαιτείται.

Στις δημόσιες υπηρεσίες και σε όλους τους εποπτευόμενους φορείς εκτός από το σκοπό που δημιουργήθηκαν και τη στοχοθεσία του κάθε φορέα, καθίσταται επιβεβλημένη η χρηματοδότηση, αλλά και το κανονιστικό πλαίσιο που πρέπει υποχρεωτικά να τηρείται. Το πλαίσιο των κριτηρίων όμως που τίθεται μέσα από μία επιχείρηση ή έναν οργανισμό, που συνδιαλέγεται με όλα τα περιβάλλοντα γύρω του είτε αυτό είναι το θεσμοθετημένο, είτε το ανθρώπινο, είτε το φυσικό, αποτελεί αξιοσημείωτη προσθήκη στην εργαλειοθήκη του κάθε φορέα που θέλει να εξελίσσεται και να έχει διάρκεια στο χρόνο.

Ο δημόσιος τομέας, αν εξετασθεί μακροσκοπικά, συνιστά έναν τομέα που αφενός μεν προετοιμάζεται ώστε να συμβάλλει θετικά στις επιπτώσεις του τρίπτυχου ESG, αφετέρου δε, μπορεί να διαχειρισθεί με αποτελεσματικότητα τον σχετικό κίνδυνο. Οι δημόσιες δαπάνες, που είναι σχετικές με την καταστολή της κλιματικής αλλαγής προσπαθώντας να βελτιώσουν το οικολογικό αποτύπωμα, αυξάνονται συστηματικά, συμπεριλαμβανομένης της πράσινης ανάπτυξης, της καταπολέμησης της

αιθαλομίχλης, των φυσικών καταστροφών και της θεραπείας χρόνιων παθήσεων που πυροδοτεί η ρύπανση του περιβάλλοντος. Οι κοινωνικές ανισότητες ωστόσο έχουν και οικονομικές συνέπειες και θα πρέπει να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας τόσες, ώστε κάποια στιγμή να υπάρχει ελάχιστη έως μηδενική ανεργία ταυτόχρονα με ένα δίκαιο αναλογικό φορολογικό πλαίσιο για όλες τις κατηγορίες των εργαζομένων και των επιχειρήσεων που θα συμπεριλαμβάνει παράλληλα με οτιδήποτε άλλο, ελέγχους για αδήλωτους φόρους, εξουδετερώνοντας τις εισοδηματικές ανισότητες. Από την άλλη πλευρά το εισόδημα από την εργασία, ιδιαίτερα των χαμηλόμισθων πολιτών αλλά και όλων των πολιτών, θα πρέπει να τους επιτρέπει να έχουν μία αξιοπρεπή διαβίωση, καλύπτοντας από τη μια μεριά, τα απαραίτητα για να καλύπτουν τις βασικές ανάγκες τους και όχι τις επινοημένες που προωθούνται και προβάλλονται διαρκώς μέσω της διαφήμισης. Οι πολίτες πρέπει να μπορούν να αποταμιεύουν για να προβούν σε περαιτέρω δραστηριότητες ενεργειακής αναβάθμισης της κατοικίας τους, ακολουθώντας και αυτοί την πράσινη ανάπτυξη. Ο τρόπος διακυβέρνησης διαδραματίζει βαρύνοντα μακροοικονομικό ρόλο, τόσο για το κράτος, όσο και για την ευημερία των πολιτών.

Τα ESG Scores αποτελούν ετήσια δεδομένα και πρέπει να καθιερωθούν και στο δημόσιο τομέα. Θα πρέπει να δημοσιεύονται για κάθε δημόσιο φορέα ή ιδιωτική επιχείρηση που λαμβάνει τέτοια πιστοποίηση μια φορά κάθε οικονομικό έτος. Το τελικό δημοσιευμένο ESG Score, προκύπτει έπειτα από ενδελεχή μελέτη των στοιχείων του φορέα και την αξιολόγηση των μη-χρηματοοικονομικών επιδόσεων, (Lee, 2009) πάνω σε δράσεις που αφορούν το τρίπτυχο, όπως διαμορφώνεται για κάθε μια σχετική συνιστώσα και ένα ανάλογο σκορ όπως το E-Score, το S-Score και το G-Score αντίστοιχα, τα οποία επιπροσθέτως συνυπολογίζονται.

Με βάση τα ανωτέρω, υλοποιείται μια σχετική ανάλυση και προκύπτει το τελικό δημοσιευμένο ESG Score (Huber, 2017). Οι μετρήσεις ESG χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της απόδοσης σε συγκεκριμένους τομείς, μεταξύ άλλων, μέσω της υπεύθυνης και έντιμης διαχείρισης των πόρων, τη διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας, την εξοικονόμηση της ενέργειας, της ευημερίας και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των εργαζομένων, την αμοιβή των στελεχών της δημόσιας διοίκησης, τη διαφάνεια και τη λογοδοσία της ανώτερης μορφής διοίκησης των φορέων.

Η Δημόσια Διοίκηση αποτελείται από κανόνες δικαίου, οι οποίοι καθορίζουν τη συγκρότηση και τη λειτουργία μιας υπηρεσίας. Στη σύσταση κάθε ΝΠΔΔ

συμπεριλαμβάνεται ο σκοπός, οι αρμοδιότητες που του ανατίθενται, η εποπτεία και ο έλεγχος από τον αντίστοιχο Υπουργό που εποπτεύεται, καθώς και τα όργανα διοίκησης που έχει ο φορέας, το Διοικητικό Συμβούλιο, το προσωπικό, η οργάνωσή του καθώς και οι πόροι με τις επιχορηγήσεις του Δημοσίου, τα οποία αποτελούν κονδύλια του Κρατικού Προϋπολογισμού. Αν θέλουμε να προσδιορίσουμε και να διασαφηνίσουμε το ρόλο της δημόσιας διοίκησης, θα πρέπει να πούμε ότι θεμελιώδης σκοπός της, είναι η προάσπιση του «κοινού ή δημοσίου συμφέροντος» ή η «κοινή ή κοινωνική ευημερία», που ταυτίζεται με το συμφέρον όλων των πολιτών, σχετικά με την ικανοποίηση των αναγκών τους, εκπορευόμενο από την κυβερνητική πολιτική και οριοθετώντας, όλη τη δραστηριότητα του δημόσιου τομέα. Επιπροσθέτως, αποστολή της Δημόσιας Διοίκησης, αποτελεί η μέριμνα του Κράτους για ποιοτικές υπηρεσίες στην κοινωνία.(ΦΕΚ 133/Α/07.08.2019, Ν. 4622/2019) Ο σκοπός αυτός δεν μπορεί να ορισθεί με ακρίβεια για όλους τους φορείς, διότι θεωρητικά αποτελεί μία συνισταμένη πολλών μεμονωμένων σκοπών, επί παραδείγματι: Η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου του πληθυσμού, η υγειονομική του περίθαλψη, η άμβλυνση των συλλογικών ανισοτήτων, η προστασία της χώρας από εξωτερικούς κινδύνους, ο περιορισμός της αστυφιλίας κτλ.(Βαβούρας, 2016)

Με τις διατάξεις του άρθ. 106 § 3 του Συντάγματος, κατέστη δυνατή η εξαγορά Επιχειρήσεων από το Κράτος και η συμμετοχή τους στην ίδρυση δημοσίων επιχειρήσεων, όταν οι επιχειρήσεις αυτές εμφανίζουν μονοπωλιακό χαρακτήρα ή όταν κρίνονται ζωτικής σημασίας, για την χρησιμοποίηση του πρωτογενή τομέα του εθνικού πλούτου ή όταν ο κύριος σκοπός τους, αποτελεί την παροχή υπηρεσιών στην κοινωνία.

Με την ίδρυση των πρώτων Δημοσίων Επιχειρήσεων, πρωταρχικά, κατέστη το ζήτημα από άποψη δικαίου του ανταγωνισμού κατά πόσο μπορεί να είναι εφικτή, η είσοδος του κράτους στην αγορά. Με την έννοια όμως της παρεμβατικής δράσης για λόγους δημοσίου συμφέροντος, δύναται το κράτος να αναπτύσσει οικονομικές δραστηριότητες, στηρίζοντας την εθνική οικονομία, ακόμη και αν είναι ανταγωνιστικές των ιδιωτών, όταν αυτές συνδέονται με την παροχή υπηρεσιών στο κοινωνικό σύνολο, ή για την αξιοποίηση των πλουτοπαραγωγικών πόρων της χώρας. (Γιαννακοπούλου,2010). Η ειδοποιός διαφορά, των ΝΠΔΔ και των εποπτευόμενων φορέων τους, από τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, αποτελεί, η δραστηριότητά τους. Ο μεν ιδιωτικός τομέας, αποσκοπεί στο κερδοσκοπικό συμφέρον του, ενώ οι φορείς του δημοσίου στο δημόσιο συμφέρον (άρθρο 18 του Ν.4622/2019) εφαρμόζοντας το Σύνταγμα, την ελληνική και την ευρωπαϊκή νομοθεσία καθώς και την κυβερνητική

πολιτική και οποιαδήποτε κερδοσκοπική δραστηριότητα θεωρείται ασυμβίβαστη, καθόσον οι δημόσιες επιχειρήσεις στοχεύουν στο οικονομικό αποτέλεσμα όχι υπό το φάσμα της επίτευξης κέρδους, αλλά με τη θέσπιση και παγίωση των οικονομικών δυνατοτήτων για την ικανοποίηση των στόχων τους (Τάχος, 1992).

Σήμερα, ο δημόσιος τομέας συνιστά ακρογωνιαίο λίθο για την επίτευξη των στόχων βιωσιμότητας και διακυβέρνησης, ιδίως δε εντός του πλαισίου Κοινωνικών και Διακυβερνητικών (ESG) κριτηρίων. Οι υπάλληλοι αυτών των οργανισμών, διαδραματίζουν καίριο ρόλο στο πώς θα ανταποκριθούν στην υιοθέτηση των ESG. Παρά την αυξανόμενη αναγνώριση της σημασίας που διαδραματίζει ο δημόσιος τομέας σε αυτούς τους τομείς, παραμένουν προκλήσεις στην προώθηση μιας ηθικής εργασιακής κουλτούρας και ηγεσίας που ευθυγραμμίζεται με τις αρχές της βιωσιμότητας και των ESG κριτηρίων. Αυτή η διατύπωση του προβλήματος, επιδιώκει να αντιμετωπίσει το ζήτημα, του πώς οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα μπορούν να ενσωματώσουν μια ηθική εργασιακή κουλτούρα και ηγεσία στα λειτουργικά τους πλαίσια, με εστίαση στα ESG. Η ουσία του προβλήματος, έγκειται στην κατανόηση των εμποδίων, των κενών και των πιθανών λύσεων που μπορούν να ωθήσουν τους οργανισμούς του δημόσιου τομέα προς ένα πιο βιώσιμο και ηθικά υπεύθυνο μέλλον, σε με βάση τα πρότυπα ESG. (CIPFA,2021)

Οι ασαφείς στρατηγικές για την καλλιέργεια μίας ηθικής εργασιακής κουλτούρας και ηγεσίας, δημιουργούν εμπόδια, στην προαγωγή πρακτικών περιβαλλοντικής και κοινωνικής ευθύνης αλλά και στις δομές διακυβέρνησης. Παρόλα αυτά, ενώ ο ιδιωτικός τομέας έχει σημειώσει μεγάλη ανέλιξη στην ενσωμάτωση των κριτηρίων ποσοτικά, ο δημόσιος τομέας υστερεί στην πλήρη αξιοποίηση της ηθικής εργασιακής κουλτούρας και ηγεσίας και στην προώθηση βιωσιμότητας και διακυβέρνησης.(CIPFA,2021)

Θα πρέπει δηλαδή να εντοπισθούν τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι δημόσιοι οργανισμοί και να μετατραπούν σε εναρμονισμένες πρακτικές με τα κριτήρια (Afzal, 2024), λαμβάνοντας υπόψη τις πολυπαραγοντικές προκλήσεις και τους ρόλους που αναλαμβάνει το δημόσιο.

Μοχλό εστίασης σήμερα, αποτελεί η βιωσιμότητα, με τον ενεργειακό μετασχηματισμό, οι διαφανείς διαδικασίες διακυβέρνησης που απαιτούνται, η ποιότητα, η υπευθυνότητα, η συμπεριληπτική κοινωνία κτλ. Το πρόγραμμα για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2030 και οι εκτιμήσεις E.S.G., συνιστούν θεμέλιο λίθο για τον σχεδιασμό μίας στρατηγικής με γνώμονα την ομαλή αλλαγή σε μία χρηστή και

παράλληλα βιώσιμη διακυβέρνηση. Υπάρχει ήδη σχετική νομοθεσία αλλά και ερευνάται από έγκριτους νομικούς, θέτοντας περαιτέρω θεσμικό πλαίσιο για το μέλλον. Οι δράσεις ενεργειακής αποδοτικότητας και εξοικονόμησης ενέργειας για το δημόσιο αγκαλιάζουν τον πρώτο πυλώνα του ESG και προάγουν μεταβολές με προοπτική να αμβλυνθούν οι εκάστοτε αρνητικές επιδόσεις. (CIPFA, 2021).

Κεφάλαιο 3: Μεθοδολογία και έρευνα

Στο κεφάλαιο αυτό, αναφέρεται η δειγματοληπτική προσέγγιση μέσω του διαμοιρασμού συγκεκριμένων ερωτηματολογίων. Μεθοδολογικά, παρουσιάζεται ο ερευνητικός σχεδιασμός της έρευνας σε δείγμα συμμετεχόντων σε εργαζομένους δημοσίων φορέων.

3.1. Ερευνητικά ερωτήματα

Έχοντας μελετήσει στα προηγούμενα κεφάλαια το πεδίο ανάλυσης μεμονωμένα του τρίπτυχου ESG και το θεσμικό πλαίσιο του δημόσιου τομέα με συγκεκριμένα παραδείγματα και τομές, επιδιώκεται να δοθεί απάντηση σε βασικά ερευνητικά ερωτήματα κοινά και στα δύο ερωτηματολόγια, στα οποία δομείται η έρευνα.

I. Ερευνάται αν υπάρχει συσχέτιση επαγγελματικής κατάστασης (τακτικός δημόσιος υπάλληλος ή υπάλληλος στο δημόσιο με σύμβαση ορισμένου χρόνου) και του βαθμού αξιολόγησης των δημοσίων φορέων, ποιους στόχους εξυπηρετούν ανά κριτήριο: Περιβαλλοντικής, κοινωνικής ή διακυβερνητικής πολιτικής, επιλέγοντας την βαθμολόγησή τους (score 1-10) σαν μεταβλητή. Το αποτέλεσμα αυτό είναι σημαντικό διότι εξ αυτού μπορούμε να διαπιστώσουμε, τη στάση και την οπτική των δύο αυτών κατηγοριών δημοσίων υπαλλήλων και αν υφίσταται διαφορά της κατάστασης της μονιμότητας.

II. Αν επιδέχονται βελτιώσεων οι δημόσιοι φορείς ως προς τους παραπάνω πυλώνες των κριτηρίων ESG περιβάλλον, κοινωνία, διακυβέρνηση και ποιες είναι αυτές.

III. Στο ερωτηματολόγιο του Ε.ΚΕ.Α., προστίθενται και επιπλέον ερευνητικά ερωτήματα καθώς οι ερωτώμενοι υπάλληλοι του φορέα, καλούνται να περιγράψουν τι θα πρότειναν σχετικά με το Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και συγκεκριμένα με το πρόγραμμα διαχείρισης μολυσματικών αποβλήτων από τα εργαστήρια, την καλύτερη εξυπηρέτηση των εθελοντών αιμοδοτών, την ποιότητα των υπηρεσιών και τις προσπάθειες για την κάλυψη των ασθενών σε αίμα και προϊόντα του αίματος με ποιοτικά και ποσοτικά κριτήρια. Η ποσοτική έρευνα συνοδεύεται και από μια ποιοτική ανάλυση σχετικά με την ιστορική και θεσμική δομή και συμβολή του Ε.ΚΕ.Α στον τομέα της δημόσιας υγείας και της κοινωνικής ευημερίας.

3.2. Μέθοδος ανάλυσης

Προτού περάσουμε στη μέθοδο ανάλυσης, οι δημόσιοι λειτουργοί καλούνται να αξιολογήσουν κατά πόσο έχουν παρθεί βελτιωτικά μέτρα στους τομείς των κριτηρίων. Οι ερωτήσεις χωρίζονται ανά πυλώνα πχ κοινωνία όπου τον αξιολογούν οι

ερωτηθέντες και έπειτα βαθμολογούν τομείς του κάθε πυλώνα πχ σεβασμός στη διαφορετικά. Στο τέλος καλούνται να γράψουν τι μέτρα θα μπορούσαν να παρθούν για την αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση των κριτηρίων.

Η έρευνα που ακολουθείται κάθε φορά, επιθυμεί να εξετάσει τα ερευνητικά ερωτήματα που τίθενται καθώς και να εξετάσει την παραπάνω βιβλιογραφία από μια εμπειρική σκοπιά, δίνοντας βήμα σε άτομα που εργάζονται στο δημόσιο να υποδείξουν πως αξιολογούν τον χώρο εργασίας τους βάσει συγκεκριμένων ερωτημάτων και βαθμολογώντας μεμονωμένα τομείς που αναπτύσσονται αλλά και παρέχοντας κάποιες χρήσιμες βελτιώσεις από τη δική τους οπτική.

Από τον διαμοιρασμό ερωτηματολογίων με -ως επί το πλείστον- κλειστού τύπου ερωτήσεις, η έρευνα στην παρούσα εργασία είναι κυρίως ποσοτική και η επεξεργασία τους είναι στατιστική. Στην παρούσα έρευνα, τα αποτελέσματα ερμηνεύονται και αξιολογούνται βάσει βιβλιογραφίας, του ελληνικού θεσμικού πλαισίου και του δημοσιοϋπαλληλικού δικαίου. Στη βάση της εμπειρικής έρευνας, σχεδιάστηκαν και διαμοιράσθηκαν δύο ερωτηματολόγια, βάσει των στόχων που διατυπώθηκαν στο καθένα.

Στην έρευνα της εν θέματι διπλωματικής εργασίας, κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί ότι η καταλληλότερη ερευνητική στρατηγική για την απεικόνιση της αξιολόγησης του δημοσίου τομέα από τους ίδιους τους δημοσίους λειτουργούς βάσει περιβαλλοντικού, κοινωνικού και διακυβερνητικού πλαισίου, συνιστά την μελέτη περίπτωσης μέσω της έρευνας δειγματοληψίας, καθώς μέσω αυτής γίνεται η συλλογή δεδομένων μέσω των ερωτηματολογίων, δίδοντας ευκολία και ταχύτητα. Για το σκοπό αυτό, πραγματοποιήθηκε ο διαμοιρασμός δύο ερωτηματολογίων βάσει συγκεκριμένων στόχων μέσω google forms, καθώς θεωρήθηκε ο πιο άμεσος και εύκολος τρόπος διαμοιρασμού τους. Ο υπερσύνδεσμος των google forms, απεστάλη σε άτομα με κύριο κριτήριο την επαγγελματική τους κατάσταση καθώς η θεματική της όλης εργασίας αφορά τον δημόσιο τομέα. Ανοίγοντας τον υπερσύνδεσμο, το εισαγωγικό σημείωμα του ερωτηματολογίου περιλαμβάνει αναλυτικά τη θεματική των ερωτήσεων, που σκοπεύει να στοχεύσει η έρευνα και ενημερώνει ότι η απάντηση που δίνεται είναι ανώνυμη και εθελοντική. Από τους ερωτώμενους, ζητήθηκε να συναινέσουν αν θέλουν να προχωρήσουν στην έρευνα. Οι απαντήσεις είναι αυστηρά ανώνυμες προστατεύοντας τα προσωπικά δεδομένα των ερωτώμενων, ενώ επιλέχθηκε επί τούτου να μην αποθηκεύονται τα email όσων απαντούν, αλλά αν κάποιος επιθυμεί να γνωρίσει

τα αποτελέσματα της έρευνας να επικοινωνήσει ο ίδιος με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο της ερευνήτριας.

Στο πλαίσιο της δειγματοληπτικής έρευνας επιλέχθηκε να διαμοιρασθεί κατά αποκλειστικότητα σε δημόσιους λειτουργούς, η σύνθεση των ερωτημάτων, η οποία διαμορφώθηκε αποκλειστικά από τη βιβλιογραφική ανασκόπηση. Η πλειοψηφία των ερωτήσεων, συνειδητά ήταν κλειστού τύπου χάριν διευκόλυνσης της στατιστικής ανάλυσης. Ωστόσο, υπήρχαν και ορισμένες ερωτήσεις ανοιχτού τύπου και στα δύο ερωτηματολόγια, όπου οι ερωτώμενοι προτείνουν συγκεκριμένες βελτιώσεις στοχευμένες βασισμένοι στην επαγγελματική τους καθημερινότητα.

Πεδίο αξιολόγησης μέσω της συγκεκριμένης έρευνας, είναι η περιγραφή των απόψεων των ίδιων των δημοσίων υπαλλήλων για την αξιολόγηση σύσσωμου του δημοσίου βάσει των κριτηρίων. Τα δύο ερωτηματολόγια δομούνται σε: (α) Δημογραφικά στοιχεία, (β) Σχετικά με ESG. Επιλέχθηκε να είναι σχετικά σύντομα, ώστε να συνάγονται μόνο όσα ερωτήματα θα βοηθήσουν στην παρακάτω στατιστική ανάλυση αλλά και στην περιγραφή των βελτιώσεων. Η διαφοροποίηση των δύο ερωτηματολογίων, έγκειται στο ερωτηματολόγιο του Ε.ΚΕ.Α. όπου προστίθεται το τμήμα (γ) μελέτης περίπτωσης: Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας.

Συγκεκριμένα, στο πρώτο μέρος συλλέγονται δημογραφικά στοιχεία (φύλο, ηλικία, σπουδές και επαγγελματική κατάσταση – τακτικός ή συμβασιούχος δημόσιος υπάλληλος). Το δεύτερο τμήμα περιλαμβάνει ερωτήσεις του τύπου, αν έχουν γνώση των κριτηρίων, σε ποιο βαθμό πιστεύουν ότι οι δημόσιοι φορείς στην Ελλάδα εξυπηρετούν στόχους σε περιβάλλον, κοινωνία, διακυβέρνηση αλλά και προτείνοντας να επιλέξουν τους τομείς στους οποίους θεωρούν ότι οι δημόσιοι φορείς στη χώρα μας, έχουν επενδύσει περισσότερο ως προς την προάσπιση των κριτηρίων. Τέλος, ζητείται να περιγράψουν αν μπορούν να γίνουν βελτιώσεις και ποιες είναι αυτές. Επιπροσθέτως, στο ερωτηματολόγιο του Ε.ΚΕ.Α., αναγράφονται ερωτήσεις σχετικά με τη λειτουργία του φορέα.

Αφού συμπληρώθηκαν τα ερωτηματολόγια, οι απαντήσεις μεταφορτώθηκαν σε υπολογιστικό φύλλο και στη συνέχεια στο στατιστικό πακέτο IBM SPSS Version 29, όπου έγινε η επεξεργασία τους. (Statistical Package for Social Sciences). Συμπεριέλαβε περιγραφικές και επαγωγικές στατιστικές μεθόδους. Οι περιγραφικές, εμπεριέχουν κατανομές συχνοτήτων και σχετικών συχνοτήτων μέση τιμή και τυπική απόκλιση. Οι επαγωγικές, αποτέλεσαν έλεγχο συσχέτισης και έλεγχο κανονικότητας.

3.3. Δείγμα, συμμετέχοντες και ανάλυση δημογραφικών στοιχείων

Το πρώτο ερωτηματολόγιο απαντήθηκε από 86 άτομα 23-67 ετών, οι οποίοι απασχολούνται, είτε ως τακτικοί δημόσιοι υπάλληλοι, είτε με συμβάσεις ορισμένου χρόνου στο δημόσιο, και περιλαμβάνει υπαλλήλους του ΑΣΕΠ, των Σωμάτων Ασφαλείας και φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Το δεύτερο ερωτηματολόγιο, διαμοιράσθηκε σε 21 υπαλλήλους του Ε.ΚΕ.Α 23-67 ετών, οι οποίοι απασχολούνται είτε ως τακτικοί δημόσιοι υπάλληλοι, είτε με συμβάσεις ορισμένου χρόνου. Το σύνολο των απαντήσεων (πληθυσμός) και στα δύο ερωτηματολόγια ήταν 107. Τα δύο ερωτηματολόγια διαμοιράσθηκαν από 01 έως και 29 Μαΐου του 2024.

Σημειώνεται, ότι η ανάλυσή μας θα επικεντρωθεί στο Ε.ΚΕ.Α., λόγω της σημασίας των υπηρεσιών του, στον επιστημονικό/διοικητικό φορέα της υπηρεσίας, οι οποίες εξασφαλίζουν υψηλής ποιότητας αίμα και παράγωγα αυτού για το σύνολο του ελληνικού χώρου καθώς και όπως θα αναλυθεί παρακάτω, έχει σημασία να αξιολογηθεί από τους εργαζομένους του, η ποιότητα των υπηρεσιών ανά τομέα κριτηρίων ESG.

Ωστόσο, προσμετρήθηκαν στο δείγμα μόνο οι 89 απαντήσεις. Επιθυμώντας, να εξεταστούν οι απαντήσεις μόνον των δημοσίων υπαλλήλων τακτικών και με συμβάσεις ορισμένου χρόνου, υπήρχαν και στην επιλογή «Άλλο» δεκαέξι (16) ιδιωτικοί υπάλληλοι και ένας φοιτητής (1). Τα στοιχεία περάσθηκαν σε φύλλο excel και δεν προσμετρήθηκαν τα συγκεκριμένα δείγματα καθώς επιδιώκεται να ελεγχθεί η αξιολόγηση των κριτηρίων, αποκλειστικά από τους τακτικούς δημοσίους υπαλλήλους ή τους εργαζόμενους με συμβάσεις στο δημόσιο, βάσει της εμπειρίας τους.

Με γνώμονα την στατιστική ανάλυση των παραπάνω ερευνητικών ερωτημάτων, χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πακέτο SPSS Version 29, εκκινώντας την ανάλυση με περιγραφικές μεθόδους και έπειτα με επαγωγικές. Οι πρώτες, δίνουν στον αναγνώστη την ικανότητα να αντιληφθεί τις απαντήσεις των δειγμάτων βάσει σχετικών πινάκων και διαγραμμάτων, περιλαμβάνοντας σχετικές κατανομές συχνοτήτων, ποσοστά επί των δειγμάτων σωρευτικά και μη. Οι επαγωγικές τεχνικές χρησιμοποιήθηκαν για να απαντήσουν στο πρώτο ερευνητικό ερώτημα, κάνοντας έλεγχο συσχέτισης, με τους δείκτες αξιοπιστίας αλλά και της εγκυρότητας των κλιμάκων μέτρησης και ο έλεγχος κανονικότητας των μεταβλητών επαγγελματικής κατάστασης, με τον βαθμό (score 1-10) που οι δημόσιοι φορείς στην Ελλάδα εξυπηρετούν στόχους πρώτον περιβαλλοντικής, έπειτα κοινωνικής και τέλος διακυβέρνησης, επιλέγοντας τις ανωτέρω μεταβλητές. Τα δύο ερωτηματολόγια, αναλύθηκαν σε κοινή στατιστική ανάλυση στα τμήματα 1 και 2, ενώ ως προς αυτό του Ε.ΚΕ.Α., θα αξιολογηθεί και ως προς ένα τρίτο τμήμα.

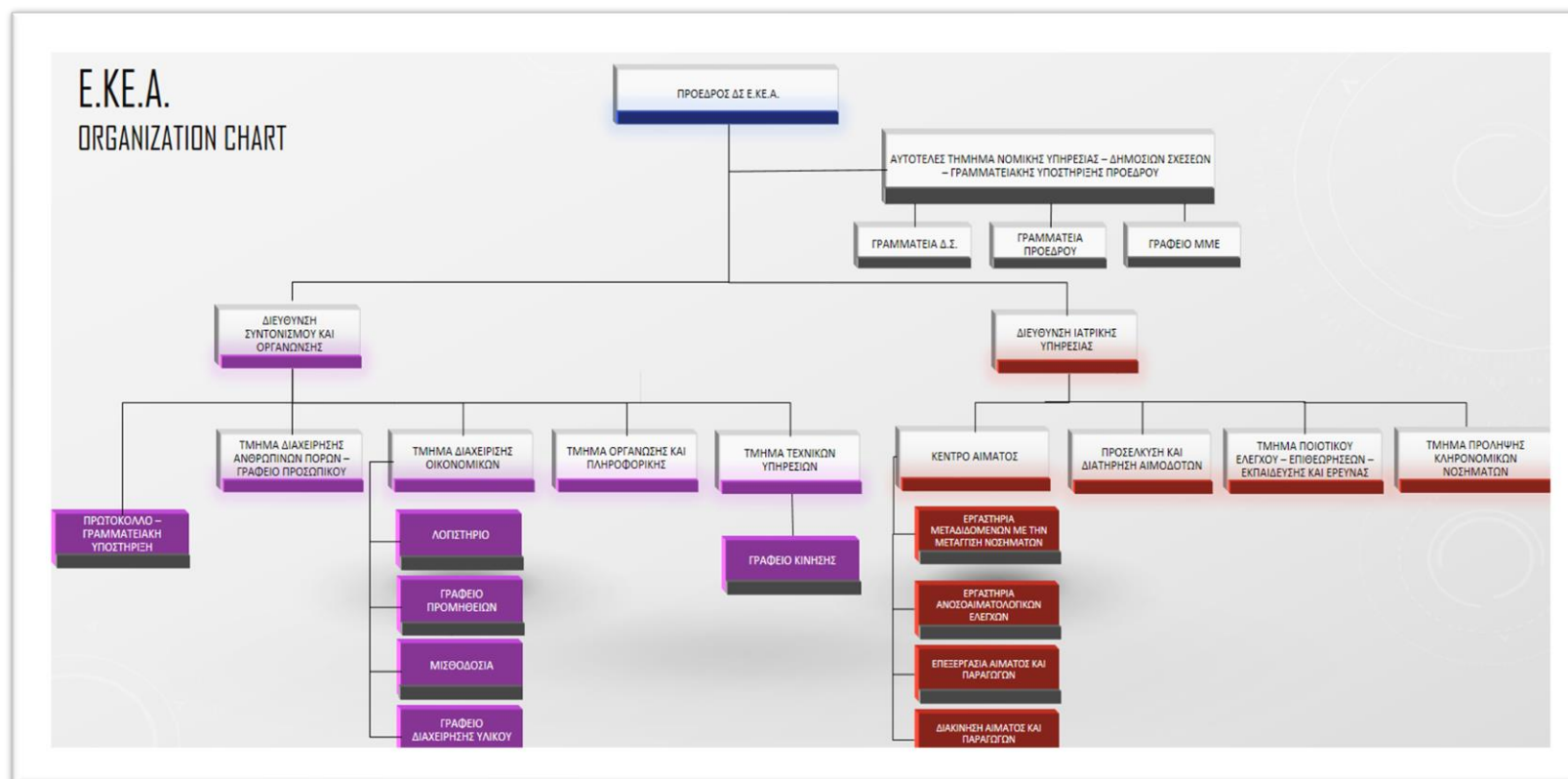
3.4. Μελέτη περίπτωσης Εθνικού Κέντρου Αιμοδοσίας (Ε.ΚΕ.Α.) – Σχέση μεταξύ λειτουργίας ΕΚΕΑ με τους πυλώνες ESG

Η οργάνωση των σύγχρονων συστημάτων δημόσιας υγείας, τεκμαίρεται μέσω της νομοθεσίας με το θεμελιώδες δικαίωμα της προστασίας της υγείας, συνδεδεμένο άμεσα με το δικαίωμα στη ζωή. (Καλύβα, 2008)

Το Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας (Ε.ΚΕ.Α) συστάθηκε με το ν.3402/2005, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει. Ο νόμος αυτός ενσωμάτωσε την ευρωπαϊκή Οδηγία 2002/98/ΕΚ στο εθνικό δίκαιο. Αποτελεί μία αξιόπιστη προσέγγιση για την επίλυση των προβλημάτων που είχαν αναδειχθεί όλα αυτά τα χρόνια με σκοπό την άρτια, σταδιακή και επιστημονικά αποδεκτή αναδιοργάνωση της Αιμοδοσίας στην Ελλάδα βασιζόμενη στην εθελοντική μη αμειβόμενη αιμοδοσία. Το Ε.ΚΕ.Α, ως ΝΠΔΔ, εποπτεύεται από τον Υπουργό Υγείας. Ο σκοπός του περιγράφεται στο άρθρ. 4 του νόμου έχοντας σχέση με την ανάπτυξη και προαγωγή του Εθνικού Συστήματος Αιμοδοσίας, όπου αναλύονται και οι είκοσι τρεις αρμοδιότητές του σύμφωνα με την ίδρυσή του και τον οργανισμό του. (Κ.Υ.Α., Α3β/οικ. 58824/2016) . Αποστολή του είναι, να αποτελέσει τον επιστημονικό/διοικητικό φορέα της ιατρικής των μεταγγίσεων, την οργάνωση της εγχώριας αιμοδοσίας, εξασφαλίζοντας υψηλής ποιότητας υπηρεσίες και αντίστοιχης ποιότητας αίμα και παράγωγα αυτού σε όλη τη χώρα. Τα Κέντρα Αίματος (ΚΑ) λαμβάνουν άδεια λειτουργίας από τον εκάστοτε Υπουργό Υγείας μετά από θετική εισήγηση του Ε.ΚΕ.Α και οι Νοσοκομειακές Υπηρεσίες Αιμοδοσίας (ΝΥΑ) συνεργάζονται με τα ΚΑ, που είναι διασυνδεδεμένες, εποπτεύονται και ελέγχονται από το Ε.ΚΕ.Α.

Ο φορέας είναι συλλογικό όργανο και τα όργανα διοίκησής του είναι το εννεαμελές Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) καθώς και ο Πρόεδρος. (ΦΕΚ 115/Α/7-8-2017, ν. 4486/2017) Το ΔΣ αποτελείται από Πρόεδρο, Αντιπρόεδρο και επτά τακτικά μέλη αντίστοιχα με τα αναπληρωματικά τους. Οι εισηγήσεις στο ΔΣ γίνονται από τους καθ' ύλην αρμόδιους Προϊσταμένους του φορέα. Το οργανόγραμμα του Εθνικού Κέντρου Αιμοδοσίας σήμερα, ως κάτωθι:

Σχήμα 9: Οργανόγραμμα Ε.ΚΕ.Α ΑΔΑ:ΨΩΔ5ΟΡΕ3-Ψ99

Το ΔΣ ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και η θητεία του είναι τριετής. (ΦΕΚ 258/Α'/17.10.2005 Άρθ.6§2) Οι συνεδριάσεις του ΔΣ πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2690/1999.

Το Ε.ΚΕ.Α, παρέχει ποιοτική αιμοδοσιακή υγειονομική περίθαλψη, εξασφαλίζοντας την επάρκεια αίματος και των παραγώγων αυτού στον ελληνικό πληθυσμό. Επαγρυπνά να επικοινωνεί το θεμελιώδες μήνυμα της εθελοντικής και ανιδιοτελούς αιμοδοσίας, επιδιώκοντας να προσελκύσει περισσότερους εθελοντές αιμοδότες, αλλά και να εκσυγχρονίσει τις πτυχές της παραγωγικής διαδικασίας με βάση τις ευρωπαϊκές οδηγίες. Το Ε.ΚΕ.Α επικουρεί πενταμελής Συμβουλευτική Επιτροπή Αιμοδοσίας, αποτελούμενη κυρίως από αιματολόγους επιστήμονες. Έργο της επιτροπής, που τους ανατίθενται από το Ε.ΚΕ.Α, αποτελεί η γνωμοδότηση επί θεμάτων που ανακύπτουν σχετικά με την αιμοδοσία και τη μεταγγισιοθεραπεία που προαπαιτούν διευρυμένη επιστημονική συναίνεση.(ΦΕΚ 258/Α/17.10.2005)

Με την υπ' Αριθμ. Γ2γ/57384 Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Υγείας (ΦΕΚ 4293/Β/11.12.2017) ορίστηκαν τα ΚΑ, οι ΝΥΑ και οι προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας αυτών. Η απόφαση περιλαμβάνει τέσσερα Κέντρα Αίματος: Ε.ΚΕ.Α, το ΑΧΕΠΑ, το ΠΑΤΡΩΝ «ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΒΟΗΘΕΙΑ» και την ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ «ΒΕΝΙΖΕΛΕΙΟ» Το Ε.ΚΕ.Α ως ΚΑ διασυνδέεται με 46 ΝΥΑ.

Στην ίδια απόφαση καθορίζονται όλες οι προϋποθέσεις που απαιτούνται για την ίδρυση και τη λειτουργία των ΚΑ και των ΝΥΑ. Οι βασικές αρχές και η καλή πρακτική, τα θέματα προσωπικού, οργάνωσης, οι κτηριακές εγκαταστάσεις, οι χώροι, ο εξοπλισμός τα υλικά, η τεκμηρίωση, η αδειοδότηση και οι επιθεωρήσεις από το Ε.ΚΕ.Α.

Σύμφωνα με την Παρ.4 Άρθρο 46 ν. 4600/2019, δίνεται η δυνατότητα να καθορίζονται ο τρόπος, οι διαδικασίες διασύνδεσης, οι προϋποθέσεις συντήρησης καθώς και χορήγησης αίματος σε Ιδιωτικές Κλινικές με ανάγκες μεταγγίσεων.

3.4.1 Ε.Σ.Γ και Ε.ΚΕ.Α.

Το Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας, δεν έχει κάποια άμεση σύνδεση με τα κριτήρια ESG, με τον ίδιο τρόπο όπως αυτά εφαρμόζονται στις επιχειρήσεις μέσω reports ή δημοσιευμένων ESG Scores, αλλά δύναται να ενσωματώνει κάποιες σχετικές αρχές και δείκτες ESG μέσω των περιβαλλοντικών, κοινωνικών και διακυβερνητικών πρακτικών του. Ωστόσο, οι δείκτες που εξετάζει το Ε.ΚΕ.Α σχετίζονται κυρίως με τον κεντρικό

σχεδιασμό και το συντονισμό του εθνικού συστήματος αιμοδοσίας, την εξασφάλιση της επάρκειας ασφαλούς αίματος και την προσέλκυση εθελοντών αιμοδοτών.

3.4.1.1. Περιβαλλοντική Διάσταση

Στο Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας, οι δείκτες που θα ήταν χρήσιμο να ληφθούν υπόψη στην περιβαλλοντική του διάσταση περιλαμβάνουν:

✓ Περιβαλλοντικοί χώροι

Σήμερα οι περιβαλλοντικοί χώροι του Ε.ΚΕ.Α και οι κηποτεχνικές εργασίες που εκτελούνται και συντηρούνται διαρκώς, έχουν σκοπό τη διαμόρφωση ενός χώρου πρασίνου, διαλείμματος του προσωπικού, τις δράσεις των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και τη φιλοξενία συλλόγων εθελοντών αιμοδοτών. Σε επιλεγμένα σημεία του χώρου, μπαίνοντας από την πύλη έχει διαμορφωθεί συγκεκριμένος χώρος parking αυτοκινήτων και κατεβαίνοντας προς το συγκρότημα των κτηρίων συναντάμε έξω από τους χώρους των εργαστηρίων ξύλινα τραπεζοπαγκάκια. Προτεραιότητα για το κέντρο αποτελεί η ασφάλεια του χώρου για το προσωπικό και τους επισκέπτες του. Η αποψίλωση και αποκομιδή κάθε άχρηστου υλικού από πέτρες, κλαδιά, ο καθαρισμός όλου του περιβάλλοντος χώρου που αποτελείται από τριάντα περίπου στρέμματα, η γενική καθαριότητα της επιφανείας του εδάφους, η φύτευση φυτών και ο κλαδοκαθαρισμός των υφιστάμενων δένδρων περίπου δέκα στρεμμάτων, έχουν σκοπό την υγιεινή και την αντιπυρική προστασία.

Το σύστημα πυρόσβεσης που διαθέτει πάνω από τα κτήρια και το αλεξικέραυνο που έχει εγκατασταθεί ανήκουν στα προληπτικά μέτρα για ενδεχόμενες φυσικές καταστροφές, μιας και το κέντρο βρίσκεται κάτω από την περιοχή των Θρακομακεδόνων στην Πάρνηθα. Στο φορέα έχει οριστεί Υπεύθυνος Ενεργειακών Υποδομών / Εγκαταστάσεων που σκοπό έχει την παρακολούθηση της εφαρμογής των μέτρων. (Απόφαση της 09^{ης}/31.08.2022 Συνεδρίασης του Δ.Σ. του Ε. Κ.Ε. Α) Στο φορέα εφαρμόζονται προγράμματα ανακύκλωσης και έχουν αντικατασταθεί όλοι οι λαμπτήρες με led, σε εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους, για την εξοικονόμηση ενέργειας. (ΑΔΑ: ΨΣΡΡ46ΜΤΛ6-531 Υπουργείο Εσωτερικών). Έχουν δοθεί οδηγίες στο προσωπικό για απενεργοποίηση του φωτισμού και του κλιματισμού σε χώρους που δεν είναι απαραίτητοι, ενώ ειδικοί κάδοι ανακύκλωσης για χαρτί και προώθηση ανακύκλωσης μπαταριών βρίσκονται σε εμφανή σημεία.

✓ Κατανάλωση και διαχείριση νερού:

Η προώθηση πρακτικών διαχείρισης του νερού, η πρόληψη βλαβών του δικτύου ύδρευσης, ο έλεγχος της κατανάλωσης του νερού γίνεται από την τεχνική υπηρεσία.

✓ **Διαχείριση κτιριακών υποδομών με στόχο τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας.**

Οι σύγχρονες κτηριακές υποδομές του φορέα και η συνεχής συντήρησή τους τόσο στα κτήρια των εργαστηρίων όσο και της διοίκησης καθώς και οι ηθικά βιώσιμες πρακτικές, προσδίδουν μία φιλικά περιβαλλοντική ιδεολογία εναρμονισμένη με τη σύγχρονη τεχνολογία. Στα εργαστήρια του φορέα υπάρχουν ψυγεία και καταψύκτες για τη συντήρηση του αίματος, πλάσματος, των δειγμάτων και των αντιδραστηρίων σε θερμοκρασίες από τους +2° έως +6°, -40° και -70°. Τα μηχανήματα που λειτουργούν στο χώρο επιβάλλουν σταθερές θερμοκρασίες ψύξης για την ασφαλή λειτουργία και την ύπαρξή τους στο χώρο αλλά και για την επεξεργασία μονάδων αίματος, πλάσματος.

✓ **Διαχείριση απορριμμάτων και βιοϊατρικών υλικών.**

Ο φορέας έχει προβεί σε συμβάσεις μέσω διαγωνισμών για την Προμήθεια χαρτοκιβωτίων χωρητικότητάς 40lt και τσαντών αποβλήτων από πολυαιθυλένιο με μηχανική αντοχή που εγγυάται την αδιαπερατότητα και την στεγανότητα της συσκευασίας. Οι σάκοι απορριμμάτων χρησιμοποιούνται για τη συλλογή επικίνδυνων αποβλήτων και τη μεταφορά τους προς αποτέφρωση, σύμφωνα πάντα με τις διατάξεις της ADR. Τα χαρτοκιβώτια είναι μεγάλης αντοχής σε συνθήκες υψηλής υγρασίας, από υλικό που να μην επιβαρύνει το περιβάλλον κατά την καύση τους. Συνοδεύονται εσωτερικά από μία σακούλα και εξωτερικά από ετικέτες πάνω στις οποίες αναγράφεται η ημερομηνία παραγωγής, το προερχόμενο τμήμα, η κατηγορία αποβλήτων και ο προορισμός τους. Φέρουν το διεθνές σύμβολο και τη σήμανση του μολυσματικού ή/και επικίνδυνου, ανάλογα με την κλάση UN στην οποία κατατάσσονται. Παραδίδονται κλειστά με μία εξωτερική σακούλα που σφραγίζεται και συνοδεύεται από εκτυπωμένη ετικέτα που γράφει εκτός των προαναφερθέντων τη φράση «Επικίνδυνα Απόβλητα». Παράλληλα το Ε.ΚΕ.Α έχει προβεί σε διαγωνιστικές διαδικασίες για τη μεταφορά και την επεξεργασία των στερεών επικίνδυνων αποβλήτων αμιγώς μολυσματικών και των μικτών επικίνδυνων αποβλήτων, τα οποία παράγει, σύμφωνα με την αριθ. οικ. 146163/8-5-2012 (ΦΕΚ 1537/Β'/08.05.2012).

✓ **Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος**

Η ψηφιοποίηση όλων των διαδικασιών στο 100% έχει συμβάλει στη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος του φορέα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ψηφιοποίησης αντί των παλαιών χειρόγραφων καρτών εθελοντών αιμοδοτών, αποτελεί και η ψηφιακή κάρτα του Εθνικού Μητρώου Αιμοδοτών (EMA) που παρέχει οφέλη και στην κοινωνική του διάσταση.

3.4.1.2. Κοινωνική Διάσταση

Σχετικά με τον παράγοντα «Κοινωνία» και την κοινωνική ευθύνη, στην αποστολή του Ε.ΚΕ.Α κάποιοι εκ των δεικτών καθίστανται:

✓ Η προσβασιμότητα των εθελοντών αιμοδοτών

Το Ε.ΚΕ.Α. και το Εθνικό Δίκτυο Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας – ΕΔΥΤΕ Α.Ε. (GRNET), συνεργάζονται για την υλοποίηση νέας εφαρμογής (mobile app), κάνοντας ευκολότερη την πρόσβαση των αιμοδοτών εγγεγραμμένων EMA στην καρτέλα του αιμοδότη. Η έκδοση της ψηφιακής ταυτότητας των αιμοδοτών έχει απλοποιήσει τις διαδικασίες. Το έργο συντονίζεται από την ΕΔΥΤΕ Α.Ε. σε στενή συνεργασία με το Ε.ΚΕ.Α. και επιλύει χρόνια προβλήματα του χώρου της δωρεάς αίματος. Αποσκοπεί στην αύξηση της ασφάλειας και της ποιότητας του αίματος και των παραγώγων του. Στοχεύει να ενοποιήσει και να αξιοποιήσει τα στατιστικά στοιχεία μέσα από τη δημιουργία καινοτόμων εργαλείων, τα οποία θα αναβαθμίσουν τον τρόπο λήψης αποφάσεων προς όφελος των πολιτών. Τέλος, επιδιώκει την ευαισθητοποίηση των πολιτών, ενθαρρύνει τον εθελοντισμό, εμπνέει παράλληλα τους ήδη υπάρχοντες εθελοντές αιμοδότες και προσελκύει νέους.

Στον παρακάτω πίνακα, διαφαίνονται συνοπτικά τα οφέλη από το Εθνικό Μητρώο Αιμοδοτών για τους εθελοντές αιμοδότες, για τις υπηρεσίες αιμοδοσίας και ταυτόχρονα για τους συλλόγους / πολυπληθής ομάδες εθελοντών αιμοδοτών. (Εθνικό Μητρώο Αιμοδοτών)

Σχήμα 10: Οφέλη από το Εθνικό Μητρώο Αιμοδοτών

Οφέλη από το Εθνικό Μητρώο Αιμοδοτών (Ε.Μ.Α.)		
Για τους Εθελοντές Αιμοδότες	Για τις Υπηρεσίες Αιμοδοσίας	Για τους Συλλόγους/Ομάδες Εθελοντών Αιμοδοτών
Απλοποίηση και επιτάχυνση διαδικασιών υποδοχής, καταγραφής και επιλογής Αιμοδοτών	Απλοποίηση και επιτάχυνση διαδικασιών υποδοχής, καταγραφής και επιλογής αιμοδοτών	Απλοποίηση και επιτάχυνση διαδικασιών υποδοχής, καταγραφής και επιλογής αιμοδοτών
Αναγνώριση συνεισφοράς των Εθελοντών Αιμοδοτών στην εθελοντική αιμοδοσία	Απλοποίηση στη διαχείριση των στοιχείων των αιμοδοτών, ανάκτηση πλήρους και ενιαίου ιστορικού τους	Ενιαία καταγραφή Συλλόγων/Ομάδων Εθελοντών Αιμοδοτών και δημιουργία Μητρώου
Διαχείριση προφίλ του Εθελοντή Αιμοδότη από τον ίδιο	Παροχή πρόσβασης σε ενιαία στατιστικά στοιχεία	Αναγνώριση της συνεισφοράς στην εθελοντική αιμοδοσία
Ευαισθητοποίηση του πληθυσμού και τόνωση του εθελοντισμού	Ελαχιστοποίηση διαχειριστικού φόρτου στις αρμόδιες Υπηρεσίες και ελαχιστοποίηση των σφαλμάτων	Διευκόλυνση έργου των Συλλόγων
Δημιουργία ενιαίας Ταυτότητας Εθελοντή Αιμοδότη	Ενιαία καταγραφή, διαχείριση των συνεργασιών των Υπηρεσιών Αιμοδοσίας	Παροχή εργαλείων ενημέρωσης των μελών των Συλλόγων/Ομάδων Εθελοντών Αιμοδοτών
	Παροχή εργαλείων αναζήτησης και ενημέρωσης αιμοδοτών & Δημιουργία ενιαίας Ταυτότητας Εθελοντή	Αυτοματοποιημένη ενημέρωση για τις Αιμοδοτήσεις
		Ηλεκτρονική διαχείριση των συνεργασιών με τις Υπηρεσίες Αιμοδοσίας
		Δημιουργία ενιαίας Ταυτότητας Εθελοντή Αιμοδότη

Η σταθερή αίθουσα αιμοληψίας που έχει δημιουργηθεί από το Ε.ΚΕ.Α, εκτός Νοσοκομείου στον τομέα Δυτικής Αττικής στο γήπεδο του Αιγάλεω επί της Λεωφόρου Θηβών 314, είναι κατάλληλα εξοπλισμένη με ευχάριστο περιβάλλον για τον εθελοντή αιμοδότη και προσαρμόζει το πρόγραμμα της με ένα διευρυμένο απογευματινό ωράριο, διευκολύνοντας τους εργαζόμενους αλλά και τις ομάδες αιμοδοτών που θέλουν να προσφέρουν εθελοντικά αίμα.

✓ Προσέλκυση νέων εθελοντών αιμοδοτών και η διατήρησή τους στην προσφορά αίματος.

Στην αποστολή του Ε.ΚΕ.Α περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, ο συντονισμός της εξεύρεσης και συλλογής αίματος από μεγάλες πληθυσμιακές ομάδες, δράσεις των προγραμμάτων ενημέρωσης και της κινητοποίησης της κοινής γνώμης με στόχο την έλξη και τη διατήρηση των εθελοντών αιμοδοτών. Η υπηρεσία προσέλκυσης εθελοντών αιμοδοτών, υπάγεται στον επιστημονικό Διευθυντή του Οργανισμού, αποσκοπεί στην ενημέρωση της κοινωνίας, στην υψηλή ποιότητα αιμοδοσιακής υγειονομικής περίθαλψης με στόχο την εγχώρια αυτάρκεια αίματος και των παραγώγων του. Σε αυτό σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν οι προσπάθειες επικοινωνίας του οράματος του φορέα, απευθυνόμενοι σε επιλεγμένες πληθυσμιακές ομάδες και δίνοντας έμφαση στην εκπαίδευση των νέων και στους στρατεύσιμους της χώρας. Ο φορέας υποδέχεται μαθητές σχολείων παρουσιάζοντας εκπαιδευτικά προγράμματα, παρουσιάσεις με (power point) και βιντεοληπτικό υλικό καθώς ακολουθεί και ξενάγηση στους χώρους των εργαστηρίων. Προγραμματίζει επισκέψεις σε σχολεία, χώρους εργασίας, συλλόγους ενημερώνοντας και διοργανώνοντας αιμοδοσίες διανέμοντας παράλληλα έντυπο υλικό αποτελούμενο από απλά και κατανοητά ενημερωτικά φυλλάδια, αφίσες, παραμύθια για τα παιδιά της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

✓ Προώθηση της εθελοντικής αιμοδοσίας με εκστρατείες ενημέρωσης

Επικοινωνούν το μήνυμα της εθελοντικής μη αμειβόμενης αιμοδοσίας, σε στάση ζωής και ανώτατης έκφρασης εθελοντικής προσφοράς, με τη βοήθεια των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης και την προβολή ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών μηνυμάτων (spot) σε Μ.Μ.Ε., σε επιβατικούς σταθμούς, σε υπηρεσίες αιμοδοσίας και γενικότερα σε χώρους υγείας.

Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση του φορέα για το 2023, η Ελλάδα συγκέντρωσε 570.974 μονάδες αίματος όπου οι 550.974 μονάδες συλλέχθηκαν από πολίτες και στρατευμένους και 20.000 από τον Ελβετικό Ερυθρό Σταυρό, που διατέθηκαν σε ασθενείς με Μεσογειακή αναιμία. Επιπροσθέτως μείζονος σημασίας καθίσταται και η συμβολή των Ενόπλων Δυνάμεων για την επάρκεια αίματος στην χώρα. Σύμφωνα με την ίδια έκθεση, για το 2023, πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα. 509.472 μεταγγίσεις Αίματος, όπου διατέθηκαν 98.605 μονάδες σε πάσχοντες απο μεσογειακή αναιμία και αιμοσφαιρινοπάθειες, 347.401 μονάδες αίματος σε όλα τα άλλα περιστατικά στα Δημόσια Νοσοκομεία του ΕΣΥ και 63.466 μεταγγίσθηκαν στα ιδιωτικά νοσοκομεία. Μετά την πανδημία του ιού COVID-19, το Ε.ΚΕ.Α. έχει καταφέρει να αυξήσει τον αριθμό των εθελοντών αιμοδοτών. Μέσα από τις συνεχείς καμπάνιες ενημέρωσης και

ευαισθητοποίησης του πληθυσμού και από τις αιμοληψίες εκτός νοσοκομείων σε επιλεγμένα σημεία, περισσότεροι πολίτες ανταποκρίνονται στην έκκληση για εθελοντική αιμοδοσία. Ένα πρόγραμμα ενσωμάτωσης αιμοδοσίας δεν αποσκοπεί μόνο σε απλή πληροφόρηση. Για να επιτευχθεί ευαισθητοποίηση, θα πρέπει να γνωστοποιηθεί η σημασία της αιμοδοσίας.

✓ Συνεργασία με σχολεία, πανεπιστήμια και τοπικές κοινότητες για την προώθηση της ιδέας της αιμοδοσίας.

Η ανάπτυξη συνεργασιών του φορέα με το χώρο της εκπαίδευσης, τους στρατεύσιμους της χώρας, αλλά και μεταξύ των φορέων μέσω περιφερειακών δικτύων με μονάδες υγείας, κοινωνικής φροντίδας και φορέων της Κοινωνίας των Πολιτών (Ε.ΚΕ.Α), είναι συνεχής, για την ευαισθητοποίηση των πολιτών, την προώθηση της ιδέας της αιμοδοσίας και σκοπό έχει τη διασφάλιση της εθνικής επάρκειας αίματος και την προάσπιση και προαγωγή της υγείας.

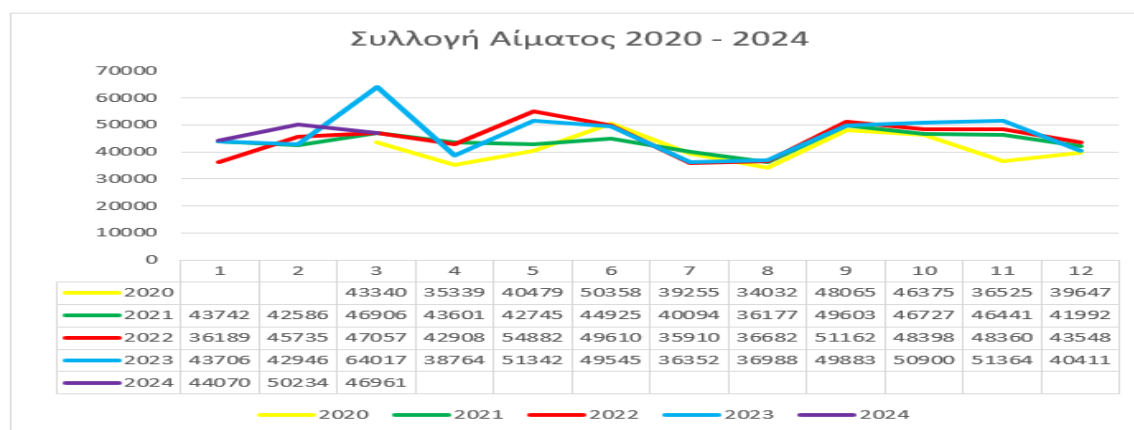
✓ Εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση του προσωπικού

Το προσωπικό του Ε.ΚΕ.Α., εκπαιδεύεται συνεχώς, συμμετέχοντας σε όλα τα σχετικά επιστημονικά συνέδρια που διοργανώνονται και παράλληλα με σεμινάρια σε όλες τις μεθόδους και τεχνικές που χρησιμοποιούνται.

✓ Ενίσχυση της κοινωνικής ευθύνης μέσα από δράσεις για τη βελτίωση της υγειονομικής περίθαλψης και της ποιότητας ζωής.

Καθημερινά, στην χώρα μας, πολλοί άνθρωποι χρειάζονται προϊόντα αίματος εξαιτίας τροχαίων ατυχημάτων, διεξαγωγής χειρουργικών επεμβάσεων, θεραπείας σοβαρών ασθενειών, αιματολογικών νοσημάτων όπως η θαλασσαιμία και η δρεπανοκυτταρική αναιμία. Σύμφωνα με το Ε.ΚΕ.Α, τα συμπυκνωμένα ερυθρά έχουν όριο λήξης της χορήγησής τους και μπορούν να αποθηκευτούν από 35 έως 42 ημέρες, ενώ άλλα προϊόντα αίματος, έχουν μικρότερο χρόνο αποθήκευσης. Η προσπάθεια του Ε.ΚΕ.Α, είναι να αποκτήσει όσο το δυνατόν περισσότερους τακτικούς εθελοντές αιμοδότες και όχι αιμοδότες μίας φορές, ώστε να μετατραπεί το φιλικό/συγγενικό περιβάλλον σε εθελοντικό. Ως προς την κατεύθυνση αυτή, παρατηρείται ότι την τελευταία τετραετία, το μήνυμα αυτό, επικοινωνείται με τέτοιο τρόπο ώστε με κορύφωση το 2023, όπως φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα, παρατηρείται αύξηση των πολιτών που επιλέγουν να συνεισφέρουν εθελοντικά.

Σχήμα 11: Συλλογή Αίματος

Πηγή: insider.gr

✓ **Υποστήριξη της κοινωνίας και σύνδεση του μηνύματος της εθελοντικής αιμοδοσίας με την προσφορά και τον ανθρωπισμό.**

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η έκκληση του Ε.ΚΕ.Α για τους τραυματίες του σιδηροδρομικού ατυχήματος των Τεμπών τον Μάρτιο του 2023. Στο συγκεκριμένο κάλεσμα, το αποτέλεσμα, ήταν ότι σε λίγες ώρες, πολίτες κάθε ηλικίας κινητοποιήθηκαν προς τις δομές υγείας και τις πλατείες που είχαν προβεί σε εξωτερικές αιμοληψίες συνεργεία ΝΥΑ ώστε να προσφέρουν αίμα, παρέχοντας υπερδιπλάσιες μονάδες αίματος. Πάνω από 3.500 μονάδες αίματος συλλέχθηκαν για τους τραυματίες, όταν σε μία συνήθη ημέρα αιμοδοσίας συλλέγονται περίπου 1.600 μονάδες, με αποτέλεσμα όχι μόνο να υπερκαλύψουν τις ανάγκες του έκτακτου αλλά και να αναπληρώσουν τα αποθέματα αίματος. Η διοίκηση του Ε.ΚΕ.Α. ευχαρίστησε όλους όσους αιμοδότησαν και το προσωπικό των ΝΥΑ που με υπερβάλλοντα ζήλο ενήργησε για να αντιμετωπιστεί αυτή η κρίσιμη στιγμή. (Πρώτο θέμα)

Πριν από 20 χρόνια, τον Μάιο του 2005, οι Υπουργοί Υγείας από όλο τον κόσμο, αναγνωρίζοντας τη σημασία της εθελοντικής προσφοράς αίματος, καθιέρωσαν την 14η Ιουνίου ως την Παγκόσμια Ημέρα Εθελοντή Αιμοδότη, διοργανώνοντας εκδηλώσεις. Την 14.06.2018, το Ε.ΚΕ.Α στην Ελλάδα ήταν η διοργανώτρια χώρα της εκδήλωσης με το σύνθημα: «Να είσαι εκεί για τον άλλον – Δώσε αίμα μοιράσου τη ζωή». Η Ελλάδα του 2018, παρά την λιτότητα και την περίοδο οικονομικής κρίσης, παρατήρησε αυξανόμενα ποσοστά αριθμού εθελοντών αιμοδοτών και ήταν σύμφωνα με τα στοιχεία του Π.Ο.Υ., η πρώτη χώρα παγκοσμίως σε αιμοδότες ανά πληθυσμό, ωστόσο υπάρχει επίσης σημαντικός αριθμός δοτών αντικατάστασης δηλαδή συγγενείς.

Την ίδια χρονιά, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η Ελλάδα είχε πολύ υψηλό δείκτη προσφοράς αίματος, βάσει έρευνας της European Blood Alliance. (Garraud, 2018).

Το 2024 η Παγκόσμια Ημέρα Εθελοντή Αιμοδότη, αφιερώθηκε στην 20η επέτειο προσφοράς με το σλόγκαν: «20 χρόνια προσφοράς: Σας ευχαριστούμε, αιμοδότες!». Διοργανώθηκε αιμοδοσία στο Προεδρικό Μέγαρο με το σύνθημα: «Δώσε Αίμα και σώσε ακόμα και 3 ζωές!». Στην εκδήλωση παρέστη η πρόεδρος της Δημοκρατίας, κ. Σακελλαροπούλου, ο Πρόεδρος και τα μέλη του ΔΣ του Ε.ΚΕ.Α. καθώς και το επιστημονικό προσωπικό που οργάνωσε την αιμοδοσία.(Ε.ΚΕ.Α.)

✓ **Παροχή κινήτρων στους αιμοδότες**

Στους εθελοντές αιμοδότες παρέχονται ειδικά κίνητρα εργαστηριακού ελέγχου και ιατρικής φροντίδας σύμφωνα με τη γνώμη του υπεύθυνου ιατρού αιμοδοσίας. Παρέχεται κάλυψη του ίδιου του αιμοδότη και της οικογένειάς του αν χρειαστεί αίμα και παράγωγα. Ηθική ικανοποίηση για τη συνεισφορά του στη θεραπευτική αντιμετώπιση ασθενών και απονομή διπλωμάτων, βραβείων και μεταλλίων ανάλογα με τις αιμοδοσίες που έχει προσφέρει εθελοντικά αίμα. (ΦΕΚ 435/Β/07-07-1992)

✓ **Υγεία και ασφάλεια των αιμοδοτών**

Θα πρέπει να γνωρίζουμε ότι η αιμοδοσία αποτελείται από κανόνες, από τους οποίους ενημερωνόμαστε για το ποιος μπορεί να δώσει αίμα, πόσες φορές, αν είναι άντρας ή γυναίκα, μέχρι ποια ηλικία, αν έχει νοσήσει από συγκεκριμένα νοσήματα και αν πρέπει να αποκλειστεί. Όλοι οι κανόνες στοχεύουν στην υγεία του δότη και στο ασφαλές αίμα που θα πάρει ο λήπτης.

Σχετικά με τα μεταδιδόμενα νοσήματα, δεν υπάρχει ουδεμία πιθανότητα να μολυνθεί κάποιος με κάποια ασθένεια κατά τη διάρκεια της αιμοδοσίας, κάθε σει αιμοληψίας είναι αποστειρωμένο. Κάθε μονάδα αίματος, ελέγχεται για τους υποχρεωτικούς ιούς. Όλα τα αποτελέσματα των ελέγχων θα πρέπει να είναι αρνητικά ώστε μία μονάδα αίματος να σημανθεί και να τεθεί σε κυκλοφορία. Εκεί γίνονται οι έλεγχοι ώστε να επιβεβαιωθεί το θετικό αποτέλεσμα και ο αιμοδότης ειδοποιείται εμπιστευτικά και καλείται για ιατρική καθοδήγηση. (Ε.ΚΕ.Α.)

Η προστασία προσωπικών δεδομένων των αιμοδοτών όσον αφορά τη θεσμική τους προστασία αυτή διασφαλίζεται, μέσω συγκεκριμένων πρωτοκόλλων όπου το Ε.ΚΕ.Α, έχει υλοποιήσει τα απαραίτητα μέτρα βάσει:

- Του Ιδρυτικού του νόμου του Ε.ΚΕ.Α (Ν.3402/2005) που του δίνει την αρμοδιότητα ώστε αυτό να εξασφαλίζει, σε συνεργασία με την Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, μηχανισμούς προστασίας των εθελοντών αιμοδοτών.

- Του Γενικού Κανονισμού Προστασίας (ΕΕ) 2016/679,
- Της ελληνικής νομοθεσίας περί προστασίας δεδομένων
- Του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου από τη λειτουργία Φορέων που υπάγονται στο Υπουργείο Υγείας.

- Του Κώδικα Ιατρικής Ηθικής και Δεοντολογίας. (Ε.ΚΕ.Α.)

✓ **Ασφάλεια αίματος**

Βάσει αυστηρών πρωτοκόλλων ευρωπαϊκών προδιαγραφών, επιδιώκεται η διαδικασία της ασφάλειας του αίματος, για τους αιμοδότες αλλά και τους μεταγγιζόμενους. Οι αιμοδότες επιλέγονται κυρίως με βάση το ιστορικό τους και το σχετικό ερωτηματολόγιο που συμπληρώνουν για θέματα υγείας και του τρόπου ζωής τους, προκειμένου να εξετασθεί αν μπορούν να γίνουν αιμοδότες.

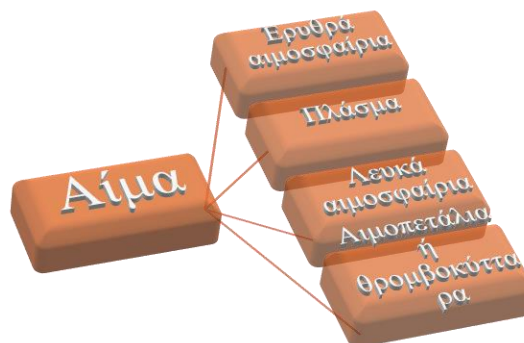
Για να επιτευχθεί η ασφάλεια του αίματος, κάθε μονάδα αίματος και τα παράγωγά της υποβάλλεται σε αυστηρούς ποιοτικούς ελέγχους για τον εντοπισμό ασθενειών βάσει ειδικών αυστηρών πρωτοκόλλων. Σε κάθε μονάδα αίματος που συλλέγεται διενεργούνται εξετάσεις αρχικά με την τυποποίησή της, μέσω του συστήματος ABO της ομάδας του αιμοδότη και ακολουθεί η ταυτοποίηση της ομάδας. Εξετάζονται σύμφωνα με το Π.Δ.138/2005 για την παρουσία λοιμώξεων: Ηπατίτιδα Β, Ηπατίτιδα C, HIV1/2, HTLV και τη Σύφιλη. (ΦΕΚ. 195/Α/3.08.2005, Π.Δ 138) Οι μονάδες αίματος που συλλέγονται διαχωρίζονται στο εργαστήριο και διατίθενται αναλόγως: Τα ερυθρά αιμοσφαίρια σε ένα πάσχοντα από μεσογειακή αναιμία, το πλάσμα σε έναν εγκαυματία και τα αιμοπετάλια σε ένα λευχαιμικό ασθενή. Επιπροσθέτως η ποιότητα και η ασφάλεια στις υπηρεσίες του Ε.ΚΕ.Α, αναδείχθηκε στο ευρύ κοινό μέσα από τη μάχη ενάντια στην εξάπλωση του κορονοϊού, όπου αξιοποιήθηκε από την αρχή της Πανδημίας με τις Π.Ν.Π.75/30-3-2020 και Π.Ν.Π.149/01-8-2020, για τη διάγνωση ασθενών νοσούντων από κορονοϊό, SARS-CoV-2 και με δεδομένο ότι: Ο εργαστηριακός εξοπλισμός του φορέα αποτελείται από εξ ολοκλήρου αυτοματοποιημένες διαδικασίες και τεχνολογία αιχμής μεγάλης δυναμικότητας που διαθέτει, για το συγκεντρωτικό μοριακό έλεγχο του αίματος. Έτσι ξεκίνησε και την ταχεία εκτέλεση μαζικών και αξιόπιστων μοριακών ελέγχων για τη διάγνωση του κορονοϊού.

Απαραίτητο να υπάρχουν οι απαιτούμενοι οικονομικοί και ανθρώπινοι πόροι, όπως και η τεχνογνωσία στην ανάλυση δεδομένων, τη συλλογή και την αποθήκευση που επιτυγχάνεται μέσω της συνεχούς εκπαίδευσης, εξειδίκευσης του προσωπικού καθώς και την τήρηση λεπτομερών αρχείων. (Σαμπνάμ, 2014)

Στην προώθηση της ασφάλειας αίματος, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (Π.Ο.Υ), υποστηρίζει μία ενιαία στρατηγική. Εφαρμόζει τα ακόλουθα μέτρα για την εξασφάλιση επάρκειας αίματος και της διαθεσιμότητας αυτού, καθώς και τους πυλώνες ESG, εισαγάγοντάς τους στη λειτουργία του, προκειμένου να επιτυγχάνει τους στόχους του, να αυξάνει την παραγωγικότητα και την αποδοτικότητά του και να βελτιώνει εν γένει τις προσφερόμενες υπηρεσίες του. Ακολουθώντας, με γνώμονα την επάρκεια αίματος και την αποτελεσματικότητα διαχείρισης αιμοδοτών, καθίσταται αναγκαίο να πραγματοποιούνται συχνές αιμοδοσίες από τακτικούς χαμηλού κινδύνου εθελοντές αιμοδότες, δίχως κάποια μορφή αποζημίωσης.

Ο FDA έχει οριστικοποιήσει συστάσεις για την αξιολόγηση καταλληλότητας εθελοντών αιμοδοτών βάσει συγκεκριμένων ατομικών ερωτήσεων ανεξάρτητα από το φύλο, τον σεξουαλικό προσανατολισμό. Η συγκεκριμένη πολιτική, εξαλείφει ερωτήσεις ελέγχου και χρονικές καθυστερήσεις που αφορούν ομοφυλοφιλικές σχέσεις. Απορρίπτονται επίσης ως δότες όσοι λαμβάνουν φάρμακα για πρόληψη ή θεραπεία κατά του HIV, πχ ART, PrEP, PEP.

Σχήμα 12 : Σύσταση αίματος

Ενδείκνυται η γρήγορη αξιολόγηση του αίματος για μολυσματικούς παράγοντες, ώστε να γίνεται πιο αποτελεσματική χρήση αιμοπεταλίων μειώνοντας την πιθανότητα χορήγησης αίματος που είναι θετικό για μολυσματικές ασθένειες. Η ισορροπία προσφοράς και ζήτησης αίματος αναγκάζει τους εθελοντικούς συλλόγους αιμοδοτών να επιδιώκουν δράσεις στοχεύοντας στην προσέλκυση των αιμοδοτών. (Σαμπνάμ, 2014)

Βάσει ευρωπαϊκών οδηγιών, η ποιότητα και ασφάλεια του αίματος καθορίζεται τόσο από την ΟΔΗΓΙΑ 2002/98/ΕΚ του Κοινοβουλίου της Ευρώπης, για τη θέσπιση

προτύπων ασφαλείας του αίματος τροποποιώντας την οδηγία 2001/83/EK όσο και από την οδηγία 2005/62/EK.

Ωστόσο, σήμερα εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ένα νέο δομικό στοιχείο της ΕΕ. Από το 2027, το νέο πλαίσιο θα προασπίζει τους δότες. Η νέα νομοθεσία για τις ουσίες ανθρώπινης προέλευσης, που εγκρίθηκε από το ΕΚ αποτελεί ένα ακόμη δομικό στοιχείο της ΕΕ Υγείας, από το 2027. Υποβλήθηκε το 2022 και αποτελεί αναθεώρηση της ισχύουσας νομοθεσίας (REGULATION (EU) 2024/15.4.2024) για τη διασφάλιση ασφάλειας και ποιότητας αίματος, κυττάρων και ιστών (BTC). Ενισχύονται τα πρωτόκολλα ασφαλείας και επεκτείνονται και σε άλλες ουσίες ανθρώπινης προέλευσης. Στόχος της Ευρώπης, καθίσταται να βοηθά την έρευνα και την καινοτομία, καθώς και τη διατομεακή συνεργασία.

Η αξιοποίηση κοινής ευρωπαϊκής εμπειρογνωμοσύνης, συνιστά προς όφελος όλων των Κρατών μελών και δίνεται βάση στα προηγμένα στοιχεία, προκειμένου να διασφαλίζεται η ποιότητα των SoHO (substances of human origin), η προστασία ληπτών, δοτών και απογόνων. Ο κανονισμός αξιοποιεί την εμπειρογνωμοσύνη του Κέντρου Πρόληψης - Ελέγχου Νόσων και της Ευρωπαϊκής Διεύθυνσης για την Ποιότητα των φαρμάκων του Συμβουλίου Ευρώπης για την παροχή έγκυρων κατευθυντήριων γραμμών που θα βοηθήσουν στα πρότυπα ασφαλείας και ποιότητας. Προτείνεται κεντρικό ψηφιακό εργαλείο, μέσω της δημιουργίας πλατφόρμας SoHO, με σκοπό την διευκόλυνση ανταλλαγής και διαχείρισης δεδομένων στον τομέα.

3.4.1.3. Διακυβερνητική Διάσταση (Governance)

Στη διακυβερνητική του διάσταση το Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας παρουσιάζει κυρίως δείκτες με βάση τη λειτουργία του αλλά κυρίως μέσα από το ρόλο και τις αρμοδιότητές του που συμπεριλαμβάνουν τον κεντρικό σχεδιασμό, τον συντονισμό των υπηρεσιών αιμοδοσίας. Αυτοί οι δείκτες εμπεριέχουν:

✓ Διαφάνεια και ηθικές πρακτικές,

Η λήψη αποφάσεων του ΔΣ. όλες, όσες έχουν οικονομικά στοιχεία αναρτώνται στο πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ και παράλληλα δημοσιοποιούνται ετήσιες εκθέσεις που παρουσιάζουν τη δραστηριότητα του φορέα, της αιμοδοσίας και επιτεύγματα βάσει στοχοθεσίας, μεγιστοποιώντας την εμπιστοσύνη του κοινού.

Ο οργανισμός έχει προβεί σε συμβάσεις με εξωτερικούς συνεργάτες για υπηρεσίες σχετικά με τη συμμόρφωση του Ε.ΚΕ.Α., με τον γενικό κανονισμό προστασίας προσωπικών δεδομένων (GDPR), υπεύθυνου προστασίας δεδομένων (DPO), υπηρεσίες σχετικά με τον ανεξάρτητο εσωτερικό έλεγχο, τεχνικού ασφαλείας

και ιατρού εργασίας. Για όλες αυτές τις εξωτερικές υπηρεσίες έχει δημιουργήσει ετήσιες επιτροπές παρακολούθησης.

✓ **Δημοσίευση στατιστικών δεδομένων για την αιμοδοσία.**

Η αξιολόγηση των επιμέρους εργασιών και η παρακολούθηση των κριτηρίων για ασφαλές αίμα είναι απαραίτητη αφενός για την εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας και αφετέρου η χρήση δεικτών απόδοσης και η δημοσιοποίηση των στατιστικών δεδομένων σε ετήσιες εκθέσεις αποδίδουν θετικό πρόσημο.

✓ **Ενιαίο πληροφοριακό σύστημα**

Η ΚΥΑ με αρ. πρωτοκ.Υ4γ/Γ.Π.26176/26.03.2013 αφορά το σχεδιασμό, την υλοποίηση, τη φιλοξενία και την υποστήριξη κεντρικού πληροφοριακού συστήματος για την υποστήριξη των αρμοδιοτήτων του Ε.ΚΕ.Α και των υπηρεσιών Αιμοδοσίας της χώρας για τη συγκεντροποίηση των μονάδων αίματος στα κέντρα αίματος.

✓ **Συγκεντροποίηση υπηρεσιών.**

Συνιστά μία στρατηγική που στοχεύει στην αποδοτικότερη διαχείριση και ποιότητα των υπηρεσιών της αιμοδοσίας στην Ελλάδα. Η συγκεντροποίηση στοχεύει στα παρακάτω:

- Επάρκεια αίματος μέσα από κεντρική διαχείριση για την κάλυψη των αναγκών.
- Αύξηση της ποιότητας και της ασφάλειας των προϊόντων αίματος σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα ποιότητας
- Βελτιστοποίηση ανθρώπινων και υλικών πόρων μειώνοντας τα κόστη
- Ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την ευαισθητοποίηση του κοινού
- Αντιμετώπιση των κρίσεων
- Κεντρική προσέλκυση εθελοντών αιμοδοτών

Με την με αρ. Γ2γ/74036/13-11-2017 Υπουργική Απόφαση για το μοριακό έλεγχο του αίματος και την με αρ.: Γ2γ/4041/14/02/2020 Απόφαση για τον ορολογικό καθορίζεται ότι ο έλεγχος των μονάδων αίματος θα πραγματοποιείται πλέον σε δύο Κέντρα στο Ε.ΚΕ.Α. και στο ΑΧΕΠΑ.

Αυτή τη στιγμή το Ε.ΚΕ.Α βρίσκεται σε ένα μεταβατικό στάδιο, έχοντας συμπεριλάβει στους ελέγχους του, τη συγκεντροποίηση των ΝΥΑ της Αττικής και πολύ σύντομα με την ολοκλήρωση του πληροφοριακού συστήματος θα συμπεριλάβει και τις υπόλοιπες υπηρεσίες αιμοδοσίας που του αναλογούν για να επιτευχθεί το έργο των δύο κέντρων αίματος ελέγχου μαζί με το ΑΧΕΠΑ.

Με την υπ'αρ. : Γ2γ/οικ.14007/5.3.2024 αναρτηθείσα εγκύκλιο του Υπουργείου Υγείας, η συγκεντροποίηση καθώς και η κεντρική επεξεργασία αίματος

διεκπεραιώνεται από τις ΝΥΑ της Αττικής στο Ε.ΚΕ.Α.. Συγκεκριμένα, το Ε.ΚΕ.Α μπορεί να εκτελέσει τις παρακάτω ενέργειες:

1. Να εκπονήσει άμεσα χρονοδιάγραμμα ένταξης κάθε ΝΥΑ στην συγκεντροποίηση αυτών.
2. Να διαχειρισθεί και να αξιοποιήσει τις μονάδες ολικού αίματος (αιμοπετάλια, ερυθρά αιμοσφαίρια και πλάσμα) για παρασκευή προϊόντων αίματος
3. Να εκκινήσει διαδικασίες βάσει ευρωπαϊκών προδιαγραφών ώστε να προγραμματίζεται η εφοδιαστική αλυσίδα αίματος περιλαμβάνοντας βήματα από προσφορά έως την ζήτηση/διανομή/αποθήκευση.
4. Να επανατροφοδοτεί με αίμα και προϊόντα αυτού τα εμπλεκόμενα τμήματα αιμοδοσίας νοσοκομείων, βάσει αναγκών τους, μέχρι την εγκατάσταση εξειδικευμένου προγράμματος πρόβλεψης των αναγκών και προγραμματισμού των αποθεμάτων.

✓ Το Ε.ΚΕ.Α ως Κεντρική Αρχή Αγορών (ΚΑΑ)

Το Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας δεν διενεργεί πολλούς διαγωνισμούς αλλά διενεργεί μεγάλους διαγωνισμούς που αφορούν κυρίως αντιδραστήρια για τους εργαστηριακούς ελέγχους σε ανάγκες για όλη τη χώρα.

Στον τελευταίο διαγωνισμό για τον ορολογικό έλεγχο των δειγμάτων αίματος επήλθε μείωση άνω του 40% καθώς ο ετήσιος διαγωνισμός μέσω των εκτελεστικών συμβάσεων, διαμορφώθηκε στα 2.584.775 ευρώ έναντι 5.888.960,40 της προηγούμενης συμφωνίας πλαίσιο. Η ετήσια εξοικονόμηση ξεπέρασε το ποσό των 3.304.000, όπου επετεύχθη οικονομία κλίμακας με μεγάλη μείωση της δαπάνης. (News room) Αντίστοιχους διαγωνισμούς με εξοικονόμηση πόρων έχει κάνει και στο παρελθόν.

Η νομοθεσία για το σύστημα αιμοδοσίας ορίζει ότι το αίμα θα πρέπει να συγκεντρώνεται, επεξεργάζεται και αποθηκεύεται στα ΚΑ ώστε να διατίθεται αντίστοιχα στις ΝΥΑ για να καλύπτουν τις ανάγκες τους. Ωστόσο κάνοντας μία ιστορική αναδρομή την τελευταία δεκαετία πολλές ενέργειες έχουν γίνει προς αυτή την κατεύθυνση για να φτάσουμε στη σημερινή κατάσταση του φορέα.

Με Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Υγείας (ΑΔΑ:ΨΩΥ8465ΦΥΟ-ΓΙΕ) ορίστηκε το Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας ως Κ.Α.Α., για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης ή συμφωνίας πλαίσιο, για το Ε.ΚΕ.Α και το ΑΧΕΠΑ, σχετικά με την προμήθεια αντιδραστηρίων με συνοδό εξοπλισμό για τον έλεγχο με τη μέθοδο της μοριακής τεχνικής. Ακολούθησε ο ορισμός του Ε.ΚΕ.Α. ως Κ.Α.Α., για τη διενέργεια διαγωνισμού προμήθειας αντιδραστηρίων με συνοδό εξοπλισμό, για τον Ορολογικό

Έλεγχο των μονάδων αίματος της χώρας, για τα μεταδιδόμενα με τη μετάγγιση νοσήματα (ΑΔΑ:6Ω39465ΦΥΟ-62Ψ) για τα δύο ανωτέρω κέντρα σε όλη τη χώρα. Οι διαγωνισμοί που ακολούθησαν είχαν σαν αποτέλεσμα την εξασφάλιση υψηλής ποιότητας ελέγχου του μεταγγιζόμενου αίματος και παράλληλα έφεραν εξοικονόμηση οικονομικών πόρων της κρατικής δαπάνης.

- Τον Ιούλιο του 2017, επετεύχθη η συγκεντροποίηση ορολογικού ελέγχου αίματος από 96 ΝΥΑ σε 4 ΚΑ, εξοικονομώντας 15 εκ. ευρώ ετησίως. Το ίδιο διάστημα, έγινε η συγκεντροποίηση μοριακού ελέγχου από 4 σε 2 κέντρα, εξοικονομώντας δύο εκατομμύρια, πετυχαίνοντας χαμηλότερη τιμή διεθνώς.

- Τον Οκτώβριο του 2023 τέθηκε σε δοκιμαστική λειτουργία το ενιαίο πληροφοριακό σύστημα Αιμοδοσίας το οποίο αποτελεί ένα σημαντικό βήμα για την αιμοδοσία.

- ✓ Συνεργασία με άλλες υγειονομικές αρχές και φορείς για την εξασφάλιση υψηλών προτύπων στην αιμοδοσία.

Χρήσιμη στην συγκεντροποίηση καθίσταται η ανάπτυξη συνεργασιών με άλλους οργανισμούς υγείας, πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα προάγοντας την καινοτομία και την ανταλλαγή τεχνογνωσίας.

- ✓ Εσωτερική διαχείριση κινδύνων που σχετίζονται με την ασφάλεια της αιμοδοσίας και την ποιότητα των υπηρεσιών.

Η συγκεντροποίηση της επεξεργασίας των μονάδων αίματος στο Ε.ΚΕ.Α όπως είδαμε είναι μια στρατηγική κίνηση που μπορεί να επιφέρει σημαντικά οφέλη για τη δημόσια υγεία στην Ελλάδα και επιδιώκεται μετά από πολλές προσπάθειες των τελευταίων ετών. Αυτό προϋποθέτει για την εύρυθμη λειτουργία του φορέα ότι θα πρέπει να στελεχωθεί με επιπλέον προσωπικό. Οι καινοτομίες και οι πρωτοβουλίες που υιοθετήθηκαν μετά την πανδημία του COVID-19 αποτελούν σημαντικά βήματα προς αυτή την κατεύθυνση, θέτοντας τις βάσεις για μια πιο σύγχρονη υπηρεσία αιμοδοσίας στο μέλλον.

Κεφάλαιο 4: Ευρήματα

4.1. Αποτελέσματα συνολικού δείγματος

Στο κάτωθι σχήμα, παρουσιάζονται τα στοιχεία του δείγματος. Διαφαίνεται το συνολικό δείγμα που θα λάβουμε υπόψιν στην έρευνα. Τα δύο ερωτηματολόγια επιλέχθηκε να αναλυθούν σε μία ενιαία στατιστική ανάλυση καθώς τα τμήματα 1 και 2 είναι κοινά και διευκολύνουν αυτήν την ενοποίηση. Ωστόσο το τμήμα 3 του δεύτερου ερωτηματολογίου θα αξιολογηθεί ξεχωριστά. Όπως διαφαίνεται, θα λάβουμε υπόψιν το αξιόπιστο δείγμα των ογδόντα εννέα ατόμων που είναι από 23-67, άνδρες ή γυναίκες, απόφοιτοι λυκείου έως και κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος και εργαζόμενοι στον δημόσιο τομέα, είτε ως τακτικοί δημόσιοι υπάλληλοι, είτε με συμβάσεις ορισμένου χρόνου.

Σχήμα 13: Έγκυρο δείγμα στατιστικής ανάλυσης

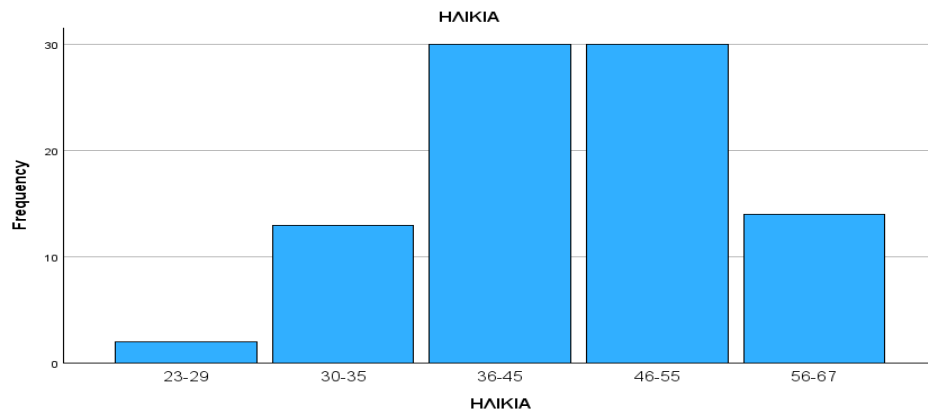
		Ηλικία	Φύλο	Σπουδές	Επαγγελματική Κατάσταση
N	Έγκυρα	89	89	89	89
	Μη έγκυρα	0	0	0	0

Από τους ογδόντα εννέα ερωτώμενους, κρίνεται σκόπιμο να εξετάσουμε μεμονωμένα τα δημογραφικά στοιχεία. Σχετικά με την ηλικία, το ερωτηματολόγιο απάντησαν 2 άτομα (2,2%) των ηλικιών 23-29. Το συγκεκριμένο ηλικιακό όριο, συνιστά Πρόγραμμα απασχόλησης ανέργων, οι οποίοι απασχολούνται με προγράμματα συμβάσεων ορισμένου χρόνου σε δημοσίους φορείς. Απάντησαν 13 άτομα ηλικιών 30-35 (14,6%), 30 άτομα 36-45 (33,7%), 30 άτομα ομοίως 46-55 (33,7%) και τέλος 14 άτομα 56-67 (15,7%). Η πλειοψηφία των απαντήσεων, αφορούσε υπαλλήλους 36-45 και 46-55, κάτι που απεικονίζεται τόσο στον παρακάτω πίνακα όσο και διαγραμματικά.

Σχήμα 14: Διαγραμματική και ποσοστιαία απεικόνιση ηλικιών

N=89					
Ηλικίες		Συχνότητα	Ποσοστό	Έγκυρο ποσοστό	Σωρευτικό ποσοστό
	23-29	2	2,2	2,2	2,2
	30-35	13	14,6	14,6	16,9

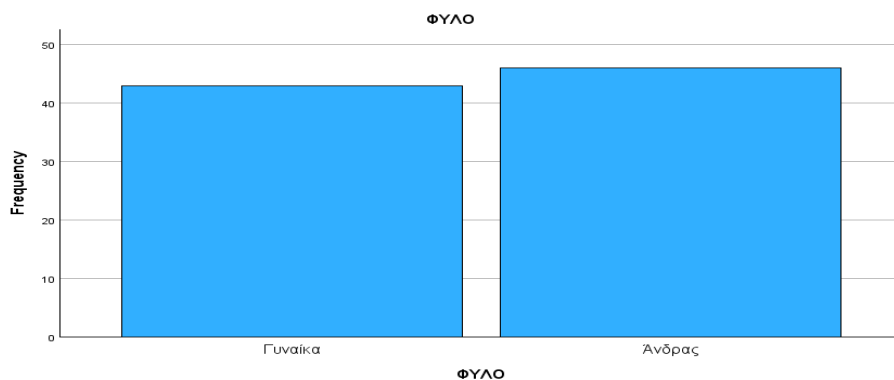
	36-45	30	33,7	33,7	50,6
	46-55	30	33,7	33,7	84,3
	56-67	14	15,7	15,7	100,0
	Σύνολο	89	100,0	100,0	

Σχετικά με το φύλο, στο σύνολο των 89 ατόμων (100%), οι 43 είναι γυναίκες (48,3%) και 46 οι άνδρες (51,7%) αποτελούν κατά μικρό ποσοστό πλειοψηφία.

Σχήμα 15: Διαγραμματική και ποσοστιαία απεικόνιση φύλου

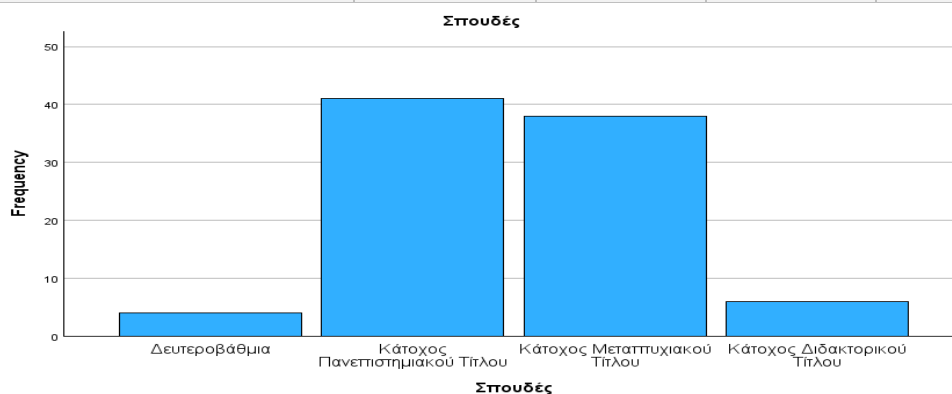
Φύλο					
		Συχνότητα	Ποσοστό	Έγκυρο ποσοστό	Σωρευτικό ποσοστό
	Γυναίκα	43	48,3	48,3	48,3
	Άνδρας	46	51,7	51,7	100,0
	Σύνολο	89	100,0	100,0	

Σχετικά με τις σπουδές τους, μόνο τα 4 άτομα των ερωτηθέντων (4,5%) είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ενώ οι 41 από τους 89 (46,1%) είναι κάτοχοι πανεπιστημιακού τίτλου. Τα 38 άτομα (42,7%) είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου ενώ οι 6 (6,7%) κάτοχοι διδακτορικού τίτλου.

Σχήμα 16: Διαγραμματική και ποσοστιαία απεικόνιση σπουδών

N=89					
Σπουδές		Συχνότητα	Ποσοστό	Έγκυρο ποσοστό	Σωρευτικό ποσοστό
	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	4	4,5	4,5	4,5
	Κάτοχος Πανεπιστημιακού Τίτλου	41	46,1	46,1	50,6
	Κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου	38	42,7	42,7	93,3
	Κάτοχος Διδακτορικού Τίτλου	6	6,7	6,7	100,0
	Σύνολο	89	100,0	100,0	

Το σύνολο των 89 ατόμων που απευθύνθηκε το ερωτηματολόγιο είναι δημόσιοι υπάλληλοι, ωστόσο οι 61 (68,5%) είναι τακτικοί δημόσιοι υπάλληλοι ενώ οι 28 (31,5%) απασχολούνται ως δημόσιοι υπάλληλοι με συμβάσεις ορισμένου χρόνου είτε στο Ε.ΚΕ.Α. είτε σε άλλους δημοσίου φορείς.

Σχήμα 17: Διαγραμματική και ποσοστιαία απεικόνιση επαγγελματικής κατάστασης

			Συχνότητα	Ποσοστό	Έγκυρο ποσοστό	Σωρευτικό ποσοστό
N	Τακτικός	Δημόσιος	61	68,5	68,5	68,5
	Υπάλληλος					

Συμβασιούχος	28	31,5	31,5	100,0
Σύνολο	89	100,0	100,0	

Τα ερωτήματα του τμήματος 2, είναι, αν γνωρίζουν οι ερωτηθέντες το πλαίσιο κριτηρίων E.S.G. ενός ιδιωτικού ή δημόσιου φορέα και τα αποτελέσματα έδειξαν ότι, το πλαίσιο κριτηρίων γνωρίζει το 46,1% δηλαδή 41 άτομα, ενώ δεν γνωρίζουν 48 άτομα (53,9%), κάτι για το οποίο προτείνεται μεγαλύτερη επιμόρφωση περί των κριτηρίων μέσω σεμιναρίων και λοιπού εκπαιδευτικού υλικού συνυφασμένου με τον συγκεκριμένο σκοπό.

Σχήμα 18: Διαγραμματική απεικόνιση σχετικά με το αν γνωρίζουν τα ESG

		Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρο ποσοστό	Σωρευτικό ποσοστό
N	Ναι	41	46,1	46,1	46,1
	Όχι	48	53,9	53,9	100,0
	Σύνολο	89	100,0	100,0	

I. Σχέση επαγγελματικής κατάστασης και βαθμού αξιολόγησης φορέων ανά κριτήριο (Περιβάλλον, Κοινωνία, Διακυβέρνηση)

Με έγκυρο δείγμα 89 ατόμων, υπάρχουν 61 άτομα τακτικοί δημόσιοι υπάλληλοι που καλούνται να βαθμολογήσουν από το 1-10 μεμονωμένα τους τρεις πυλώνες ενώ μόνο οι 28 είναι συμβασιούχοι, όπως προαναφέρθηκε.

Σχήμα 19 : Σχέση επαγγελματικής κατάστασης και βαθμού αξιολόγησης φορέων ανά κριτήριο (Περιβάλλον, Κοινωνία, Διακυβέρνηση)

	Έγκυρο		Μη έγκυρο		Συνολικό	
	N	Ποσοστό	N	Ποσοστό	N	Ποσοστό
Βαθμός που οι δημόσιοι φορείς στην Τακτικός Δημόσιος	61	100,0%	0	0,0%	61	100,0%
Ελλάδα εξυπηρετούν στόχους Υπάλληλος						
περιβαλλοντικής πολιτικής από 1						
έως 10 (1: καθόλου έως 10: πάρα						
πολύ) Συμβασισιούχος	28	100,0%	0	0,0%	28	100,0%
Βαθμός που οι δημόσιοι φορείς στην Τακτικός Δημόσιος	61	100,0%	0	0,0%	61	100,0%
Ελλάδα εξυπηρετούν στόχους Υπάλληλος						
κοινωνικής πολιτικής από						
(1: καθόλου έως 10: πάρα πολύ) Συμβασισιούχος	28	100,0%	0	0,0%	28	100,0%
Βαθμός που οι δημόσιοι φορείς στην Τακτικός Δημόσιος	61	100,0%	0	0,0%	61	100,0%
Ελλάδα εξυπηρετούν στόχους Υπάλληλος						
πολιτικής διακυβέρνησης από 1:						
καθόλου έως 10: πάρα πολύ Συμβασισιούχος	28	100,0%	0	0,0%	28	100,0%

Ακολουθώντας, προβαίνοντας σε έλεγχο, κανονικότητας, μεταβλητότητας, των κριτηρίων. Από τον έλεγχο κανονικότητας κρίνεται σκόπιμο να ελεγχθεί αν τα δεδομένα για κάθε ομάδα ακολουθούν μια κανονική κατανομή βάσει των τιμών σημαντικότητας από το τεστ Shapiro-Wilk.

Εφόσον, όπως διαφαίνεται στο παρακάτω πίνακα, η τιμή σημαντικότητας p είναι ποσό μικρότερο του 5%, απορρίπτουμε την υπόθεση κανονικότητας για καθένα από τα δύο επίπεδα επαγγελματικής κατάστασης, και θα χρησιμοποιηθεί ο μη παραμετρικός έλεγχος mann whitney για την διερεύνηση πιθανής σχέσης μεταξύ τους.

Σχήμα 20: Έλεγχος κανονικότητας

Επαγγελματική κατάσταση	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	Df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Βαθμός που οι δημόσιοι φορείς στην Τακτικός Δημόσιος	,224	61	<,001	,893	61	<,001
Ελλάδα εξυπηρετούν στόχους Υπάλληλος						
περιβαλλοντικής πολιτικής από 1 έως						
10 (1: καθόλου έως 10: πάρα πολύ) Συμβασισιούχος	,275	28	<,001	,804	28	<,001

Βαθμός που οι δημόσιοι φορείς στην Ελλάδα εξυπηρετούν στόχους κοινωνικής πολιτικής από (1:καθόλου έως 10:πάρα πολύ)	Τακτικός Δημόσιος Υπάλληλος	,197	61	<,001	,901	61	<,001
	Συμβασιούχος	,277	28	<,001	,828	28	<,001
Βαθμός που οι δημόσιοι φορείς στην Ελλάδα εξυπηρετούν στόχους πολιτικής διακυβέρνησης από 1: καθόλου έως 10: πάρα πολύ	Τακτικός Δημόσιος Υπάλληλος	,244	61	<,001	,911	61	<,001
	Συμβασιούχος	,290	28	<,001	,762	28	<,001

Από τον μη παραμετρικό έλεγχο mann whitney, επιλέγεται η μηδενική υπόθεση ότι δεν υπάρχει συσχέτιση μεταξύ επαγγελματικής κατάστασης και βαθμό που οι δημόσιοι οργανισμοί εξυπηρετούν στόχους πυλώνων των E.S.G. καθώς το p-value, αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα. Ως εκ τούτου, δεν υπάρχει κάποια σχέση σε καθένα από τα κριτήρια και ο βαθμός αξιολόγησης ανά κριτήριο είναι ασυσχέτιστος με την υπηρεσιακή κατάσταση των δημοσίων υπαλλήλων.

Σχήμα 21: Έλεγχος υποθέσεων και p-value

H0 – Μηδενική υπόθεση	P-value
Βαθμός που οι δημόσιοι φορείς στην Ελλάδα εξυπηρετούν στόχους περιβαλλοντικής πολιτικής βάσει επαγγελματικής κατάστασης	,629
Βαθμός που οι δημόσιοι φορείς στην Ελλάδα εξυπηρετούν στόχους κοινωνικής πολιτικής βάσει επαγγελματικής κατάστασης	,928
Βαθμός που οι δημόσιοι φορείς στην Ελλάδα εξυπηρετούν στόχους πολιτικής διακυβέρνησης βάσει επαγγελματικής κατάστασης	,304

II. Επιδέχονται βελτιώσεων οι δημόσιοι φορείς ως προς τους παραπάνω παράγοντες του τρίπτυχου περιβάλλον, κοινωνία, διακυβέρνηση;

Η αξιολόγηση του ελληνικού δημοσίου με βάση το τρίπτυχο των κριτηρίων, αποτελεί κρίσιμο εργαλείο για την ανάλυση της βιωσιμότητας και της κοινωνικής ευθύνης ενός φορέα.

Ως προς το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα προς αξιολόγηση, οι ερωτώμενοι κλήθηκαν αφότου βαθμολόγησαν την πρόοδο των δημοσίων φορέων για τα τρία κριτήρια, να περιγράψουν βάσει των προσωπικών εργασιακών τους βιωμάτων, τι

βελτιώσεις θα πρότειναν. Σχετικά, με την περιγραφή των βελτιώσεων που πρότειναν οι ερωτώμενοι, κρίνεται σκόπιμος ο διαχωρισμός τους ανά πυλώνα.

Συγκεκριμένα, για το περιβάλλον, οι ερωτώμενοι καλούνται τόσο να βαθμολογήσουν την επίδοση των φορέων ανά κριτήριο, όσο και να επιλέξουν ποιους τομείς θεωρούν ότι οι δημόσιοι φορείς στη χώρα μας, έχουν επενδύσει περισσότερο ως προς την προάσπιση του περιβάλλοντος, όπως ενεργειακή αποδοτικότητα, νερό και ενεργειακή απόδοση, εξοικονόμηση και ανακύκλωση πόρων, αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, αποτύπωμα άνθρακα και διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Οι περισσότερες βελτιώσεις που προτείνονται αφορούν βελτιώσεις της κλιματικής αλλαγής, αξιολογώντας τον βαθμό εξυπηρέτησης από 1 έως 10 (1: καθόλου έως 10: πάρα πολύ).

Η πλειοψηφία των δημοσίων υπαλλήλων (32), βαθμολογούν την επίδοση των δημοσίων οργανισμών με επτά (7), ενώ ένα μόνο άτομο από τα 89 δείγματα βαθμολογεί με δέκα (10).

Σχήμα 22: Βελτιώσεις για το περιβάλλον βάσει δειγματοληπτικού ελέγχου

Περιβάλλον		Συχνότητες	Έγκυρο ποσοστό	Σωρευτικό ποσοστό
N=89	1	5	5,6	5,6
	2	4	4,5	10,1
	3	5	5,6	15,7
	4	4	4,5	20,2
	5	9	10,1	30,3
	6	21	23,6	53,9
	7	32	36,0	89,9
	8	6	6,7	96,6
	9	2	2,2	98,9
	10	1	1,1	100,0
	Σύνολο	89	100,0	

Σχετικά με τις βελτιώσεις για το περιβάλλον, προτείνεται ότι οι άξονες περιβάλλον και διακυβέρνηση, χρειάζονται καλύτερη ενσωμάτωση στις δημόσιες πολιτικές και πρακτικές. Έπειτα, προτείνεται η εξοικονόμηση και ανακύκλωση πόρων, η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής μέσω βέλτιστων πρακτικών, καθώς και ότι αφορά, στην οικονομία, στην ενέργεια, στην κατανάλωση χαρτιού και γραφικής ύλης μέσω της ψηφιοποίησης. Οι δημόσιοι υπάλληλοι, θεωρούν ότι θα μπορούσε να μειωθεί σε τεράστιο βαθμό η ποσότητα χαρτιού που χρησιμοποιείται αν πολλές από τις γραφειοκρατικές διαδικασίες που απαιτούν τόνους χαρτιού αντικατασταθούν με αντίστοιχες ψηφιοποιημένες. Σε αυτό, θα μπορούσε να βοηθήσει το gov.gr ή ακόμα και η συγκεντροποίηση των υπηρεσιών ώστε να αμβλυνθεί η γραφειοκρατία.

Επιπροσθέτως, οι δημόσιοι υπάλληλοι προτείνουν για την βελτίωση του περιβάλλοντος, την εκμετάλλευση νέων υπερσύγχρονων εξοπλισμών, εγκατάσταση φωτοβολταϊκών και αιολικών πάρκων σε δημόσια κτίρια και υποδομές, ανακύκλωση, εξοικονόμηση ενέργειας (ηλεκτρικής, θέρμανσης, καυσίμων μετακίνησης) και σωστότερη διαχείριση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, την συμμετοχή πολιτών στη λήψη αποφάσεων για το περιβάλλον, την δημιουργία διαδικτυακού τόπου συμμετοχής, την ενίσχυση του ρόλου των τοπικών κοινωνιών, την διαλειτουργικότητα, τον εκσυγχρονισμό του δημόσιου τομέα, την συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα και την αλληλεπίδραση με τους φορείς του δημοσίου.

Ως προς την κοινωνία, οι ερωτώμενοι καλούνται τόσο να βαθμολογήσουν την επίδοση των φορέων ανά κριτήριο όσο και να επιλέξουν ποιους τομείς θεωρούν ότι οι δημόσιοι φορείς στη χώρα μας, έχουν επενδύσει περισσότερο ως προς την κοινωνία (π.χ. συμπερίληψη κοινωνικών ομάδων, ενίσχυση των χαμηλότερων εισοδημάτων, ποιότητα στις υπηρεσίες, υπευθυνότητα και ασφάλεια στους χώρους εργασίας) αξιολογώντας τον βαθμό εξυπηρέτησης από 1 έως 10 (1: καθόλου έως 10: πάρα πολύ). Η πλειοψηφία των απαντήσεων, (28), βαθμολογούν την επίδοση των δημοσίων οργανισμών με επτά (7), ενώ ένα μόνο άτομο από τα 89 δείγματα βαθμολογεί με εννέα (9) και κανένα με (10) δέκα.

Σχήμα 23: Βελτιώσεις για την κοινωνία βάσει δειγματοληπτικού ελέγχου

Κοινωνία		Συχνότητα	Εγκυρο ποσοστό	Σωρευτικό ποσοστό
89	N= 1	4	4,5	4,5
	2	2	2,2	6,7
	3	4	4,5	11,2
	4	8	9,0	20,2
	5	10	11,2	31,5
	6	22	24,7	56,2
	7	28	31,5	87,6
	8	10	11,2	98,9
	9	1	1,1	100,0
	10	0	0	100,0
	Σύνολο	89	100,0	

Σχετικά με τις βελτιώσεις για την κοινωνία, οι ερωτηθέντες δημόσιοι υπάλληλοι δηλώνουν ότι πρέπει να βελτιωθούν τομείς όπως: Η αξιοκρατία και η συμπερίληψη, η δικαιοσύνη στις αμοιβές στελεχών που είναι δυσανάλογες με τις επιπλέον εργασίες που ζητούνται, η ενίσχυση των δικαιωμάτων ΑμεΑ και συμπερίληψη σε θέσεις εργασίας, θεωρούν δηλαδή ότι οι θέσεις εργασίας τους απαιτούν περισσότερο σεβασμό σε όλο το φάσμα διαφορετικότητας, όπως ΛΟΑΤΚΙ+, ΑμεΑ, στην καταγωγή και στο φύλο. Κατά συνέπεια, επιθυμούν να παρθούν συγκεκριμένα μέτρα για: Αμοιβές και προσλήψεις λόγω υποστελέχωσης, εργασιακός σεβασμός σε όλες τις ηλικίες και συμπερίληψη όλων ανεξαιρέτως των κοινωνικών ομάδων, απεμπλοκή του κομματικού κράτους από το δημόσιο καθώς και ίσες ευκαιρίες δίχως μεροληπτικά κριτήρια επιλογής προσωπικού. Τέλος, προτείνεται η βελτίωση των υποδομών υγείας και των υπηρεσιών φροντίδας υγείας, αλλά και η επένδυση στην αναβάθμιση των εκπαιδευτικών υποδομών και στην κατάρτιση των εκπαιδευτικών.

Ωστόσο, η πλειοψηφία των απαντήσεων τονίζει ότι για να βελτιωθεί ο δημόσιος τομέας πρέπει να δίδονται ίσες ευκαιρίες, δίχως μεροληπτικά κριτήρια επιλογής προσωπικού, ίση μεταχείριση στο κομμάτι των αμοιβών χωρίς κομματικούς

χρωματισμούς, αλλά και μη φυλετικές διακρίσεις στο εργασιακό περιβάλλον, συμπερίληψη κοινωνικών ομάδων, ενίσχυση των χαμηλότερων εισοδημάτων και ποιότητα στις υπηρεσίες.

Το επόμενο ερώτημα έχει σχέση με τα κριτήρια διακυβέρνησης. Οι ερωτώμενοι καλούνται τόσο να βαθμολογήσουν την επίδοση των φορέων ανά κριτήριο όσο και να επιλέξουν σε ποιους τομείς θεωρούν ότι οι δημόσιοι φορείς στη χώρα μας, έχουν επενδύσει περισσότερο, π.χ. διαφάνεια, αμεροληψία, λογοδοσία, νομιμότητα, και αποτελεσματικότητα στο δημόσιο τομέα; Παρακαλούνται να αξιολογήσουν το βαθμό εξυπηρέτησης σχετικών στόχων από 1: καθόλου έως 10: πάρα πολύ.

Σχήμα 24: Βελτιώσεις για την διακυβέρνηση βάσει δειγματοληπτικού ελέγχου

	Διακυβέρνηση	Συχνότητα	Έγκυρο ποσοστό	Σωρευτικό ποσοστό
N=89	1	6	6,7	6,7
	2	2	2,2	9,0
	3	5	5,6	14,6
	4	7	7,9	22,5
	5	6	6,7	29,2
	6	14	15,7	44,9
	7	36	40,4	85,4
	8	9	10,1	95,5
	9	2	2,2	97,8
	10	2	2,2	100,0
	Σύνολο	89	100,0	

Διαφαίνεται από τον ανωτέρω πίνακα ότι οι 36 (40.4%) βαθμολόγησαν με 7 την επίδοση δημοσίου σε θέματα διακυβέρνησης και 14 άτομα με 6 (15.7%). Σχετικά με τα θέματα διακυβέρνησης και το πως αυτά μπορούν να βελτιωθούν, οι ερωτώμενοι αναφέρουν ότι μεγάλη βελτίωση χρήζει η διαφάνεια του Δημοσίου, μέσω της αποτελεσματικής εφαρμογής των νόμων σε θέματα δημοσίων δαπανών και εν γένει χρήσης του δημοσίου χρήματος καθώς και της πρόσληψης εργαζομένων, ο επαρκής έλεγχος της διαφθοράς, μέσω ποιοτικότερων και συχνότερων ελέγχων, τόσο στους ιδιώτες όσο και στο Δημόσιο και τέλος η λογοδοσία προς τους πολίτες μέσω της

ενίσχυσης των υφιστάμενων ανεξάρτητων αρχών ελέγχου του εκάστοτε κυβερνητικού έργου.

Αξίζει να αναφερθεί ότι η πλειοψηφία των απαντήσεων θίγουν το ζήτημα της αξιοκρατίας και της διαφάνειας, αλλά και του ξεκάθਾਰου καθορισμού καθηκοντολογίου. Μία εσωτερική διακυβέρνηση, με λειτουργία αυτεπάγγελτων μηχανισμών ελέγχου, θέσπιση περιγραφής ρόλων (job description), στόχων και χρονοδιαγραμμάτων καθώς και μετρικών συστημάτων αξιολόγησης της απόδοσης των υπαλλήλων, χρήση τεχνητής νοημοσύνης στην αξιολόγηση και στην πρόσληψη υπαλλήλων, συνεχής εκπαίδευση ανθρώπινου δυναμικού στις σύγχρονες τεχνολογικές εξελίξεις με έμφαση στη τεχνητή νοημοσύνη, διοργάνωση σεμιναρίων με πρόσκληση συμβούλων και επιχειρηματιών από νεοφυείς επιχειρήσεις start-ups για προβολή / παρουσίαση καλύτερων πρακτικών (best practices) στο τομέα της διοίκησης και της υποκίνησης του ανθρώπινου δυναμικού αλλά και στην υιοθέτηση οργανωτικών αλλαγών.

Πιστεύουν επίσης ότι οι δημόσιοι φορείς τα τελευταία έτη είναι σε διαδικασία μεταρρύθμισης, αλλαγής και βελτίωσης και εναρμόνισης με την ΕΕ. Κρίνουν ότι έχουμε ένα νέο δημόσιο τομέα πιο ευέλικτο από πριν, ωστόσο, υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης, καθώς τα δεδομένα συνεχώς αλλάζουν. Ωστόσο, οι υπόλοιπες βελτιώσεις που προτείνουν αποτυπώνονται συνοπτικά στα παρακάτω:

1. Εφαρμογή αξιοκρατικών κριτηρίων πρόσληψης και ιεραρχικής ανέλιξης, σεβασμός στο δικαίωμα του εργαζόμενου να έχει έστω και 1 ημέρα ρεπό για ξεκούραση και όχι να δουλεύει 7/7, λογοδοσία στους πολίτες, νομιμότητα.

2. Βελτίωση απόδοσης, αποτελεσματικότητας, αναλογίας κόστους/ωφέλειας, σε όλους τους ανωτέρω αναφερομένους τομείς και φυσικά υιοθέτηση του ανωτέρω τρίπτυχου by design στην υιοθέτηση πολιτικών και ψήφιση νομών με μελέτες αντίκτυπου κλπ.

3. Αξιολόγηση: Εφαρμογή συστημάτων αξιολόγησης των δημοσίων υπηρεσιών και των υπαλλήλων. Ανάπτυξη σε πλατφόρμες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που επιτρέπουν τη συμμετοχή των πολιτών στη λήψη αποφάσεων. Εφαρμογή τεχνολογικών μέσων στην πρόσληψη ανθρώπινου δυναμικού με πιο αξιοκρατικά κριτήρια.

4. Λογοδοσία, διαφάνεια, αμεροληψία, αξιοκρατία, διαχείριση πόρων σε κυκλική οικονομία, πραγματική αξιολόγηση υπαλλήλων για πρόσβαση σε δικαιότερη αμοιβή

5. Μεγαλύτερη διαφάνεια κι αμεροληψία στην πρόσληψη εργαζομένων, ίση μεταχείριση ανεξαρτήτως κοινωνικής κατάστασης, μεγαλύτερη προσοχή σε θέματα υγείας και ασφάλειας στον χώρο εργασίας, με τη σωστή ενημέρωση και καθοδήγηση των δημοσίων υπαλλήλων.

4.2. Ερωτηματολόγιο του Ε.ΚΕ.Α.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, τα δύο ερωτηματολόγια όπου διαμοιράστηκαν είναι κοινά ως προς τα δύο πρώτα τμήματα που αφορούν δημογραφικά στοιχεία και γνωσιακή σχέση ερωτώμενων με ESG. Για τον λόγο αυτό, υπήρξε ενιαία στατιστική ανάλυση μέσω SPSS για τα δύο τμήματα και μεμονωμένη για το τμήμα του Ε.ΚΕ.Α.

Το τρίτο τμήμα διαμοιράστηκε μόνο σε υπαλλήλους του Εθνικού Κέντρου Αιμοδοσίας, όπου τέθηκαν ερωτήσεις στοχευμένες στο έργο του φορέα και επιδιώκεται οι ίδιοι οι εργαζόμενοι να απαντήσουν σχετικά με αυτές αλλά και πως θα αξιολογούσαν την εφαρμογή ή μη των κριτηρίων. Στο εν λόγω δείγμα έχουμε N=21.

Οι ερωτώμενοι υπάλληλοι του φορέα, κλήθηκαν να περιγράψουν προτάσεις σχετικά με το Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και συγκεκριμένα πρόγραμμα διαχείρισης μολυσματικών αποβλήτων από τα εργαστήρια, την καλύτερη εξυπηρέτηση των εθελοντών αιμοδοτών και την ποιότητα των υπηρεσιών, τις προσπάθειες που γίνονται για την κάλυψη των ασθενών σε αίμα και προϊόντα του αίματος με ποιοτικά και ποσοτικά κριτήρια.

Στην ερώτηση, αν πρέπει να υπάρξουν βελτιώσεις ως προς τους παράγοντες τριπτύχου περιβάλλον, κοινωνία και διακυβέρνηση, η πλειοψηφία 14 άτομα (66,7%) απάντησε θετικά ότι όντως πρέπει να γίνουν βελτιώσεις, ενώ οι 7 ότι δεν χρειάζεται.

Σχήμα 25: Βελτιώσεις ως προς τους παράγοντες τριπτύχου περιβάλλον, κοινωνία και διακυβέρνηση

		Συχνότητα	Εγκυρο ποσοστό	Σωρευτικό ποσοστό
N=21	Όχι	7	33,3	33,3
	Ναι	14	66,7	100,0
	Σύνολο	21	100,0	

Όπως διαφαίνεται και από τις υπόλοιπες απαντήσεις των ερωτήσεων που κλήθηκαν να απαντήσουν τακτικοί και συμβασιούχοι υπάλληλοι του φορέα, έχουν

γίνει μεγάλα βήματα πολυεπίπεδης τόσο περιβαλλοντικής – ενεργειακής, όσο και κοινωνικής και διακυβερνητικής αναβάθμισης του φορέα. Ωστόσο, χρήσιμο είναι ληφθούν περαιτέρω μέτρα για την εύρυθμη λειτουργία του φορέα.

Συγκεκριμένα, ως προς το αν έχουν ληφθεί μέτρα στο φορέα, σχετικά με την εξοικονόμηση ενέργειας στον περιορισμό της λειτουργίας των κλιματιστικών σωμάτων και του φωτισμού στους χώρους εργασίας, οι 19 (90,5%) απάντησαν πως ναι έχουν ληφθεί ενώ οι 2 (9,5%) πως δεν έχουν.

Σχήμα 26: Αν έχουν παρθεί μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας

		Συχνότητα	Εγκυρο ποσοστό	Σωρευτικό ποσοστό
N=21	Όχι	2	9,5	9,5
	Ναι	19	90,5	100,0
	Σύνολο	21	100,0	

Επίσης, στην ερώτηση αν υπάρχει σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και συγκεκριμένα πρόγραμμα διαχείρισης μολυσματικών αποβλήτων από τα εργαστήρια, οι 20 από τους 21 (95,2%) απάντησαν πως υπάρχει ενώ 1 (4,8%) όχι.

Σχήμα 27: Ύπαρξη συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης

		Συχνότητα	Ποσοστό	Σωρευτικό Ποσοστό
Valid	Όχι	1	4,8	4,8
	Ναι	20	95,2	100,0
	Total	21	100,0	

Στο πλαίσιο της ερώτησης, αν υπάρχουν βελτιωτικές προτάσεις της υφιστάμενης κατάστασης, η πλειοψηφία των απαντήσεων, (8 απαντήσεις) ήταν ότι δεν χρειάζεται τίποτα επιπλέον να γίνει καθώς καθίσταται πλήρης η κάλυψη που παρέχεται. Επιπροσθέτως, προτάθηκαν ομαδοποιημένα τα παρακάτω:

1. **Μονάδα διαχείρισης:** Δημιουργία δημόσιας μονάδας διαχείρισης μολυσματικών αποβλήτων, συλλογή υγρών των εργαστηρίων και καύση. Πραγματοποιείται ωστόσο αποκομιδή μολυσματικών με αποτέφρωση αυτών.

2. **Έλεγχος:** Πιστοποίηση σύμφωνα με κάποιο πρότυπο ISO, συνεχή εποπτεία και ορθή λειτουργία. Περαιτέρω μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τέλος αυστηρό έλεγχο των εταιρειών διαχείρισης των αποβλήτων

Ως προς τον κοινωνικό τομέα, στην ερώτηση αν παρατηρούν συμπερίληψη και αποδοχή διαφορετικότητας στα άτομα που απαρτίζουν το προσωπικό του φορέα, οι 19 (90,5%) απαντούν ότι ναι υπάρχει συμπεριληπτική στάση και οι 2 (9,5%) όχι.

Σχήμα 28: Συμπερίληψη και αποδοχή διαφορετικότητας

		Συχνότητα	Ποσοστό	Σωρευτικό Ποσοστό
Valid	Όχι	2	9,5	9,5
	Ναι	19	90,5	100,0
	Total	21	100,0	

Ως προς τους σκοπούς και τις αρμοδιότητες του φορέα στην ερώτηση αν γίνονται προσπάθειες για την κάλυψη των ασθενών σε αίμα και προϊόντα του αίματος με ποιοτικά και ποσοτικά κριτήρια, οι 19 (90,5%) απάντησαν ναι ενώ οι 2 όχι.

Σχήμα 29: Προσπάθειες για την κάλυψη των ασθενών σε αίμα και προϊόντα του αίματος τόσο με ποιοτικά όσο και με ποσοτικά κριτήρια

		Συχνότητα	Ποσοστό	Σωρευτικό Ποσοστό
Valid	Όχι	2	9,5	9,5
	Ναι	19	90,5	100,0
	Total	21	100,0	

Στο ίδιο πλαίσιο ερώτησης, ζητήθηκε από τους εργαζομένους να εξηγήσουν με ποιον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται καθώς και τι θα πρότειναν οι ίδιοι. Συνοπτικά, κάποιες εκ των απαντήσεων, ομαδοποιημένες:

- **Εκπαίδευση:** Με συνεχιζόμενες αιμοδοσίες σε διαστήματα που παρατηρούνται ελλείψεις όπως είναι οι καλοκαιρινές διακοπές, θα πρέπει να γίνει εκπαίδευση στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας για να μπορούν να μεταδώσουν στους μαθητές το μήνυμα της εθελοντικής αιμοδοσίας και τη σπουδαιότητα της.

Επιπροσθέτως ημερίδες από το Ε.ΚΕ.Α από αιματολόγους στο ιατρικό προσωπικό των Νοσοκομείων άλλων ειδικοτήτων πχ. καρδιολόγων, ορθοπαιδικών, χειρουργών κ.α. που χρησιμοποιούν συχνά μονάδες αίματος για την ορθή χρήση του.

- **Αξιολόγηση αναγκών:** από τους αρμόδιους για την κάλυψη των εκάστοτε αναγκών και την αγορά σύγχρονων μηχανημάτων και μέσω οργανωμένων τακτικών αιμοδοσιών.

- **Συγκεντροποίηση:** Επιτυγχάνεται μέσω της συγκεντροποίησης της επεξεργασίας των μονάδων αίματος στην Αττική που πραγματοποιείται αυτή τη στιγμή στον φορέα.

- **Εθελοντική αιμοδοσία:** Η ύπαρξη μη αμειβόμενης εθελοντικής αιμοδοσίας, διασφαλίζει ασφαλές αίμα. Η ενημέρωση των πολιτών για τις ανάγκες σε αίμα που υπάρχουν. Μεγαλύτερη προσέγγιση εθελοντών αιμοδοτών και προώθηση δράσεων εθελοντικής αιμοδοσίας.

- **Επαφή με πολίτες:** Η ευαισθητοποίηση των πολιτών και η επαφή μαζί τους μέσω τηλεοπτικών μηνυμάτων και η προώθηση του μηνύματος σε σχολεία κ.λ.π. Η βελτίωση και οργάνωση μέσω της διασύνδεσης με τους εμπλεκόμενους φορείς, με τη συχνή διοργάνωση εθελοντικών Αιμοδοσιών

Επίσης, στην ερώτηση αν η καλύτερη εξυπηρέτηση των εθελοντών αιμοδοτών και η ποιότητα των υπηρεσιών παίζουν κάποιο ρόλο στο σχεδιασμό του Εθνικού Κέντρου Αιμοδοσίας, οι 20 (95,2%) απάντησαν ότι παίζουν ρόλο ενώ ο 1 (4,8%) απάντησε όχι.

Σχήμα 30: Καλύτερη εξυπηρέτηση των εθελοντών αιμοδοτών - ποιότητα των υπηρεσιών παίζουν και τι ρόλο παίζουν στο σχεδιασμό του Ε.ΚΕ.Α

		Συχνότητα	Ποσοστό	Σωρευτικό Ποσοστό
Valid	Όχι	1	4,8	4,8
	Ναι	20	95,2	100,0
	Total	21	100,0	

Στο ίδιο πλαίσιο ερώτησης, ζητήθηκε από τους εργαζομένους να εξηγήσουν με ποιον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται καθώς και τι θα πρότειναν οι ίδιοι. Συνοπτικά, κάποιες εκ των απαντήσεων, ομαδοποιημένες:

1. **Σταθερή Αίθουσα εθελοντών αιμοδοτών στο Αιγάλεω, εκτός ΝΥΑ:** Με την αίθουσα αιμοληψιών που έχει δημιουργηθεί στο Αιγάλεω με διευρυμένο ωράριο, με καταρτισμένο και εκπαιδευμένο προσωπικό που συμμετέχει σε όλες τις εξωτερικές αιμοληψίες που διοργανώνονται και σε κεντρικούς χώρους, πχ μετρό στο Σύνταγμα κλπ. Με την εφαρμογή που έχει δημιουργηθεί, ώστε ο εθελοντής αιμοδότης να προγραμματίσει το ραντεβού του για αιμοδοσία από το κινητό του. Μέσω προγραμματισμού στελεχωμένων τμημάτων, όπως του τμήματος προσέλκυσης εθελοντών αιμοδοτών και της σταθερής αίθουσας.

2. **Διάδραση:** Η σωστή προσέγγιση και εξυπηρέτηση των αιμοδοτών διασφαλίζει την συστηματική εθελοντική αιμοδοσία, κυρίως μέσω του σχεδιασμού των δράσεων της προσέλκυσης εθελοντών αιμοδοτών. Σταθερή αίθουσα αιμοληψίας σε περισσότερα σημεία, Δημιουργία ψηφιακών εφαρμογών διάδρασης

3. Καθημερινά με την καλύτερη εξυπηρέτηση και δημιουργία νέων χώρων εκτός νοσοκομείων αιθουσών, μεγαλύτερη συλλογή αίματος, Ποιοτικός έλεγχος υπηρεσιών. Ψηφιοποίηση διαδικασιών, με την διαφήμιση και την ευαισθητοποίηση των πολιτών

4. Η αύξηση συμμετοχής των αιμοδοτών στις εθελοντικές αιμοδοσίες δίνει την δυνατότητα στο Ε.ΚΕ.Α να αναπτύσσει ολόένα και περισσότερο την παρουσία του τόσο στο εσωτερικό της χώρας όσο και στο εξωτερικό.

5. Εκσυγχρονισμός λειτουργίας μητρώου εθελοντών αιμοδοτών, προσέλκυση νέων εθελοντών μέσω δράσεων και προώθησης εθελοντισμού.

Στην ερώτηση, αν θεωρούν ότι τα σύγχρονα κινήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, επηρεάζουν τις πρακτικές που ακολουθούνται, οι 13 (61,9%) απαντούν θετικά ενώ οι 8 (38,1%) αρνητικά.

Σχήμα 31: Σύγχρονα κινήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και αν επηρεάζουν

	Συχνότητα	Ποσοστό	Σωρευτικό Ποσοστό
Valid Όχι	8	38,1	38,1
Ναι	13	61,9	100,0
Total	21	100,0	

Ακολουθώντας οι ερωτώμενοι καλούνται να απαντήσουν, αν στον ετήσιο προϋπολογισμό, προβλέπεται διάθεση κεφαλαίου για ζητήματα περιβαλλοντικά ή κοινωνικά ή διακυβέρνησης, οι 14 (66,7%) θεωρούν ότι διατίθεται ετήσιο κεφάλαιο για τα E.S.G. ενώ οι 7(33,3%) όχι.

Σχήμα 32: Διάθεση κεφαλαίου στον ετήσιο προϋπολογισμό για ESG

		Συχνότητα		Σωρευτικό Ποσοστό
			Ποσοστό	
Valid	Όχι	7	33,3	33,3
	Ναι	14	66,7	100,0
	Tota	21	100,0	
1				

Σε επόμενο στάδιο, καλούνται να αξιολογήσουν ποσοτικά και ποιοτικά την γενική στάση του φορέα ως προς τους τρεις τομείς: Το βαθμό εξυπηρέτησης σχετικών στόχων, από 1-10 (1: καθόλου έως 10: πάρα πολύ). Ένας ή κανένας εκ των ερωτηθέντων, έδωσαν βαθμολογίες 1,2,3 και 10. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων 6 άτομα (28,6%) βαθμολόγησαν με 8 ενώ 4 από τους 21 (19%) με 7.

Σχήμα 33: Ποσοτική και ποιοτική αξιολόγηση στάσης του φορέα ως προς τους τρεις τομείς: Περιβάλλον, κοινωνία, Διακυβέρνηση.

		Συχνότητα		Σωρευτικό Ποσοστό
			Ποσοστό	
Valid	1	1	4,8	4,8
	2	0	0	4,8
	3	0	0	4,8
	4	2	9,5	14,3
	5	3	14,3	28,6
	6	2	9,5	38,1
	7	4	19,0	57,1
	8	6	28,6	85,7
	9	2	9,5	95,2

	10	1	4,8	100,0
	Total	21	100,0	

Τέλος, στην ερώτηση εάν στους χώρους εργασίας τόσο της διοίκησης όσο και στους εργαστηριακούς που πραγματοποιούνται εξετάσεις αιμάτων με ορολογικό και μοριακό έλεγχο υπάρχουν οι απαιτούμενες προϋποθέσεις υγιεινής και ασφάλειας, οι 17 (81%) απάντησαν ότι υπάρχουν οι προϋποθέσεις, ενώ οι 4 (19%) ότι δεν υπάρχουν

Σχήμα 34: Χώροι εργασίας και τήρηση υγιεινής και ασφάλειας

		Συχνότητα	Ποσοστό	Σωρευτικό ποσοστό
Valid	Όχι	4	19,0	19,0
	αι	17	81,0	100,0
	Total	21	100,0	

Βάσει των υπαλλήλων, πληρούνται όλα τα πρωτόκολλα υγιεινής και ασφάλειας (ISO, τεχνικός ασφαλείας, ιατρός εργασίας) καθώς και με τη λήψη όλων των προβλεπόμενων μέτρων υγιεινής και ασφαλείας και την πιστοποίηση ISO, με σύγχρονα μηχανήματα και έμπειρο προσωπικό. Επίσης, επιτυγχάνεται με τη συνεχή καθαριότητα στους χώρους της διοίκησης και ιδιαίτερα στους χώρους εργασίας των εργαστηρίων για μην υπάρξει κίνδυνος επιμολύνσεων.

Κεφάλαιο 5^ο

Συμπεράσματα – Συζήτηση

Στην παρούσα διπλωματική εργασία, κρίθηκε σκόπιμο να αξιολογηθεί ο δημόσιος τομέας βάσει του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και διακυβερνητικού πλαισίου, χρησιμοποιώντας μέσα όπως, βιβλιογραφία, στατιστική ανάλυση ερωτηματολογίων και νομοθετικού πλαισίου. Συγκεκριμένα, οι ερευνητικοί στόχοι της εργασίας, ήταν οι εξής:

1. Να εξετάσει τα επίπεδα συμμόρφωσης του δημοσίου τομέα υπό το πρίσμα των κριτηρίων ESG σύμφωνα με τις απόψεις των ίδιων των δημοσίων λειτουργών
2. Να προταθούν συγκεκριμένα βελτιωτικά μέτρα από τους δημοσίους λειτουργούς για τον δημόσιο τομέα
3. Να διερευνήσει αν η επαγγελματική κατάσταση βάσει της σύμβασης εργασίας συμβάλλει στην αξιολόγηση του φορέα που εργάζονται
4. Να αναδειχθούν συγκεκριμένα σύγχρονα παραδείγματα καθώς και σχετική μελέτη περίπτωσης φορέα της Ελλάδας - επιλέγοντας το Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας - όπου αναδεικνύονται τομές των κριτηρίων αλλά και να αξιολογηθούν οι δράσεις του ανά πυλώνα.

Με βάση τα ευρήματα της ανωτέρω δειγματοληπτικής έρευνας, κατέστη εφικτή η απάντηση των παραπάνω τριών ερευνητικών ερωτημάτων που τέθηκαν σε αρχικό δείγμα 107 ατόμων και έγκυρο των 89 ατόμων, που είναι δημόσιοι υπάλληλοι.

Σχετικά με το πρώτο ερευνητικό ερώτημα, το αν υπάρχει συσχέτιση μεταξύ επαγγελματικής κατάστασης και βαθμολογίας επίδοσης με p -value υψηλότερου του 0.5 ανά πυλώνα, διαπιστώθηκε ότι δεν υπάρχει κάποια συσχέτιση.

Σχετικά με το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα περί βελτιώσεων που μπορούν να γίνουν στους δημοσίους φορείς οι εργαζόμενοι προτείνουν, με τις κυριότερες βάσει συχνότητας απαντήσεων.

Ως προς το **περιβάλλον** τη φρονιμότερη διαχείριση των πόρων για τη μείωση της ενέργειας, που μπορεί να επιτευχθεί με την πλήρη ψηφιοποίηση των υπηρεσιών που εκτός από την εξοικονόμηση αναλωσίμων από τη γραφική ύλη και το χαρτί, θα μειώσει και τη γραφειοκρατία. Επίσης, προτείνουν εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σε όλα τα δημόσια κτήρια και ανακύκλωση.

Ως προς την **κοινωνία** οι εργαζόμενοι προτείνουν αξιοκρατία και ίσες ευκαιρίες δίχως μεροληπτικά κριτήρια επιλογής προσωπικού, καλύτερες αμοιβές και ενίσχυση των χαμηλότερων εισοδημάτων, ποιότητα στις υπηρεσίες, εργασιακό

σεβασμό, ενίσχυση των δικαιωμάτων των ΑμεΑ, συμπεριληπτική διάθεση των ομάδων εργασίας σε όλες τις διαφορετικότητες και βελτίωση στις υποδομές υγείας και επένδυση στην αναβάθμιση των εκπαιδευτικών υποδομών και στην κατάρτιση των εκπαιδευτικών.

Ως προς τη **διακυβέρνηση**, οι προτάσεις των δημοσίων έιτουργών αφορούν εσωτερική διακυβέρνηση, με λειτουργία αυτεπάγγελτων μηχανισμών ελέγχου και ξεκάθαρο job description από όπου θα απορρέουν συγκεκριμένα οι υποχρεώσεις των υπαλλήλων με στόχους και χρονοδιαγράμματα. Επιπρόσθετα, προτείνουν ως βελτιωτικά μέτρα: μέτρηση συστημάτων αξιολόγησης της απόδοσης, χρήση τεχνητής νοημοσύνης στην αξιολόγηση και στην πρόσληψη υπαλλήλων, διοργάνωση σεμιναρίων με πρόσκληση συμβούλων και επιχειρηματιών για προβολή και παρουσίαση καλύτερων πρακτικών στον τομέα της Διοίκησης και της υποκίνησης του ανθρώπινου δυναμικού και στην υιοθέτηση οργανωτικών αλλαγών. Τέλος, οι ιδέες που αναφέρουν στα ερωτηματολόγια αφορούν και μέτρα όπως: δικαιότερη αμοιβή των υπαλλήλων και των στελεχών, προσλήψεις λόγω υποστελέχωσης των φορέων, αναβάθμιση των υπηρεσιών υγείας, αναβάθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας, διαφανείς διαδικασίες σε όλα τα επίπεδα εργασιών και ιδιαίτερα σε θέματα δημοσίων δαπανών και συχνότεροι έλεγχοι για να αντιμετωπιστούν φαινόμενα διαφθοράς σε φορείς του δημοσίου. Συνοπτικά, τα βελτιωτικά μέτρα που αξιολογούν οι υπάλληλοι διαφαίνονται στον παρακάτω πίνακα.

Σχήμα 35: Προτάσεις για συγκεκριμένα βελτιωτικά μέτρα από τους δημοσίους λειτουργούς για τον δημόσιο τομέα βάσει απαντήσεων ερωτηματολογίου

Περιβάλλον	Κοινωνία	Διακυβέρνηση
Πλήρη ψηφιοποίηση	Αξιοκρατία και ίσες ευκαιρίες	Εσωτερική διακυβέρνηση
Εγκατάσταση φωτοβολταϊκών	Καλύτερες αμοιβές	Ξεκάθαρο job description
Ανακύκλωση	Ποιότητα στις υπηρεσίες	Μέτρηση αξιολόγησης
	Εργασιακό σεβασμό	Χρήση τεχνητής νοημοσύνης
	Ενίσχυση των δικαιωμάτων των ΑμεΑ	Διοργάνωση σεμιναρίων
	Συμπεριληπτική διάθεση	Δικαιότερη αμοιβή
	Βελτίωση στις υποδομές υγείας	Προσλήψεις
		Αναβάθμιση υπηρεσιών υγείας

		Αναβάθμιση εκπαιδευτικού συστήματος
		Διαφανείς διαδικασίες
		Συχνότεροι έλεγχοι

Τέλος, ως προς το τρίτο ερευνητικό ερώτημα που αφορά τους 21 εκ των ερωτηθέντων εργαζομένων του Ε.ΚΕ.Α., έχουν γίνει μεγάλα βήματα πολυεπίπεδης τόσο κοινωνικής όσο και διακυβερνητικής αναβάθμισης του φορέα.

Ωστόσο, πρέπει να ληφθούν περαιτέρω μέτρα για την εύρυθμη λειτουργία του. Με βάση τη συχνότητα των απαντήσεων οι υπάλληλοι προτείνουν ως προς το **περιβάλλον** αυστηρό έλεγχο των εταιρειών διαχείρισης μολυσματικών αποβλήτων, τη συλλογή υγρών των εργαστηρίων και εγκατάσταση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Με βάση τη συχνότητα των απαντήσεων οι εργαζόμενοι σύμφωνα με τους σκοπούς και τις αρμοδιότητες του φορέα προτείνουν ως προς την **κοινωνία**: αξιολόγηση των αναγκών από τους υπευθύνους και τον προγραμματισμό αιμοληψιών σε διαστήματα που παρατηρούνται ελλείψεις αίματος και να πραγματοποιηθούν προγράμματα εκπαίδευσης σε δασκάλους - καθηγητές για την προώθηση του μηνύματος της εθελοντικής αιμοδοσίας στους μαθητές. Έπειτα, προτείνουν ως βελτιωτικό μέτρο την ευαισθητοποίηση των πολιτών για τον εθελοντισμό και την αιμοδοσία, τον ποιοτικό έλεγχο όλων των υπηρεσιών και την προσέλκυση νέων εθελοντών.

Με βάση τη συχνότητα των απαντήσεων προτείνονται ως προς τη **διακυβέρνηση** μέτρα όπως η διοργάνωση ημερίδων από το Ε.ΚΕ.Α, αιματολόγων, που θα απευθύνονται στο ιατρικό προσωπικό άλλων ειδικοτήτων των νοσοκομείων και των ιδιωτικών κλινικών με θέμα τη χορήγηση αίματος και ο εκσυγχρονισμός της λειτουργίας μητρώου εθελοντών αιμοδοτών. Έπειτα, την ολοκλήρωση του πληροφοριακού συστήματος ώστε να είναι συνδεδεμένες όλες οι αιμοδοσίες με το Ε.ΚΕ.Α καθώς και συγκεντροποίηση της επεξεργασία των μονάδων αίματος όλης της χώρας στα δύο κέντρα αίματος.

Το ζήτημα αξιολόγησης κριτηρίων συνιστά κρίσιμο θέμα για τη λειτουργία του δημοσίου τομέα, στο πλαίσιο έρευνας, όσο και από τα αποτελέσματα της έρευνας. Ωστόσο οι υπάλληλοι, κατανοούν και συμμετέχουν στις προσπάθειες που γίνονται, ώστε να ανατραπεί η αρνητική εικόνα του δημόσιου τομέα από τους πολίτες.

Εκπαιδεύονται, ενημερώνονται και προσπαθούν για την αποτελεσματικότητα μέσα από την πολυπλοκότητα των διαδικασιών που υπηρετούν για την εξυπηρέτηση των πολιτών. Επιγραμματικά, κρίνεται σκόπιμο να αποτυπωθούν οι βελτιώσεις που προτείνουν οι ίδιοι οι εργαζόμενοι του Ε.ΚΕ.Α για τον φορέα τους.

Σχήμα 36: Βελτιώσεις που προτείνουν στο σχετικό ερωτηματολόγιο οι ίδιοι οι εργαζόμενοι του Ε.ΚΕ.Α για τον φορέα τους.

Περιβάλλον	Κοινωνία	Διακυβέρνηση
Αυστηρό έλεγχο εταιρειών διαχείρισης μολυσματικών αποβλήτων	Αξιολόγηση και προγραμματισμό αιμοληψιών	Διοργάνωση ημερίδων από το Ε.ΚΕ.Α
Τη συλλογή υγρών των εργαστηρίων	Εκπαίδευση για την προώθηση εθελοντικής αιμοδοσίας	Εκσυγχρονισμό της λειτουργίας μητρώου εθελοντών αιμοδοτών
Εγκατάσταση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.	Την ευαισθητοποίηση των	Ολοκλήρωση του πληροφοριακού συστήματος
	Τον ποιοτικό έλεγχο	Συγκεντροποίηση της επεξεργασία των μονάδων αίματος
	Την προσέλκυση νέων εθελοντών	

Ο δημόσιος τομέας, συνιστά έναν τομέα που ναι μεν προετοιμάζεται ώστε να συμβάλλει θετικά στις επιπτώσεις του τρίπτυχου ESG, αλλά μπορεί και να διαχειρισθεί με αποτελεσματικότητα τον σχετικό κίνδυνο. Οι δημόσιες δαπάνες, που είναι σχετικές με την καταστολή της κλιματικής αλλαγής προσπαθώντας να βελτιώσουν το οικολογικό αποτύπωμα, αυξάνονται συστηματικά, συμπεριλαμβανομένης της πράσινης ανάπτυξης, της καταπολέμησης της αιθαλομίχλης, των φυσικών καταστροφών και της θεραπείας χρόνιων παθήσεων που πυροδοτεί η ρύπανση του περιβάλλοντος. Οι κοινωνικές ανισότητες ωστόσο έχουν και οικονομικές συνέπειες και θα πρέπει να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας τόσες, ώστε να υπάρξει ελάχιστη έως μηδενική ανεργία ταυτόχρονα με ένα δίκαιο αναλογικό φορολογικό πλαίσιο για όλες τις κατηγορίες των εργαζομένων και των επιχειρήσεων που θα συμπεριλαμβάνει παράλληλα ελέγχους για αδήλωτους φόρους, εξουδετερώνοντας τις εισοδηματικές ανισότητες

Αξιολογώντας το δημόσιο τομέα στο σύνολό του, τα τελευταία χρόνια θα παρατηρήσουμε ότι έχει εκσυγχρονιστεί η Δημόσια Διοίκηση. Στρατηγικές και στοιχειοθετημένα προγράμματα που ήδη τρέχουν και άλλα που πρόκειται να πραγματοποιούν βραχυπρόθεσμα, ωθούν προς την ανάγκη μείωσης της ενέργειας και τη συμμόρφωση με τις διεθνείς επιταγές για τη μείωση αυτής και την ολοκλήρωση της διαδικασίας της ψηφιοποίησης.

Από τη μελέτη περίπτωσης σχετικά με τη λειτουργία του Ε.ΚΕ.Α, μέσα από το πλαίσιο δραστηριοτήτων του, την εξωστρέφεια του Οργανισμού και την προσήλωση που επιδεικνύει για την ευαισθητοποίηση του κοινού ως προς την έννοια της εθελοντικής μη αμειβόμενης αιμοδοσίας, καταφέρνει να ανταποκριθεί στις σύγχρονες προκλήσεις και να παρέχει υψηλής ποιότητας υπηρεσίες αιμοδοσίας.

Η ανάπτυξη και ενσωμάτωση ψηφιακής πλατφόρμας για την καταγραφή και διαχείριση των αιμοδοτών, των αποθεμάτων αίματος, την δημιουργία διαδικτυακών εργαλείων που επιτρέπουν στους αιμοδότες να κλείνουν το ραντεβού, να ενημερώνονται για τις ανάγκες σε αίμα από την συνεχώς ενημερωμένη ιστοσελίδα του φορέα, την λειτουργία των εγκαταστάσεων και την επιλογή προμηθευτών υλικών που πληρούν τα πρότυπα περιβαλλοντικής βιωσιμότητας δείχνουν την ευαισθησία του φορέα με ένα νέο τρόπο προσέγγισης και κυρίως σεβασμό προς τον εθελοντή αιμοδότη. Θα μπορούσε να αναπτυχθεί ένα στρατηγικό σχέδιο ESG που θα καθορίζει τους στόχους, τις δράσεις και τα ποσοτικά μέτρα που θα ληφθούν για την ενσωμάτωση των κριτηρίων στις δραστηριότητες του Ε.ΚΕ.Α.

Στην **περιβαλλοντική** του διάσταση θα μπορούσε να συμπεριλάβει στους εξωτερικούς του χώρους, την εγκατάσταση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, στο χώρο του parking. Έπειτα, προτείνεται η διαχείριση κτηριακών υποδομών με στόχο τη μείωση κατανάλωσης ενέργειας. Η αλλαγή λαμπτήρων φθορίου για εξοικονόμηση αντικαθιστώντας τα με led θα αποδώσει μόνο στο φωτισμό των χώρων της Διοίκησης και όχι στα εργαστήρια. Τέλος, στην κατανάλωση και στη διαχείριση του νερού να γίνει μία μελέτη για γεώτρηση.

Στην **κοινωνική** του διάσταση ενέργειες που αποτυπώνονται και από το στρατηγικό σχέδιο του Ε.ΚΕ.Α συνιστά κατ' αρχάς η προσβασιμότητα των αιμοδοτών με το άνοιγμα και άλλων σταθερών αιθουσών εθελοντικής αιμοδοσίας σε κεντρικά πολυπληθή σημεία της Αττικής. Στόχος αιμοληψιών και μετρήσιμα αποτελέσματα. Έπειτα, προτείνεται η εκπόνηση σχεδίου για τη μείωση της κατανάλωσης του αίματος και των παραγώγων του, με ημερίδες από αιματολόγους

σε συναδέλφους τους ιατρούς άλλων ειδικοτήτων πχ. 2 ημερίδες το χρόνο. Τέλος, ένα ενιαίο πρόγραμμα εξορμήσεων αιμοληψιών σχεδιασμένες από τα κέντρα αίματος που γνωρίζουν τις ανάγκες αίματος, ανά τρίμηνο, η προώθηση της εθελοντικής αιμοδοσίας με εκστρατείες ενημέρωσης από προσελκυτές αλλά και ο προγραμματισμός και συνεργασίες με σχολεία, Πανεπιστήμια, τοπικές κοινότητες, στρατό κλπ.

Στην **διακυβερνητική** του διάσταση, κρίνεται σκόπιμη η διαφάνεια στη διοίκηση, δημοσίευση στατιστικών δεδομένων για την αιμοδοσία – Συλλογή, η δημοσίευση στατιστικών δεδομένων για την αιμοδοσία – Επεξεργασία. Ενώ εξίσου σημαντικά είναι τα μετρήσιμα αποτελέσματα εξοικονόμησης από την συγκεντροποίηση των ελέγχων που έχουν επιτευχθεί σε ανθρώπινο δυναμικό και οικονομικούς πόρους αλλά και τα σεμινάρια που θα συμμετέχουν υπάλληλοι του Ε.ΚΕ.Α ανά εξάμηνο.

Σχήμα 37: Προτάσεις ερευνητριας για το Ε.ΚΕ.Α.

Περιβάλλον	Κοινωνία	Διακυβέρνηση
Επαναδιαμόρφωση στους εξωτερικούς του χώρους	Προσβασιμότητα των αιμοδοτών	Διαφάνεια στη διοίκηση
Διαχείριση κτηριακών υποδομών	Εκπόνηση σχεδίου για μείωση κατανάλωσης του αίματος και παραγώγων του.	Δημοσίευση δεδομένων για την αιμοδοσία – Συλλογή.
Διαχείριση του νερού	Ενιαίο πρόγραμμα εξορμήσεων αιμοληψιών ανά τρίμηνο.	Δημοσίευση δεδομένων για την αιμοδοσία – Επεξεργασία
	Προώθηση της εθελοντικής αιμοδοσίας	Μετρήσιμα αποτελέσματα εξοικονόμησης από την συγκεντροποίηση
	Προγραμματισμός και συνεργασίες	Σεμινάρια

Το σχέδιο των κριτηρίων θα πρέπει να έρθει μέσα από ανταλλαγή απόψεων της διοικητικής και επιστημονικής του πυραμίδας, σε συνεργασία με το Υπουργείο, να είναι δυναμικό και να αναπροσαρμόζεται σύμφωνα με τις ανάγκες και τις εξελίξεις του Οργανισμού. Συμπερασματικά, η ενσωμάτωση των αρχών ESG, θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσα από συγκεκριμένες δράσεις και πρωτοβουλίες στο δημόσιο

δηλαδή:

I. Η εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση του προσωπικού μέσω σεμιναρίων, και εκπαίδευσης από επιστήμονες που ασχολούνται με τα ανωτέρω κριτήρια, να αναλύσουν και να εξηγήσουν τους στόχους, τις ευκαιρίες που αναδεικνύονται, την αποτροπή των κινδύνων που παρουσιάζονται σύμφωνα με το πλαίσιο των κριτηρίων.

II. Την προτροπή των φορέων για συζήτηση, ως προς τον καθορισμό στόχων, του κάθε φορέα που υπηρετούν, εναρμονισμένων με τα κριτήρια και ακολούθως τη συνεργασία τους με το εποπτεύον Υπουργείο για την Ανάπτυξη Στρατηγικού Σχεδίου και την ένταξη στο πλαίσιο των σχετικών πυλώνων.

Όσο ο δημόσιος τομέας κωλυσιεργεί, αυτό θα έχει αποτέλεσμα να μην μειώνεται το περιβαλλοντικό αποτύπωμα, παρουσιάζοντας προβλήματα δυσλειτουργίας και στα θέματα κοινωνίας και διακυβέρνησης. Το ελληνικό δημόσιο πρέπει να υιοθετήσει, πρακτικές και καινοτόμες ιδέες με στόχο πάντα την καλύτερη απόδοση και τα μετρήσιμα αποτελέσματα των κριτηρίων από τα οποία μπορούν να επιτευχθούν οικονομίες κλίμακας, να εντοπιστούν αδυναμίες, να διαχειριστούν κίνδυνοι που σχετίζονται με τα κριτήρια, στοιχεία που δείχνουν την αδυναμία στο ελληνικό δημόσιο.

Την τελευταία δεκαετία πολλές προσπάθειες έχουν γίνει στον ευρύτερο δημόσιο τομέα και έχουν επέλθει σημαντικά αποτελέσματα στην αναβάθμιση των υπηρεσιών και τον καλύτερο τρόπο λειτουργίας τους. Ωστόσο η χάραξη κυβερνητικής πολιτικής με εφικτούς στόχους για τη μετάβαση των υπηρεσιών σε υπηρεσίες βιώσιμης οικονομίας είναι επιβεβλημένη και είναι απαίτηση και του φορολογούμενου πολίτη.

Πηγές και Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

- Ανθόπουλος Λ. (2022), Έξυπνες πόλεις και ευφυής διακυβέρνηση Εκδόσεις Κριτική, Β' έκδοση
- Αραμπατζής Γ. (2008), κ.ά. Φυσικοί πόροι, Περιβάλλον & Ανάπτυξη, εκδόσεις Τζιόλα Αθήνα
- Αυλώνας, Ν. (2023). Το κρίσιμο στοίχημα ESG για τον Δημόσιο Τομέα. Euro2Day. Ανακτήθηκε 28 Μαΐου 2024 από: <https://www.euro2day.gr/specials/opinions/article/2182073/to-krisimo-stoihhma-esg-gia-ton-dhmosio-tomea.html>
- Βαβούρας Ι. (2016) Πολιτική Οικονομικής Ανάπτυξης Οικονομική και Θεσμική Προσέγγιση, Δεύτερη Βελτιωμένη Έκδοση, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα
- Γιαννακοπούλου, Δημόσιο συμφέρον και ανταγωνισμός, Διπλωματική εργασία, ΠΜΣ Νομικής
- Γιαννάτου Μ. (2024), Αποθέματα και προμήθειες στις δομές υγείας: Διαχείριση αίματος, Διπλωματική εργασία Πανεπιστημίου Πειραιώς
- Γραμματικόπουλος Α.(2022), Το σύστημα αιμοδοσίας στην Ελλάδα – Στρατηγική και οργάνωση της εθελοντικής αιμοδοσίας, Οι ανάγκες αίματος πασχόντων από συγγενείς αιμοσφαιρινοπάθειες
- Δημόπουλος, Κ., Αλεξοπούλου, Ε. (2016). Αιμοδοσία: Μια καθημερινή αναγκαιότητα.
- Δίβανη Χ., «Το συνταγματικό δικαίωμα στο περιβάλλον και οι δυνατότητες δικαστικής προστασίας στα Διοικητικά, Πολιτικά και Ποινικά Δικαστήρια» <https://www.ethemis.gr/12th-ethemis-congress/downloads/divani.pdf>
- Ζολώτας Ξ., Μαθήματα Θεωρητικής Κοινωνικής Οικονομικής κατά τις παραδόσεις του Ξ. Ζολώτα Ακαδημαϊκό έτος 1939 έως 1940
- Καλύβα (2008) Στάσεις και κίνητρα εθελοντών αιμοδοσίας. Διπλωματική εργασία, ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας
- Κτιστάκη Σ., (2014) Εισαγωγή στη Δημόσια Διοίκηση, Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα
- Κόντη Κ.(2023), Τι μας «δυσκολεύει» τελικά με το E.S.G., άρθρο capital.gr
- Μασουράκης, Μ. & Πρίντσιπας, Θ. (2019). «Βιώσιμη ανάπτυξη για ισχυρή οικονομία», ΣΕΒ Οικονομία & Επιχειρήσεις
- Μουκίου Χ.(2018). Διαφάνεια, ακεραιότητα & εντιμότητα στις δημόσιες συμβάσεις: Η σταδιακή αφομοίωση του διεθνούς soft law σε επίπεδο δημοσίων συμβάσεων, Νομική Βιβλιοθήκη

- Μπακοπούλου Ε. (2024), Στρατηγικό μανάτζμεντ επιχειρήσεων βιώσιμης ανάπτυξης, Διπλωματική εργασία Πανεπιστημίου Πειραιώς
- Μπαμπαλιούτας Λ. (2019), Το σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο της ελληνικής δημόσιας διοίκησης, Τόμος Β', Β' έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα
- Μπαμπινιώτης Γ. (2009), Ετυμολογικό λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας, Ιστορία των Λέξεων, Κέντρο Λεξικολογίας Ε.Π.Ε.
- Παπαδόπουλος Σ.(2024), Η επιρροή της ενεργειακής και κλιματικής κρίσης στην σημερινή επισιτιστική κρίση και τρόποι αντιμετώπισης
- Σαμπνάμ Ελένη Αλιχ (2014), Διακίνηση αίματος και χαρακτηριστικά αιμοδοτών, η περίπτωση Γενικού Νοσοκομείου Νομού Αττικής, Τμήμα Νοσηλευτικής, Μεταπτυχιακή εργασία
- Σκόντζου Γ. (2022), Ηθικά διλήμματα και λήψεις ιατρικών αποφάσεων στον τομέα της αιμοδοσίας στον ελλαδικό χώρο, Διπλωματική εργασία Πανεπιστημίου Πειραιώς
- Στεργίου Α. (2023), Κοινωνικές ανισότητες στον δίδυμο: πράσινο και ψηφιακό καπιταλισμό
- Τράπεζα Ελλάδος Ευρωσύστημα (2011), Επιτροπή Μελέτης Επιπτώσεων Κλιματικής Αλλαγής, Παλαιοκλιματικές αλλαγές, Δρ. Δημήτριος Παπανικολάου, Δρ. Μαρία Παπανικολάου
- Τσιριγώτης Δ. (2023), Εφαρμογή των ESG παραγόντων στην χρηματοδότηση και αξιολόγηση δράσεων στην τοπική αυτοδιοίκηση
- Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, UNEP, UNEA <https://ypen.gov.gr/perivallontiko-programma-tou-o-i-e-unep-synodoi-perivallontikis-synelefsis-inomenon-ethnon-unea/>
- Χλέτσος Μ.,(2011) Οικονομικά της Υγείας, Εκδ. Πατάκη, Αθήνα
- Χολέβας Γ. , (2005) Σύγχρονο εγκυκλοπαιδικό λεξικό οικονομικών επιστημών, Εκδόσεις Πάμισος, Όμιλος Επιχειρήσεων Τότση Α.Ε.Β.Ε., Τόμος 3ος, λήμμα περιβάλλον
- Χρηματιστήριο Αθηνών (2019), Οδηγός Δημοσιοποίησης Πληροφοριών E.S.G. <https://www.athexgroup.gr/documents/10180/5665122/GR-ESG+REPORTING+GUIDE>

Ξενόγλωσση

- Abhayawansa, S., & Tyagi, S. (2021). Sustainable Investing: The Black Box of Environmental, Social, and Governance (ESG) Ratings. The Journal of Wealth Management, 24(1), jwm.2021.1.130. <https://doi.org/10.3905/jwm.2021.1.130>
- Academy of European Law, Overview of European legislation for environment https://www.era-comm.eu/Introduction_EU_Environmental_Law/EN/
- Afzal Izzaz Zahari, Jamaliah Said, Nurisyal Muhamad, Suhaily Mohd Ramly, (2024). Ethical Culture and Leadership for Sustainability and Governance in Public

Sector Organizations within the ESG Framework.

- Androniceanu, A. (2021). Transparency in public administration as a challenge for a good democratic governance. *Revista» Administratie si Management Public Applied Economic Research and Trends*, Springer Science and Business Media, 2024
- Bebbington, etc. (2023). Environmental Accounting in the European Accounting Review - Reflection. *European Accounting Review*
- Besenyi (2024). The Application of ESG in public Sector: Measuring Sustainability of the Public Administration Sector. *Jog, Állam, Politika*, 16(1), 181–210. <https://doi.org/10.58528/jap.2024.16-1.181>
- C.I.P.F.A. (2021), Evolving Climate Accountability - A Global Review of Public Sector Environmental Reporting
- Conseil de l'Europe (2020), The European Convention on Human Rights in practice <https://edoc.coe.int/en>
- Convention on Biological Diversity (CBD), 2023, Launch Of The Global Biodiversity Framework Fund, UN Programmes <https://www.cbd.int/article/launch-global-biodiversity-framework-fund>
- Crovella, T., Lagioia, G., & Paiano, A. (2023). Environmental Engineering and Management. 22(10), 1703–1716. Ανακτήθηκε από: http://www.eemj.icpm.tuiasi.ro/pdfs/vol22/no10/Full/3_237_Crovella_23.pdf
- de Souza Barbosa, A., et al. (2023). Integration of Environmental, Social & Governance (E.S.G.) criteria: their impacts on corporate sustainability performance.
- De Costa etc. (2024), Exploring/ examining the direct and indirect relations of human resources practices on job satisfaction, Instituto Universitario de Lisboa
- Dimson, E., Marsh, P., & Staunton, M. (2020). Divergent ESG ratings. *The Journal of Portfolio Management*, 47(1), 75-87
- Domanović, V. (2021). The Relationship between ESG and Financial Performance Indicators in the Public Sector: Empirical Evidence from the Republic of Serbia. *Management: Journal of Sustainable Business and Management Solutions in Emerging Economies*. <https://doi.org/10.7595/management.fon.2021.0032>
- Eccles, R. G., & Seafeim, G. (2013) The performance Frontier: Innovating for a Sustainable Strategy. *Harvard Business Review*,. <https://hbr.org/2013/05/the-performance-frontier-innovating-for-a-sustainable-strategy>
- European Commission, Directive 2014/95/EU on Non-Financial Reporting. <https://eur-lex.europa.eu/>

- European Parliament, 2022/0380 - Amendment of Directive 2013/34/EU.
- European Commission, European Green Deal.
https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en
- European Commission (2024), New EU rules on substances of human origin - (2024, June). Health.ec.europa.eu.
- European Environmental Agency, What is biodiversity and why is it important to preserve it? <https://www.eea.europa.eu/el/help/sychnes-erotiseis/ti-einai-i-biopoikilotita-kai>
- Fetting (2020). The European Green Deal, ESDN Report, ESDN Office, Vienna.
- Fox, T., Ward, H., & Howard, B. (2002). *Public sector roles in strengthening corporate social responsibility: a baseline study*
<https://documents1.worldbank.org/curated/en/284431468340215496/pdf/346550CSR1CSR1interior.pdf>
- Garraud, O. (2018). Celebrating donors and the World Blood Donor Day 2018. *Transfusion Clinique et Biologique*, 25(2), 101–102.
<https://doi.org/10.1016/j.tracli.2018.03.001>
- Gawenda A.(2022), ESG Rating and market valuation of the firm: sector approach, *European Journal of Sustainable Development*
- Haryani, D., & Anjani, Z. (2023). The Importance of Environmental, Social, and Governance (ESG) Principles in Public Works and Housing Infrastructure. *Journal of Infrastructure Policy and Management*, 6(1), 15–31.
<https://doi.org/10.35166/jipm.6.1.15-31>
- Huber B.M., etc. (2017) ESG Reports and Ratings - What They Are, Why They Matter *International Yearbook of Soil Law and Policy 2020/2021*, Springer science and business media LLC
- Karaiskos D., Evangelinos K., Vouros P., Nikolaou I. (2019), New framework for the compulsory publication of sustainability reports - Evidence from Greek companies.
- Lee, D. etc. (2009) Corporate sustainability performance and idiosyncratic risk - a global perspective
- Leonardo Dias Nascimento, Carla Santos Acruz, Silva, Antonio, do, B., Gonçalves, S., Pacheco, R., Mara, Duarte, M., Guilherme Zullo Silvestre, & Benvindo, S. (2024). Historical context of social, environmental and corporate governance

- (ESG) and its impacts on organizations: A literature review. *Seven Editora EBooks*. <https://doi.org/10.56238/sevened2024.010-007>
- Manta O., Mansi E. (2024), The impact of globalization on innovative public procurement: challenges and opportunities, *Administrative Sciences*
- Mi Sook Lee (2023), The relationship between Greek innovation and sustainable growth in Korean Companies: moderated mediation effect of score by industry
- National Bank of Greece. (n.d.). ESG Reports. Ανακτήθηκε 29 Μαΐου 2024 από <https://www.nbg.gr/en/group/esg/vision-strategy/esg-reports>
- Leonardo Dias Nascimento, Carla Santos Acruz, Silva, Antonio, do, B., Gonçalves, S., Pacheco, R., Mara, Duarte, M., Guilherme Zullo Silvestre, & Benvindo, S. (2024). Historical context of social, environmental and corporate governance (ESG) and its impacts on organizations: A literature review. *Seven Editora EBooks*.
- O.E.C.D., (2021), Policy Responses to Coronavirus, September 2021 <https://www.oecd.org/>
- Risitano, M., etc. (2022). The impact of sustainability on marketing strategy and business performance: The case of Italian fisheries
- Reporting on ESG Issues - The Case of the Paper Processing Sector
- Soras, E., Christopoulos A. (2023). Compliance with the Requirements of the Greek Legislation for Reporting on ESG Issues: The Case of the Paper Processing Sector
- Tristan Lim (2023), Environmental, social and governance (ESG), and artificial intelligence in finance: state-of-the-art and research takeaways, *Research Square Platform LLC*
- United Nations Development Programme, Strengthening environmental governance <https://www.undp.org/nature/our-work-areas/environmental-governance>
- WTW (2024), ESG και Βιωσιμότητα – Κοινωνία. (2024). WTW. <https://www.wtwco.com/el-gr/solutions/services/esg-and-sustainability-social>
- Xoplaki,(2005). European spring & autumn temperature variability and change of extremes over the last half millennium

Νομοθετικό πλαίσιο

Απόφαση της 09^{ης}/31.08.2022 Συνεδρίασης Δ.Σ. του Ε. Κ.Ε. Α (ΑΔΑ:ΨΟΣΠΟΡΕ3-ΤΟΣ)

Κοινή απόφαση με αρ. πρωτοκ. Υ4γ/Γ.Π.26176/ ΑΔΑ:ΒΕ2ΨΘ-80Ρ, ΦΕΚ/694/β/27.03.2013

- Νόμος 3340/1955, Περί κυρώσεως του Κώδικος της Ελληνικής Ιθαγενείας, Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΦΕΚ Α'258/23.9.1955)
- Νόμος 2690/1999 (Κωδικοποιημένος) - ΦΕΚ Α 45/09.03.1999 - Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας Κ.Δ.Δ. (2024).
<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/11641/nomos-2690-1999>
- Νόμος 4940/2022 (Κωδικοποιημένος) - ΦΕΚ Α 112/14.06.2022. (n.d.). Wwww.kodiko.gr.
<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/797906/nomos-4940-2022>
- Νόμος 3402/2005 - ΦΕΚ Α-258/17-10-2005 Άρθρο 6§2, 7 (Κωδικοποιημένος). (2005, October 17). Τράπεζα Πληροφοριών Νομοθεσίας. <https://www.e-nomothesia.gr/kat-ygeia/n-3402-2005.html>
- Νόμος 4443/2016 (Κωδικοποιημένος) - ΦΕΚ Α 232/09.12.2016. (2016). Kodiko.gr.
https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/246224/nomos-4443-2016#google_vignette
- Νόμος 4486/2017, ΦΕΚ 115/Α/7-8-2017, Άρθρο 60 Ρυθμίσεις Ε.ΚΕ.Α. §1 Τροποποίηση του άρθρου 5 του ν. 3402/2005 με σχετικό το Ν. 4461/2017 ΦΕΚ Α' 38/28-03-2017 Άρθρο 49
- Νόμος 4600/2019 (Κωδικοποιημένος) - ΦΕΚ Α 43/09.03.2019. (2019). Kodiko.gr.
https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/501691/nomos-4600-2019#google_vignette
- Νόμος 4622/2019 , κωδικοποιημένος με τον 5113/2024- Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης. <https://www.taxheaven.gr/law/4622/2019>
- Νόμος 4706/2020 - ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας 2017/828 μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/1131 κ.ά.. ΦΕΚ Α' 136/17.07.2020.
<https://www.taxheaven.gr/law/4706/2020>
- Νόμος 4765/2021 (Κωδικοποιημένος) - ΦΕΚ Α 6/15.01.2021. (2021). Kodiko.gr.
https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/665199/nomos-4765-2021#google_vignette

Νόμος 4795/2021 (Κωδικοποιημένος με Ν. 5027/2023) - ΦΕΚ Α 62/17.04.2021. (2021).
 Kodiko.gr. https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/708032/nomos-4795-2021#google_vignette

Νόμος 4915/2022 (Κωδικοποιημένος με τελευταίες αλλαγές από το Νόμο 5104/2024) - ΦΕΚ Α 63/24.03.2022., άρθρο 1
https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/781264/nomos-4915-2022#google_vignette

Νόμος 4990/2022 - Προστασία προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις ενωσιακού δικαίου - Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2019 (L 305) και λοιπές επείγουσες ρυθμίσεις. (2022). Taxheaven | Φορολογικό αρχείο. <https://www.taxheaven.gr/law/4990/2022>

Νόμος 4940/2022 (Κωδικοποιημένος) - ΦΕΚ Α 112/14.06.2022. (n.d.). Wwww.kodiko.gr. <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/797906/nomos-4940-2022>

Νόμος 5099/2024 όπως τροποποιήθηκε από Ν. 4727/2020 , Ψηφιακή Διακυβέρνηση, ΦΕΚ Α 48/5.4.2024. <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/988011/nomos-5099-2024>

Νόμος 5116/2024 - ΦΕΚ Α 100/03.07.2024. (2024). Kodiko.gr. <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/1022847/nomos-5116-2024>

Πράξεις Υπουργικού Συμβουλίου, 19/2022 - ΦΕΚ Α 138/13.07.2022, Έγκριση του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς (ΕΣΣΚΔ) 2022-2025. <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/806060/p.y.s.-19-2022> Ελληνική Δημοκρατία 2022, ΦΕΚ 6312/Β/12.12.2022

Προεδρικό Διάταγμα 391/1973, Περί καθορισμού των όρων και περιορισμών δομήσεως των οικοπέδων , Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΦΕΚ 286/Α/05.10/1973, Π.Δ. 391/1973)

Προεδρικό Διάταγμα 138/2005 - ΦΕΚ 195/Α/3-8-2005. Τράπεζα Πληροφοριών Νομοθεσίας. https://www.e-nomothesia.gr/kat-ygeia/pd-138-2005.html#google_vignette

Υπουργική Απόφαση 146163/2012 - ΦΕΚ Β 1537/08.05.2012. Διαχείριση Αποβλήτων Υγειονομικών Μονάδων <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/703800/yp.-apofasi-146163-2012>

Υπουργική Απόφαση Α3β/οικ. 58824/2016 - ΦΕΚ Β 2597/23.08.2016., αρ.23, Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/694922/yp.-apofasi-a3v-oik.-58824-2016>

Υπουργική Απόφαση Αριθ. Α8/1120 – ΦΕΚ 435/Β/07-07-1992 Κίνητρα για την Αιμοδοσία, <https://search.et.gr/el/simple-search/?selectYear=1992&selectIssue=2&documentNumber=435>

Υπουργική Απόφαση Γ2γ/57384/2017 - ΦΕΚ 4293/Β/11-12-2017 (Κωδικοποιημένη). (2017, December 13). Τράπεζα Πληροφοριών Νομοθεσίας. https://www.e-nomothesia.gr/kat-ygeia/upourgike-apophase-g2g-57384-2017.html#google_vignette

Υπουργική Απόφαση 120301 ΦΕΚ 2894/Β/5-7-2021. (2021, July 6). Τράπεζα Πληροφοριών Νομοθεσίας. <https://www.e-nomothesia.gr/kat-demosia-dioikese/upourgike-apophase-120301-eks-2021.html>

Ευρωπαϊκή νομοθεσία

Council of the European Union. (2024). Council Directive 2000/43/EC of 29 June 2000 implementing the principle of equal treatment between persons irrespective of racial or ethnic origin. Europa.eu. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX%3A32000L0043>

Council of the European Union. (2024). Directive (EU) 2019/1937 of the European Parliament and of the Council of 23 October 2019 on the protection of persons who report breaches of Union law. Europa.eu. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX%3A32000L0043>

Directive (EU) 2016/2102 of the European Parliament and of the Council of 26 October 2016 on the accessibility of the websites and mobile applications of public sector bodies <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32016L2102>
Οδηγία (ΕΕ) 2018/1972

Directive (EU) 2019/1024 of the European Parliament and of the Council of 20 June 2019 on open data and the re-use of public sector information (recast). (2016). Europa.eu. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32016L2102>

Directive (EU) 2017/828 of the European Parliament and of the Council of 17 May 2017 amending Directive 2007/36/EC as regards the encouragement of long-term

shareholder engagement. (2017). Europa.eu. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32017L0828>

Ιστότοποι

Business News. (2023, 24 Μαΐου). Εφικτή η πλήρης ψηφιοποίηση των βασικών δημόσιων υπηρεσιών έως το 2027. Ανακτήθηκε 28 Μαΐου 2024 από <https://www.businessnews.gr/politiki/item/277585-efikti-i-pliris-psifiopoiisi-ton-vasikon-dimosion-ypiresion-eos-to-2027>

ESG και Βιωσιμότητα – Κοινωνία. (2024). WTW. <https://www.wtwco.com/el-gr/solutions/services/esg-and-sustainability-social> (ESG και Βιωσιμότητα – Κοινωνία, 2024)

Ασφάλεια του Αίματος - EKEA. (2020, May 9). EKEA. <https://ekea.gr>

Γενική Γραμματεία Συντονισμού <https://gsco.gov.gr/sdgs/>

Δρ. Γιαννακούρου, (2018), Το Περιβαλλοντικό Σύνταγμα Και Το Αναθεωρητικό Εγχείρημα, <https://nomosphysis.org.gr/18128/>

ΟΑΣΕ <https://www.mfa.gr/exoteriki-politiki/>

Εθνικό Μητρώο Αιμοδοτών, <https://blooddonorregistry.gr/>

[Εθνική Αρχή Διαφάνειας - ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ \(aead.gr\)](https://www.aead.gr/)

ΕΣΟΕΑ, Εθνική Αρχή Διαφάνειας, <https://aead.gr/>

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΘΕΜΑ: Κεντρική επεξεργασία και διαχείριση των συλλεγομένων μονάδων αίματος των Υπηρεσιών Αιμοδοσίας , Αρ. Πρωτ.: Γ2γ/οικ.14007 (2024). <https://www.nomotelia.gr/photos/File/14007-24.pdf>

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, (2008), Έκθεση με θέμα: «2050: το μέλλον αρχίζει σήμερα - συστάσεις για μια μελλοντική ολοκληρωμένη περιβαλλοντική πολιτική της ΕΕ για την αλλαγή του κλίματος» Προσωρινή επιτροπή για την αλλαγή του κλίματος Εισηγητής: Karl-Heinz Florenz https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-6-2008-0495_EL.html

Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας <https://ekea.gr/>

<https://www.ekdd.gr/> (Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης)

European Parliament. (2021). Στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025
<https://www.europarl.europa.eu/news/el/press-room/20210114IPR95617/>

<https://www.hellenicparliament.gr/Vouleftes/Statistika-Stoicheia?period=b1cda1b6-9907-41db-a089-b03100e48779>

Εθνική Αρχή Διαφάνειας, Γενική Διεύθυνση Ακεραιότητας & Λογοδοσίας, (Υpes.Gr)

Πρώην Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Όραμα στρατηγικής διακυβέρνησης,
<http://www.opengov.gr/minreform/>

Μαυρογεώργη Φ., 2024, Νέο πρότυπο αναφοράς από το GRI για τη βιοποικιλότητα, ESG+STORIES, 29 Ιανουαρίου 2024 <https://www.esgstories.gr/business-esg/neo-protypo-anaforas-apo-gri-gia-ti-biopoikilotita>

Σύγκρουση τρένων στα Τέμπη: Συγκλονιστική η ανταπόκριση του κόσμου - Μάζεψαν πάνω από 3.500 φιάλες αίματος. (2023, March 2). ProtoThema.
<https://www.protothema.gr/greece/article/1345693/sugrousi-trenon-sta-tebi-suglonistiki-i-adapokrisi-tou-kosmou-mazepsan-pano-apo-3500-fiales-aimatos/#.ZADVhTdCIsw.twitter>

Σχεδιασμός και αναδιοργάνωση του Εθνικού Συστήματος Αιμοδοσίας Ε.ΚΕ.Α <https://ekea.gr>

<http://www.ombudsman.europa.eu> Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (Ευρωπαϊκή Ένωση, 2001) 2015
Νέος Ευρωπαϊκός Κώδικας Ορθής Διοικητικής Συμπεριφοράς.

http://minadmin.ypes.gr/?page_id=12126 Στρατηγική για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Ερωτηματολόγιο ολοκληρωμένο

Τμήμα 1 : Δημογραφικά Στοιχεία

Τμήμα 2: Σχετικά με το πλαίσιο των κριτηρίων ESG

Τμήμα 3: Μελέτη περίπτωσης : Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας

Συναίνεση συμμετοχής: Έχω λάβει γνώση σχετικά με την έρευνα, συναινώ στην συμπλήρωση του εν λόγω δειγματοληπτικού ερωτηματολογίου και είμαι άνω των 18 ετών.

- ☐ () Ναι
- ☐ () Όχι

Τμήμα 1: Γενικότερα δημογραφικά στοιχεία

Η ηλικιακή μου ομάδα είναι μεταξύ των

- ☐ () 23-29
- ☐ () 30-35
- ☐ () 36-45
- ☐ () 46-55
- ☐ () 56-67

Φύλο

- ☐ () Γυναίκα
- ☐ () Άνδρας
- ☐ () Άλλο:

Σπουδές

- ☐ () Πρωτοβάθμια εκπαίδευση
- ☐ () Δευτεροβάθμια εκπαίδευση
- ☐ () Κάτοχος πανεπιστημιακού τίτλου
- ☐ () Κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου
- ☐ () Κάτοχος διδακτορικού τίτλου

- ο () Άλλο:

Επαγγελματική κατάσταση

- ο () Τακτικός δημόσιος υπάλληλος
- ο () Υπάλληλος που απασχολείται στο Δημόσιο με σύμβαση ορισμένου χρόνου
- ο () Άλλο:

Τμήμα 2: Σχετικά με το πλαίσιο των κριτηρίων ESG

Γνωρίζετε το πλαίσιο κριτηρίων E.S.G. (Environmental, Social, Governance), δηλαδή το πλαίσιο αξιολόγησης με βάση το Περιβάλλον, την Κοινωνία, και τη Διακυβέρνηση ενός ιδιωτικού ή δημόσιου φορέα;

- ☐ () Ναι
- ☐ () Όχι
- ☐ () Άλλο:

Θεωρείτε σημαντική την χρήση συστημάτων μέτρησης των επιδόσεων δημοσίων φορέων τόσο σε εθνικό όσο και σε τοπικό επίπεδο, ιδιαίτερα με βάση το περιβάλλον, την κοινωνία και τη διακυβέρνηση, όπως προβλέπει το πλαίσιο ESG;

- ☐ () Ναι
- ☐ () Όχι
- ☐ () Άλλο:

Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι οι δημόσιοι φορείς στην Ελλάδα εξυπηρετούν στόχους περιβαλλοντικής (environment) πολιτικής (π.χ. μετάβαση σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ενεργειακός μετασχηματισμός με στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας αλλά και την προστασία του περιβάλλοντος, κυκλική οικονομία); Παρακαλώ να αξιολογήσετε το βαθμό εξυπηρέτησης σχετικών στόχων από 1 έως 10 (1: καθόλου έως 10: πάρα πολύ).

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Καθόλου	☐ ()	☐ ()	☐ ()	☐ ()	☐ ()	☐ ()	☐ ()	☐ ()	☐ ()	☐ ()	Πάρα πολύ

Παρακαλώ να επιλέξετε τους τρεις τομείς στους οποίους θεωρείτε ότι οι δημόσιοι φορείς στη χώρα μας, έχουν επενδύσει περισσότερο ως προς την προάσπιση του περιβάλλοντος. (1-10: λιγότερη επένδυση έως περισσότερη επένδυση)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ενεργειακή αποδοτικότητα	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Αποδοτική διαχείριση υδάτινων πόρων	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Εξοικονόμηση και ανακύκλωση πόρων	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Αντιμετώπιση της Κλιματικής αλλαγής	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Αποτύπωμα Άνθρακα	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Διατήρηση της βιοποικιλότητας	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι οι δημόσιοι φορείς στην Ελλάδα εξυπηρετούν στόχους κοινωνικής (social) πολιτικής (π.χ. συμπερίληψη κοινωνικών ομάδων, ενίσχυση των χαμηλότερων εισοδημάτων, ποιότητα στις υπηρεσίες, υπευθυνότητα και ασφάλεια στους χώρους εργασίας) Παρακαλώ να αξιολογήσετε το βαθμό εξυπηρέτησης σχετικών στόχων από 1 έως 10 (1:καθόλου έως 10:πάραπολύ)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Καθόλου	()	()	()	()	()	()	()	()	()	()	Πάρα πολύ

Παρακαλώ να επιλέξετε τους τρεις τομείς στους οποίους θεωρείτε ότι οι δημόσιοι φορείς στη χώρα μας, έχουν επενδύσει περισσότερο ως προς την προάσπιση και τον σεβασμό στις κοινωνικές ομάδες. 1-10 (1:λιγότερη επένδυση έως περισσότερη επένδυση)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ανθρώπινα δικαιώματα	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ίσες ευκαιρίες δίχως μεροληπτικά κριτήρια επιλογής προσωπικού	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Διαφορετικότητα των εργαζομένων	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Σεβασμός και συμπερίληψη όλων ανεξαιρέτως των κοινωνικών ομάδων	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Υγεία και ασφάλεια	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Συνεργασία με τις τοπικές κοινότητες	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Δίκαιες πρακτικές εργασίας	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Δικαίωμα συμμετοχής στις αποφάσεις ομάδας/ κοινότητας	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι οι δημόσιοι φορείς στην Ελλάδα εξυπηρετούν στόχους πολιτικής διακυβέρνησης (governance) π.χ. διαφάνεια, αμεροληψία, λογοδοσία, νομιμότητα, και αποτελεσματικότητα στο δημόσιο τομέα; Παρακαλώ να αξιολογήσετε το βαθμό εξυπηρέτησης σχετικών στόχων από 1 έως 10 (1: καθόλου έως 10: πάρα πολύ)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Καθόλου	()	()	()	()	()	()	()	()	()	()	Πάρα πολύ

Παρακαλώ να επιλέξετε τους τρεις τομείς στους οποίους θεωρείτε ότι οι δημόσιοι φορείς στη χώρα μας, έχουν επενδύσει περισσότερο ως προς την διακυβέρνηση. 1-10: (λιγότερη επένδυση έως περισσότερη επένδυση)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Διαφάνεια	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Αμεροληψία και ίση μεταχείριση πολιτών	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Δικαιοσύνη στις αμοιβές στελεχών	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Λογοδοσία στους πολίτες	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Νομιμότητα (τήρηση νόμων από το δημόσιο τομέα)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Αποτελεσματικότητα (εξοικονόμηση πόρων δημόσιου προϋπολογισμού)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Έλεγχος της Διαφθοράς	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Πιστεύετε πως οι αξιολογήσεις ESG μελλοντικά θα έχουν μεγαλύτερο αντίκτυπο από τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις και τους προϋπολογισμούς;

- ☐ Ναι
- ☐ Όχι
- ☐ Άλλο:

Επιδέχονται βελτιώσεων οι δημόσιοι φορείς ως προς τους παραπάνω παράγοντες του τρίπτυχου περιβάλλον, κοινωνία, διακυβέρνηση.

- ☐ Ναι
- ☐ Όχι
- ☐ Άλλο:

Αν ναι, παρακαλώ να περιγράψετε ποιες βελτιώσεις σε ποιους τομείς θα προτείνατε;.....

Τμήμα 3: Μελέτη περίπτωσης : Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας

Πώς αξιολογείτε - ποσοτικά και ποιοτικά την γενική στάση του φορέα ως προς τους τρεις τομείς: Περιβάλλον, Κοινωνία, Διακυβέρνηση. Παρακαλώ να αξιολογήσετε το βαθμό εξυπηρέτησης σχετικών στόχων από 1-10 (1: καθόλου έως 10: πάρα πολύ)

1 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Καθόλου () () () () () () () () () () Πάρα πολύ

Έχετε πάρει μέτρα στο φορέα σχετικά με την εξοικονόμηση ενέργειας στον περιορισμό της λειτουργίας των κλιματιστικών σωμάτων και του φωτισμού στους χώρους εργασίας;

- ☐ **() Ναι**
- ☐ **() Όχι**
- ☐ **() Άλλο:**

Παράλληλα με τους σκοπούς και τις αρμοδιότητες του φορέα πιστεύετε ότι γίνονται προσπάθειες για την κάλυψη των ασθενών σε αίμα και προϊόντα του αίματος τόσο με ποιοτικά όσο και με ποσοτικά κριτήρια;

- ☐ **() Ναι**
- ☐ **() Όχι**

Αν ναι με ποιο τρόπο αυτό επιτυγχάνεται; Θα προτείνατε κάτι επιπλέον;.....

Η καλύτερη εξυπηρέτηση των εθελοντών αιμοδοτών και η ποιότητα των υπηρεσιών παίζουν κάποιο ρόλο στο σχεδιασμό του Εθνικού Κέντρου Αιμοδοσίας;

- ο ☐ Ναι
- ο ☐ Όχι
- ο ☐ Άλλο:

Αν ναι με ποιο τρόπο αυτό επιδιώκεται; Θα προτείνατε κάτι επιπλέον;.....

Στους χώρους εργασίας τόσο της διοίκησης όσο και στους εργαστηριακούς που πραγματοποιούνται εξετάσεις αιμάτων με ορολογικό και μοριακό έλεγχο υπάρχουν οι απαιτούμενες προϋποθέσεις υγιεινής και ασφάλειας.

- ο ☐ Ναι
- ο ☐ Όχι
- ο ☐ Άλλο:

Αν ναι με ποιο τρόπο αυτή επιδιώκεται; Θα προτείνετε κάτι επιπλέον;.....

Υπάρχει Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και συγκεκριμένα πρόγραμμα διαχείρισης μολυσματικών αποβλήτων από τα εργαστήρια;

- ο ☐ Ναι
- ο ☐ Όχι
- ο ☐ Άλλο:

Τι άλλο θα προτείνετε;.....

Θεωρείτε ότι τα σύγχρονα κινήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, επηρεάζουν τις πρακτικές που ακολουθούνται;

- ο ☐ Ναι
- ο ☐ Όχι

Παρατηρείτε συμπερίληψη και αποδοχή διαφορετικότητας στα άτομα που απαρτίζουν το προσωπικό του φορέα;

- ο ☐ Ναι
- ο ☐ Όχι

Στον ετήσιο προϋπολογισμό προβλέπεται διάθεση κεφαλαίου για ζητήματα περιβαλλοντικά ή κοινωνικά ή διακυβέρνησης;

- ο ☐ Ναι
- ο ☐ Όχι

.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β' Άδεια από το Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

29.07.2024 08:56:54
ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
ΨΗΦΙΑΚΑ
ΥΠΟΓΡΑΜΜΕΝΟ
ΑΠΟ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΝΤΟΝΤΟΥ

ΕΚΕΑ ΑΧΑΡΝΕΣ 26/07/2024

Α. Π.: 4272

Αχαρνές 26.07.2024

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΙΜΟΔΟΣΙΑΣ (Ε.ΚΕ.Α.)
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ - ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ -
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ
Ταχ. Δ/ση: Ολυμπιονίκη Χρ. Μάντικα 7
136 77 Αχαρνές
Τηλέφωνο: 213 214 6 704

Προς:

Κα Παπαποντικού Σταυρούλα
Μεταπτυχιακή φοιτήτρια
E-mail: stapapontikou@gmail.com

Κοινοποίηση: Πρόεδρο Ε.ΚΕ.Α

Κα Παπαποντικού Σταυρούλα,

σε συνέχεια της επικοινωνίας μας, για την εκπόνηση της εργασίας σας, στο ΠΜΣ Εφηρμοσμένων Οικονομικών και Περιφερειακής Ανάπτυξης με θέμα: «Αξιολόγηση του δημοσίου τομέα βάσει των κριτηρίων Ε.Σ.Γ. (Environment, Social, Governance)» Διακυβέρνηση, Κοινωνία και Περιβάλλον, βεβαιώνω ότι σας έδωσα την άδεια να διανείμετε το ερωτηματολόγιο που μου αποστέilate και να απαντηθεί από τους υπαλλήλους του Ε.ΚΕ.Α., όπως και για την επίσκεψή σας στους χώρους του Εθνικού Κέντρου Αιμοδοσίας ώστε να εξάγετε τις πληροφορίες που χρειάζεστε.

Παρακαλώ όπως ακολουθήσετε τους κανόνες της επιστήμης και τους νόμους της ηθικής.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΔΣ του Ε.ΚΕ.Α

ΚΑΤΣΙΒΕΛΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Ακριβές Αντίγραφο
Κεντρικό Πρωτόκολλο
ΝΤΟΝΤΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ